

รายงานผลการประเมิน
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของโรงเรียนเอกชน

(An Evaluation of Private School Contribution
in Basic Education)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

371.26	สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส691ร	รายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : สกศ., 2547 178 หน้า ISBN : 974-015-083-7
	1. การประเมินผลการศึกษา 2. การศึกษาเอกชน-ประเมิน 3. การมีส่วนร่วมทางการศึกษา 4. ชื่อเรื่อง

รายงานผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 14/2548

ISBN

974-015-083-7

พิมพ์ครั้งที่ 1

ธันวาคม 2547

จำนวน

1,000 เล่ม

จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทร. 0-2668-7123 ต่อ 2317 โทรสาร 0-2243-7915

Web Site : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

2249 ถ.ลาดพร้าว เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทร. 0-2538-2022, 0-2538-7753

โทรสาร 0-2539-3215

คำนำ

การสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทุกระดับ เป็นเจตนารมณ์ของรัฐที่ปรากฏชัดเจนมาทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เน้นย้ำถึงการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาของเอกชน นอกจากนี้ นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันก็ได้ระบุไว้ชัดเจนเช่นเดียวกัน

การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนจะประสบความสำเร็จและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชน และการส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ อย่างไรก็ตาม การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอยู่หลายประการ ทั้งจากการดำเนินงานของโรงเรียนเอง จากบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่รัฐกำหนด ตลอดจนนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ

การประเมินผลการจัดการศึกษาของเอกชน ความเหมาะสมของนโยบาย รวมทั้งมาตรการและการส่งเสริมสนับสนุนต่างๆ ของรัฐ เป็นเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการหากรัฐต้องการให้โรงเรียนเอกชนขยายตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ดำเนินการติดตามและประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเอกชน เพื่อประเมินสถานภาพและผลการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของเอกชนทั้งในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษา รวมทั้งประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการพัฒนานโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดการสัมมนาเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2547 เพื่อนำเสนอข้อค้นพบและระดมความคิดสำหรับการปรับปรุงผลการประเมินให้มีความสมบูรณ์และชัดเจนมากขึ้น รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและสิ่งที่ควรดำเนินการ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ในนามของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร ศรีบุญเรือง รองศาสตราจารย์ ดร.โชติ เพชรชื่น และคณะ ซึ่งจัดทำรายงานฉบับนี้ และหวังว่าหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

ศาสตราจารย์

(วรเดช จันทรศร)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญเนื้อหา

	หน้า
สารบัญเนื้อหา	ก
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ญ
กิตติกรรมประกาศ	ฎ
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ภูมิหลัง	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน	2
1.3 ความสำคัญของการประเมิน	3
1.4 ขอบเขตของการประเมิน	3
1.4.1 คุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาเอกชน	3
1.4.2 ประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน	4
1.4.3 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการในการส่งเสริม	4
1.5 กรอบการประเมิน	4
1.6 นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน	8
2.2 สภาพปัญหาของการศึกษา	10
2.2.1 การบริหารจัดการ	10
2.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา	10
2.2.3 คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	10
2.3 การประกันคุณภาพการศึกษา	10
2.3.1 ที่มาของการประกันคุณภาพการศึกษา	11
2.3.2 ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา	11
2.3.3 ผลของการประกันคุณภาพการศึกษา	12

	หน้า
2.4 การอุดหนุนนักเรียนโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี	12
2.4.1 มติคณะรัฐมนตรี	12
2.4.2 การจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเอกชน	13
2.5 การประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2544 ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา	14
2.6 แนวคิดการศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนต่อระบบเศรษฐกิจ ของประเทศ	15
2.7 แนวคิดการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนเอกชน	19
2.7.1 วิธี Data Envelopment Analysis (DEA)	19
2.7.2 วิธี Free Disposal Hull Analysis (FDH)	21
บทที่ 3 การออกแบบการประเมิน	25
3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นในการศึกษาประเมิน	25
3.2 การกำหนดแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ	26
3.2.1 ตัวอย่างโรงเรียนเอกชน	27
3.2.2 ตัวอย่างโรงเรียนรัฐบาล	27
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
3.3.1 แบบสอบถาม	29
3.3.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน	31
3.3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน	31
3.3.4 การบันทึกข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	31
3.3.5 บันทึกข้อมูลผลการประเมินศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา	31
3.3.6 การสนทนากลุ่มย่อย	32
3.4 คุณภาพของเครื่องมือ	32
3.5 เกณฑ์การประเมินและระดับคุณภาพ ปีการศึกษา 2545	32
3.6 ขนาดของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา	33
3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล	33

	หน้า
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล	34
3.9 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	34
3.9.1 วิธี Data Envelopment Analysis (DEA)	34
3.9.2 วิธี Free Disposal Hull Analysis (FDH)	35
3.9.3 แบบจำลองสมการพรมแดนโดยวิธีการถดถอย	35
3.9.4 แบบจำลองเชิงประจักษ์การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของเอกชน ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ	37
3.10 กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์	40
บทที่ 4 ผลการศึกษาและประเมินผล	41
4.1 คุณภาพผู้เรียน	42
4.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	42
4.1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	46
4.2 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	52
4.2.1 แบบจำลองสมการพรมแดนการผลิตด้านการศึกษา ตัวแปร และสัญลักษณ์	53
4.2.2 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดน การศึกษา	54
4.2.2.1 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการ พรมแดนการผลิตแบบร่วมกัน (Joint Estimated Frontier Production Function)	54
4.2.2.2 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการ พรมแดนการผลิตแบบแยก (Separately Estimated Frontier Production Function)	56
4.2.3 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน และรัฐ	60
4.2.3.1 การเปรียบเทียบผลการคำนวณความมีประสิทธิภาพ จากผลลัพธ์การประมาณสมการพรมแดนการผลิต แบบร่วม (Jointly Estimated Frontier Function)	60

4.2.3.2	การเปรียบเทียบผลการคำนวณความมีประสิทธิภาพ จากผลลัพธ์การประมาณสมการพรมแดนการผลิต แบบแยก (Separately Estimated Frontier Function)	69
4.2.4	สรุปผลการเปรียบเทียบผลการคำนวณความมีประสิทธิภาพ จากผลลัพธ์การประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบร่วม (Jointly Estimated Frontier Function) และผลลัพธ์ การประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบแยก (Separately Estimated Frontier Function)	77
4.3	ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	79
4.3.1	การมีส่วนร่วมของการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Contribution of education on GDP growth)	79
4.3.1.1	ลักษณะตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองอธิบายการ มีส่วนร่วมของการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่ต่อ อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	79
4.3.1.2	แบบจำลองเชิงประจักษ์การมีส่วนร่วมของการศึกษา ต่อความเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	81
4.3.1.3	ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่อธิบาย การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ต่อความเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	82
4.4	บทบาทโรงเรียนเอกชนต่อการลดภาระรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	87
4.5	สมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนที่สอนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	89
4.6	ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนและ โรงเรียนรัฐ	91
4.7	การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพการศึกษา	93
4.7.1	การบริหารจัดการการศึกษา	93
4.7.2	การประกันคุณภาพการศึกษา	95
4.7.3	ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การประกัน คุณภาพการศึกษาดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ	103

	หน้า
4.8 การประเมินความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการรัฐ	104
4.8.1 ประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับการอุดหนุนส่งเสริมจากรัฐ	104
4.8.2 การให้เงินอุดหนุนเฉลี่ยรายหัวแก่นักเรียน	106
4.8.3 การสนับสนุนเงินกู้เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	107
4.8.4 การสนับสนุนด้านการลดหย่อนภาษีหรือการยกเว้นภาษี	109
4.8.5 การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับโรงเรียนเอกชน	109
4.8.6 การบริหารและจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษา	110
 บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	 112
5.1 สรุปผล	112
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	120
 บรรณานุกรม	 123
ภาคผนวก	127

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ค่าใช้จ่ายรายหัวในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของโรงเรียนเอกชน (หน่วย : บาท)	13
2.2	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความถนัดทางการเรียนของนักเรียน ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2544	15
3.1	จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.2	จำนวนโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่ให้ข้อมูล	29
3.3	การบันทึกข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	31
3.4	เกณฑ์การประเมินและระดับคุณภาพ ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	32
3.5	ขนาดของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา	33
4.1	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ(ประถมศึกษา)	45
4.2	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	45
4.3	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา)	46
4.4	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความถนัดทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	46
4.5	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา)	48
4.6	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก	49
4.7	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ประเภทโรงเรียนขนาดกลาง	50

ตารางที่		หน้า
4.8	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่	51
4.9	สรุปผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	52
4.10	ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิต ที่ทำการประมาณค่าแบบร่วม (Jointly frontier production function) แบบสมการเส้นตรงในรูป Log (Linear in Logarithmic Form) ของโรงเรียนรัฐ และโรงเรียนเอกชน	55
4.11	การประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิต (Frontier production function) แบบสมการเส้นตรงในรูป Log (Linear in Logarithmic Form) ของโรงเรียนรัฐ	57
4.12	ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิต (Frontier production function) แบบสมการเส้นตรงในรูป Log (Linear in Logarithmic Form) ของโรงเรียนเอกชน	59
4.13	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามประเภท	61
4.14	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามประเภท และขนาดโรงเรียน	62
4.15	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน	63
4.16	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐและเอกชนจำแนกตามประเภทโรงเรียนและภาค	64
4.17	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามภาค	65
4.18	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามประเภท โรงเรียนและระดับชั้นที่เปิดสอน	67
4.19	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน	68
4.20	ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามประเภทโรงเรียน	69

ตารางที่		หน้า
4.21	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน	70
4.22	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามขนาดโรงเรียน	71
4.23	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามประเภทโรงเรียนและภาคซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน	73
4.24	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามภาค	74
4.25	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามประเภทและระดับชั้นที่เปิดสอน	75
4.26	ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน	77
4.27	ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในแบบจำลอง อธิบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน ที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	80
4.28	ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนต่อความเติบโตของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ	84
4.29	งบประมาณประจำปีที่กระทรวงศึกษาธิการลงทุนเพื่อการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานและการมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนในการลดภาระรัฐบาล ในการลงทุนทางด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน	88
4.30	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพและคุณลักษณะของครู โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	90
4.31	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการจัดการเรียนการสอนของครู โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	92
4.32	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการบริหารจัดการ การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา)	94

ตารางที่		หน้า
4.33	ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน	97
4.34	ร้อยละของโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุน และสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐ	105
4.35	ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนเฉลี่ย รายหัวแก่นักเรียน	106
4.36	ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินกู้ของรัฐ	108
4.37	ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการของรัฐ	109
4.38	ร้อยละของโรงเรียนเอกชนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารและ จัดการศึกษา	110
4.39	ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม เพื่อให้สามารถบริหารจัดการภายใต้การกำกับของรัฐ	111

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1.1	กรอบการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน	5
2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษากับกฎหมาย	11
2.2	แนวความคิดในการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิค	20
2.3	สมการพรมแดนความเป็นไปได้ในการผลิตแบบ Free Disposable Hull (FDH)	22
3.1	กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์	40

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้ประเมินรัฐศึกษาซึ่งในความอนุเคราะห์ ความช่วยเหลือ การสนับสนุนและความร่วมมือของบุคคลและองค์กรที่ทำให้การศึกษาประเมินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะผู้ประเมินขอขอบคุณ ดร. ชินภัทร ภูมิรัตน ที่ได้ให้คำปรึกษาในระหว่างการดำเนินการศึกษาและประเมิน ขอขอบคุณ คณะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลต่างๆ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ขอขอบคุณ ศึกษานิเทศก์เขตพื้นที่ในจังหวัดต่างๆ ที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างในการศึกษาประเมิน ที่ได้มีส่วนช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

นอกจากนี้ คณะผู้ประเมินขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิ ดร.จรัส นองมาก ดร. วัลลภ สุวรรณดี อาจารย์จินตนา ธรรมวานิช อาจารย์อัชฌา เสียงหลาย และอาจารย์พิชัย แก้วสุวรรณ ที่ได้เสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและประเมินครั้งนี้เป็นอันมาก รวมไปถึงขอขอบคุณ ผู้อำนวยการ สุรางค์ โพธิ์พฤชวรงค์ และอาจารย์เกื้อกูล ชังใจ ที่ได้มีส่วนช่วยในการประสานงานจนทำให้งานนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ขอขอบคุณหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาประเมินครั้งนี้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ท้ายนี้ การศึกษาและประเมินนี้ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยหากปราศจากการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดของหัวหน้าคณะผู้ประเมินคือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และท่านอธิการบดี รวมไปถึงขอขอบคุณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ได้ให้โอกาสแก่คณะผู้ประเมินได้เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาประเมินครั้งนี้ ดังนั้น คณะผู้ประเมินขอขอบพระคุณบุคคลและองค์กรต่างๆ ดังกล่าวมาข้างต้นอีกครั้งหนึ่งไว้ ณ ที่นี้ ด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร ศรีบุญเรือง และคณะ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประเทศไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2461 โดยในการบริหารจัดการนั้นภาคเอกชนนอกจากจะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพและมาตรฐานที่ทัดเทียมกับโรงเรียนรัฐแล้ว ยังต้องปรับตัวเองให้สอดคล้องตามภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ปัจจุบันภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างน้อยเพียงร้อยละ 14 ดังนั้น หากรัฐมีนโยบายให้โรงเรียนเอกชนขยายตัวและเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น จำเป็นต้องมีการศึกษาและประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน รวมไปถึงต้องทำการประเมินความเหมาะสมของนโยบาย มาตรการและการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐที่ให้กับโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับนโยบายและมาตรการเพื่อให้มีความชัดเจนในการสนับสนุนและส่งเสริมเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษามากขึ้น

การศึกษามีวัตถุประสงค์นอกจากจะเป็นการประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนแล้ว ยังทำการประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบการศึกษาประเมินครั้งนี้นอกจากการวิเคราะห์เอกสารจากผลการสอบวัดโดยใช้แบบทดสอบกลาง (National Tests) ของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิแล้วยังใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยอาศัยแบบสอบถามกับบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนตัวอย่างโดยคณะผู้ประเมิน

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนนั้น นอกจากเป็นการพิจารณาด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาแล้ว ยังเป็นการประเมินนโยบายและมาตรการรัฐ ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเอกชนอยู่ในระดับพอใช้และมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในโรงเรียนรัฐ เมื่อพิจารณาชั้นเรียนในระดับเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคุณภาพผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผลการประเมินความถนัดทางการเรียน 3 ด้านคือ ความสามารถทางภาษา การคิดคำนวณและความสามารถเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศและคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยที่วัดคุณภาพผู้เรียนทางด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้และหรือระดับดีแต่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นมาตรฐานที่ 1 คือ การมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์เท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) มีค่าสูงกว่าของโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)

ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทำการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐชี้ให้เห็นว่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานชี้ให้เห็นบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ออัตราเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) พบว่า จากอัตราเพิ่มของ GDP เฉลี่ยร้อยละ 10.16 ต่อปี ส่วนหนึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนค่าใช้จ่ายลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษารวมคิดเป็นร้อยละ 3.63 ต่อปี ผลการศึกษามหาวิทยาลัยของโรงเรียนเอกชนในการลดภาระงบประมาณรัฐในการจัดการศึกษาชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนมีส่วนช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐคิดเป็นร้อยละ 10.43 ของค่าใช้จ่ายด้านศึกษารวม ซึ่งเมื่อพิจารณาจากงบประมาณประจำปีของกระทรวงศึกษาธิการปี พ.ศ. 2545 ที่มีค่าเท่ากับ 215,802.3 ล้านบาท โรงเรียนเอกชนมีส่วนแบ่งเบาระบบราชการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่ากับ 22,508.1 ล้านบาท และเมื่อพิจารณาถึงงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการย้อนหลังไปประมาณ 13 ปี ในช่วง พ.ศ. 2533-2545 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนมีส่วนแบ่งเบาระบบราชการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคิดเป็นมูลค่า 202,831.6 ล้านบาท ถ้าหากแนวโน้มค่าใช้จ่ายในการลงทุนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการยังเป็นไปตามแนวโน้มเดิมดังนั้น ช่วงเวลา 10 ปี ในอนาคตระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555 โรงเรียนเอกชนจะมีส่วนแบ่งเบาระบบราชการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมูลค่าสูงประมาณ 328,897.23 ล้านบาท และหากพิจารณาช่วงเวลา 22 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2533-2555 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนจะมีส่วนแบ่งเบาระบบราชการในการจัดการศึกษาเป็นมูลค่าสูงถึง 531,728.8 ล้านบาท

เมื่อพิจารณาสมรรถภาพและคุณลักษณะของครู ผลการศึกษาพบว่า สมรรถภาพและคุณลักษณะของครูที่อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา รู้เป้าหมายของหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนในกรณีจำนวนผู้เรียนมากกว่า

เกณฑ์ได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู ควบคุมอารมณ์ได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติ และบุคลิกภาพ รักและเอื้ออาทรผู้เรียน ส่วนสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูที่อยู่ในเกณฑ์ พอใช้ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การนำผลการประเมิน มาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การสืบค้นสารสนเทศจาก คอมพิวเตอร์ และสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้ เมื่อพิจารณา ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชน พบว่าครูโรงเรียนเอกชน จัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ส่วนลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่อยู่ใน เกณฑ์ดี ได้แก่ มีกิจกรรมหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน ปลูกฝังความรักสถาบันและจงใจให้ผู้เรียนอยาก มาเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการก้าวหน้าตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ส่วนลักษณะ การจัดการเรียนการสอนที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ การกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดสมรรถภาพการ คิดระดับสูง หาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา และสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และใช้สื่อที่เหมาะสม

เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะประสิทธิภาพในด้านการ บริหารจัดการและการประกันคุณภาพการศึกษา ผลการศึกษาชี้ว่า ด้านการบริหารจัดการการ ศึกษาของโรงเรียนเอกชนซึ่งพิจารณาศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพของผู้บริหารเพื่อการประเมินภายนอกพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถ ในการจัดการ มีการจัดองค์กรและโครงสร้างรวมไปถึงการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจร โดยเน้นการบรรลุเป้าหมายการศึกษา มีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน ในการพัฒนาการศึกษา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดทำ หลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีศักยภาพสูงในทุกลักษณะ อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยของศักยภาพผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับผู้บริหารโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) และ โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาการ ประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า โรงเรียนเอกชนตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนา การศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีความเข้าใจในสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และมีจิตใจอยากพัฒนา ให้ดีขึ้นรวมถึงมีความพยายามในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาคุณภาพการดำเนินการของโรงเรียน ให้ดีขึ้น โดยริเริ่มทำการประกันคุณภาพการศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และเพิ่มมากขึ้น ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีมูลเหตุจูงใจคือ

เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อมุ่งปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา

กระบวนการที่โรงเรียนใช้สำหรับการประกันคุณภาพ ส่วนใหญ่ใช้รูปแบบ PDCA (Plan-Do-Check-Action) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของทุกฝ่าย รวมไปถึงการใช้กระบวนการหลายรูปแบบในการบริหารจัดการ ผลของการดำเนินการประกันคุณภาพเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า การที่โรงเรียนเอกชนได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาช่วยให้บุคลากรตื่นตัวในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดระบบการทำงานที่ดีตลอดจนเกิดการปฏิรูปวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร เงื่อนไขที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบรรลุผล ได้แก่ บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือ ผู้นำการพัฒนาเห็นความสำคัญ และทุกคนในโรงเรียนมุ่งมั่นในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ส่วนอุปสรรคสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ผู้นำหรือผู้บริหารไม่ให้ความสนใจ และความไม่พร้อมของโรงเรียน เช่น การขาดงบประมาณ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาสัมฤทธิ์ผลจำเป็นต้องสร้างภาวะหล่อเลี้ยงหรือเสริมแรงแก่บุคลากรเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องจนเป็นสภาวะปกติ ได้แก่ การเสริมแรง การบำรุงขวัญกำลังใจแก่บุคลากรและความยุติธรรมของผู้บริหารโรงเรียน นอกจากนี้การให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ควรใช้วิธีการประชุมชี้แจง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนและร่วมทำกิจกรรม สำหรับบทบาทของทางราชการในการสนับสนุนโรงเรียนเอกชนในการประกันคุณภาพศึกษานั้น สามารถทำได้โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรโรงเรียนรวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณและบุคลากร อนึ่งความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า มาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกทั้ง 14 มาตรฐาน ที่ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 53 ตัวชี้วัด เกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณและด้านคุณภาพมีความเหมาะสม

การประเมินความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชนครั้งนี้มีข้อจำกัดในการสรุปผลการศึกษา ทั้งนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละรายการ หน่วยตัวอย่างตอบคำถามไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามรายการที่ได้สอบถาม ผลการวิเคราะห์ตามข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีข้อจำกัดดังกล่าวสามารถสรุปได้ดังนี้ คือโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลด้านการให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนมากที่สุดถึงร้อยละ 60.89 รองลงมา เป็นการสนับสนุนทางด้านการบริหารและจัดการศึกษาให้มีความเป็นอิสระภายใต้การกำกับของรัฐบาล ร้อยละ 58.10 ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือ

ทางการประเมินคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐบาลครบถ้วนตามที่เสนอขอไปร้อยละ 59.22 เงินอุดหนุนมีผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนเป็นอย่างมากคิดเป็นร้อยละ 45.25 สำหรับความเสมอภาคในการให้เงินอุดหนุนรายหัวเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เท่าเทียมกันคิดเป็นร้อยละ 40.78 โรงเรียนเอกชนร้อยละ 58.66 ใช้จ่ายเงินอุดหนุนเป็นเงินเดือนบุคลากร รongลงมาร้อยละ 40.78 นำไปใช้จ่ายเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบว่า โรงเรียนเอกชนที่ทราบหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนดีมีเพียงร้อยละ 39.11 และร้อยละ 29.05 เห็นด้วยอย่างมากกับหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมทางด้านวิชาการคิดเป็นร้อยละ 39.66 ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านการพัฒนาครูประจำชั้น ส่วนการสนับสนุนทางด้านการลงทุนนั้นมีโรงเรียนเอกชนร้อยละ 14.53 ได้รับการสนับสนุน ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับการสนับสนุนทางด้านการลดหย่อนภาษีและการยกเว้นภาษีพบว่า โรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนทางด้านนี้เพียงร้อยละ 12.85 ทั้งนี้ โรงเรียนเอกชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ หรือจัดอบรมจนสามารถปฏิบัติได้จริง โรงเรียนเอกชนร้อยละ 59.78 ทราบเรื่องเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา แต่มีโรงเรียนเอกชนเพียงร้อยละ 10.06 เท่านั้นที่ได้เคยแสดงความจำนงขอกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยรูปแบบการขอเงินกู้นั้นมักต้องการนำมาใช้ในการก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคารเรียน ส่วนหลักการพิจารณาอนุมัติเงินกู้นั้นทางโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ไม่ตอบคำถามซึ่งมีมากถึงร้อยละ 83.24 และมีผู้เห็นว่าหลักเกณฑ์การกู้ยืมเงินนั้นเหมาะสมมากมีเพียงร้อยละ 1.68 โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ร้อยละ 51.40 ค่อนข้างเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และร้อยละ 58.66 เห็นว่าการทำรายงานหลังจากการบริหารโรงเรียนครบ 1 ปีนั้นมีความเหมาะสมดีแล้ว ส่วนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการนั้นสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถบริหารได้อย่างคล่องตัวในระดับพอสมควร คิดเป็นร้อยละ 49.72 สำหรับการเตรียมความพร้อมให้โรงเรียนเอกชนสามารถบริหารงานภายใต้การกำกับของรัฐ ร้อยละ 27.93 เห็นว่ารัฐไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนในระดับปานกลาง และจากข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายทางด้านนี้พบว่า มีกฎระเบียบบางเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน เช่น การขออนุญาตเปิดสอนในหลักสูตรใหม่ หรือการบรรจุครูชาวต่างชาติ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการนำผลการประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน ตลอดจนความเหมาะสมของนโยบาย และมาตรการของรัฐ ประกอบกับ

การนำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และมาตรการที่เป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติดังต่อไปนี้

นโยบาย 1 รัฐพึงขยายโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น มีมาตรการ ดังนี้

1.1 บุคลากรทางการศึกษาของรัฐต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) ที่มีต่อการจัดการศึกษาของเอกชนจากการจัดการเชิงพาณิชย์มาเป็นการช่วยเหลือลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ และเป็นพันธมิตรร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าเป็นคู่แข่งกัน

1.2 มีการกำหนดสัดส่วนและเพดานการรับนักเรียนของโรงเรียนรัฐตามศักยภาพที่แท้จริงของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการกระจายนักเรียนไปเรียนในโรงเรียนเอกชนที่เป็นรูปธรรม

1.3 รัฐควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียนให้ใกล้เคียงค่าใช้จ่ายจริงหรือเทียบเท่ากับโรงเรียนรัฐบาล

นโยบาย 2 รัฐควรเน้นคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ชนบทมากขึ้น โดยให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่เขตเมือง มีมาตรการ ดังนี้

2.1 รัฐต้องพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่เท่าเทียมกับโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝัน

2.2 การดำเนินโครงการคูปองการศึกษาต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้ผู้มีฐานะยากจนในเขตเมืองได้ใช้คูปองการศึกษาในการสร้างโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพมากขึ้น

2.3 นำผลของ School Mapping ที่มีอยู่แล้วมาใช้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา เช่น การกระจายของโรงเรียน การขยายโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่ และการกำหนดจำนวนการรับนักเรียน

นโยบาย 3 รัฐพึงเร่งรัดนโยบายการกระจายอำนาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาให้มีความทัดเทียมกันทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นรูปธรรม มีมาตรการ ดังนี้

3.1 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดตั้งศูนย์พัฒนาการศึกษาเชิงบูรณาการ เพื่อกำหนดนโยบายการจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรระหว่างรัฐและเอกชน

3.2 เขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดทำฐานข้อมูลทางด้านการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนรัฐและเอกชน

นโยบาย 4 รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้ทัดเทียมกับภาครัฐ มีมาตรการ ดังนี้

4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีโอกาสพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษา เช่น การให้โอกาสการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ (Formal education) การให้ศึกษานอกระบบ (Informal education) การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentor) สอนงาน และการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเองของบุคลากรเหล่านั้นโดยอาศัยเทคโนโลยีข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and communication technology) ให้มากขึ้น

4.2 ภาครัฐต้องเร่งรัดให้การสนับสนุนภาคเอกชนในการสร้างและขยายโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาในรูปแบบของโครงการเงินกู้หรือโครงการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและมีระยะปลอดดอกเบี้ย เพื่อช่วยให้ภาคเอกชนสามารถลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษามากขึ้น เช่น สร้างอาคารเรียนและห้องปฏิบัติการ สร้างสนามกีฬา การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และการอบรมพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษา

4.3 รัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชนกำหนดผลตอบแทนบุคลากรทางด้านการศึกษาในสังกัดตามหลักการตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน (Performance based rewarding system) นอกเหนือจากการตีค่าตามวุฒิทางการศึกษา

4.4 รัฐควรจัดให้มีกองทุนหรือแหล่งทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับเอกชน เช่น การให้กู้ยืมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านการศึกษา กองทุนเพื่อการวิจัย

นโยบาย 5 รัฐพึงส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น เทศบาลและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนภาคเอกชนในการจัดการศึกษามีมาตรการ ดังนี้

5.1 จัดทำ Zoning โรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ถูกสัญลักษณ์ ความปลอดภัย และเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมศีลธรรมอันดีงาม

5.2 องค์กรท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณบางส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ตลอดจนเข้าไปมีบทบาทร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการที่เป็นบทบาทขององค์กร เช่น ให้การสนับสนุนบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางจากหน่วยงาน บุคลากรงานขององค์กรท้องถิ่นกับงานของโรงเรียนให้เป็นการบริการสาธารณะเชิงรุกแก่นักเรียน โรงเรียน และชุมชน เช่น งานสาธารณสุขมูลฐาน งานพัฒนาสิ่งแวดล้อม งานบริการสาธารณสุข

1.1 ภูมิหลัง

สมัยกรุงศรีอยุธยาปรากฏหลักฐานเป็นที่แน่นอนว่าเกิดมีโรงเรียนราษฎรในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยบาทหลวงในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกชาวฝรั่งเศสได้มาตั้งโรงเรียนสอนหนังสือที่กรุงศรีอยุธยา สนธิสัญญาที่ทำไว้ในสมัยนั้นมีข้อความที่กล่าวถึงการจัดตั้งโรงเรียนไว้ด้วย (สมาคมครูโรงเรียนราษฎรแห่งประเทศไทย 2514: 22) จึงกล่าวได้ว่าเป็น “โรงเรียนราษฎร” รุ่นแรก ที่มีความเจริญก้าวหน้ามาก นอกจากนั้นยังมีการส่งนักเรียนไปศึกษาต่อในต่างประเทศอีกด้วย โรงเรียนราษฎรเกิดขึ้นมาก่อนที่จะมีโรงเรียนรัฐบาลหรือที่เรียกกันแต่ก่อนว่า “โรงเรียนหลวง” และก่อนที่จะมีกระทรวงศึกษาธิการสำหรับทำหน้าที่บริหารราชการทางการศึกษา ต่อมา คณะมิชชันนารีอเมริกัน ผู้เผยแพร่ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ เริ่มเข้ามาประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2371 อันเป็นปีที่ 5 แห่งรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ริเริ่มจัดตั้งโรงเรียนแผนใหม่ขึ้นในประเทศเป็นครั้งแรก มีทั้งโรงเรียนสำหรับเด็กชายและโรงเรียนสำหรับเด็กหญิง และจัดตั้งขึ้นหลายแห่งด้วยกันทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ แต่ในที่สุดก็ได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และบังเกิดผลดีแก่การศึกษาในประเทศเป็นอันมาก โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย เป็นโรงเรียนราษฎรแห่งแรกในประเทศที่เปิดดำเนินการขึ้น ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ก่อนหน้าที่พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชจะทรงปฏิรูปการศึกษา เริ่มมีโรงเรียนหลวงแผนใหม่ขึ้นมา และเป็นโรงเรียนที่ยังคงดำรงกิจการติดต่อกันมาจนถึงทุกวันนี้

สำหรับการควบคุมคุ้มครองโรงเรียนราษฎร์ มีพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ตราขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2461 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผลให้โรงเรียนราษฎร์ในประเทศไทยเริ่มเจริญก้าวหน้าเข้าสู่ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและแพร่หลายขยายตัวออกไปมากขึ้น สถิติจำนวนโรงเรียนราษฎร์ในปี พ.ศ. 2460 มีโรงเรียนราษฎร์ทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนอยู่ในความดูแลของกระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ) ในสมัยนั้นมีเพียง 27 โรงเรียนเท่านั้น แต่หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 เพียงแค่สิ้นปี พ.ศ. 2461 จำนวนโรงเรียนราษฎร์ที่มาขึ้นทะเบียน ปรากฏว่ามีจำนวนถึง 127 แห่ง คือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 370 และนับตั้งแต่นั้นมาการโรงเรียนราษฎร์ก็เริ่มวิวัฒนาการ เข้าสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2545 โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 14 ในขณะที่เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษา ร้อยละ 21 โดยมีจำนวนผู้เรียนทั่วไปในโรงเรียนเอกชน 2,247,465 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2546)

เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประเทศตลอดมา แต่การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนปัจจุบันมีภาระลงทุนสูง ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และนโยบายของรัฐที่มีการเปลี่ยนแปลงและขาดความชัดเจน จึงเป็นผลให้โรงเรียนเอกชนต้องปรับตัวเองให้อยู่รอดในขณะเดียวกันก็ต้องเร่งพัฒนาการดำเนินงานให้ได้คุณภาพและมาตรฐานทัดเทียมกับโรงเรียนรัฐบาล หากรัฐมีนโยบายที่จะให้โรงเรียนเอกชนขยายตัวและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม จึงจำเป็นต้องมีการประเมินความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐในการจัดการศึกษาเอกชน เพื่อนำผลไปใช้ปรับปรุงนโยบายและมาตรการให้มีทิศทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน รวมไปถึงทำการประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ทั้งนี้ เพื่อหาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน ดังนั้น วัตถุประสงค์เฉพาะของการศึกษาประเมินครั้งนี้มีดังนี้ คือ

1.2.1 ประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน

- 1.2.2 ประเมินนโยบายและมาตรการรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน
- 1.2.3 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเอกชนในระยะต่อไป

1.3 ความสำคัญของการประเมิน

การศึกษาประเมินครั้งนี้จะทำให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการในการสนับสนุนส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 45 ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา ตลอดทั้งได้สารสนเทศสำหรับการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาเอกชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ขอบเขตของการประเมิน

การประเมินครั้งนี้จะทำการประเมินเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบสายสามัญ โดยทำการประเมินแต่ละด้าน ดังนี้

1.4.1 คุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาเอกชน

รัฐมีนโยบายที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาเอกชนทั้งในรูปของเงินงบประมาณ การจัดตั้งกองทุน มาตรการด้านภาษี การสนับสนุนด้านวิชาการ และอื่นๆ จึงควรมีการประเมินว่าการที่รัฐมีนโยบายและมาตรการสนับสนุนการจัดการศึกษาของเอกชนมีผลผลิตและผลลัพธ์มากน้อยเพียงไรในด้านต่อไปนี้

- คุณภาพของผู้เรียน
  - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาเอกชน
  - การบริหารจัดการ
  - การจัดการเรียนการสอน
  - การประกันคุณภาพ

- ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน
  - ผลการจัดการศึกษาเอกชนที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ
  - การลดภาระงบประมาณของรัฐ

1.4.2 ประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายของรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2559 และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541-2545) ต่างก็มีนโยบายที่จะให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในทุกๆระดับ ทุกประเภท หลากหลายรูปแบบ โดยรัฐให้การอุดหนุนส่งเสริมและสนับสนุนช่วยเหลือด้วยประการต่างๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเอกชนให้ดีขึ้น และส่งเสริมให้สถาบันการศึกษาเอกชนมีอิสระในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดให้มีมาตรการต่างๆ เช่น

- การให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียน
- การอุดหนุนค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมการเรียนแก่เด็กพิการ
- การสนับสนุนการลงทุนของสถานศึกษาเอกชน เช่น การจัดหาแหล่งเงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำ จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา โครงการเงินกู้ยืม และความร่วมมือกับสถานประกอบการ
- การสนับสนุนด้านการลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นๆ ตามความเหมาะสม เช่น การกำหนดอัตราค่าบริการสาธารณสุขในอัตราพิเศษ
- การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับสถานศึกษาเอกชน เช่น การพัฒนาครูประจำการ การส่งครูไปช่วยสอน ให้อุปกรณ์การศึกษา
- การบริหารและจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของรัฐ

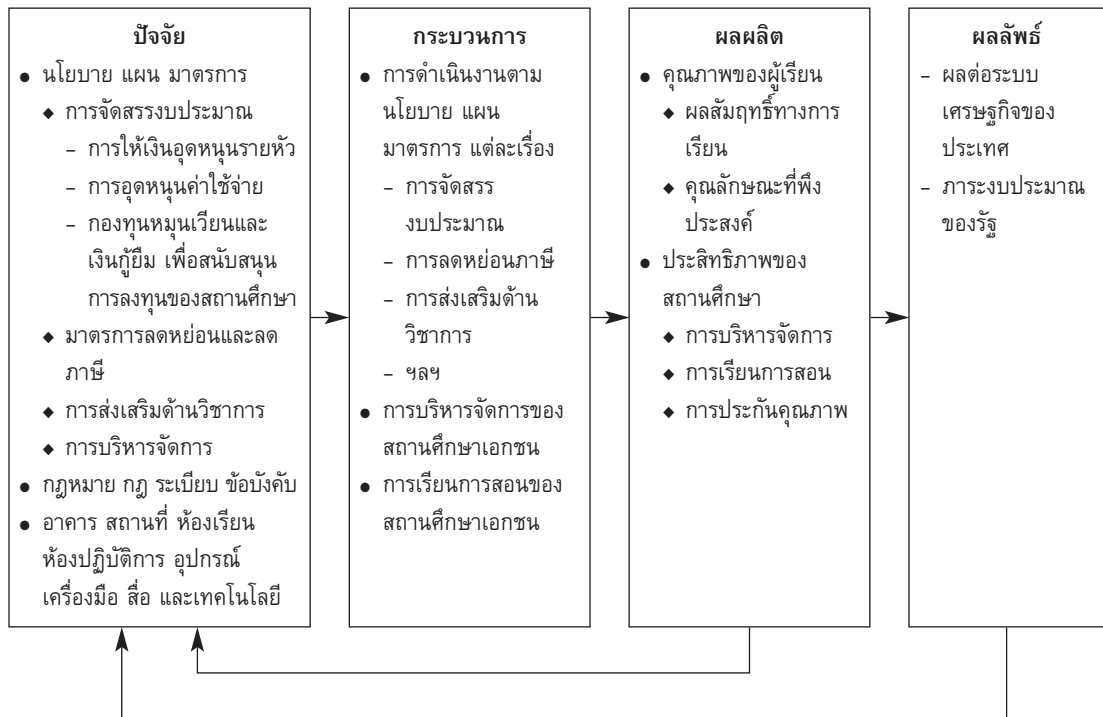
1.4.3 จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการในการส่งเสริม

หาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐ เพื่อให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

1.5 กรอบการประเมิน

จากรูปที่ 1.1 จะเห็นว่า กรอบการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนมีอยู่ทั้งหมด 4 กรอบหลัก ได้แก่ กรอบแรกเป็นปัจจัยป้อนเข้า กรอบที่สอง

เป็นกระบวนการผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน กรอบที่สามเป็นผลผลิตของกระบวนการผลิต และกรอบที่สี่เป็นผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

แผนภาพที่ 1.1 กรอบการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน

โดยกรอบแรกซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยป้อนเข้านั้นมีปัจจัยหลักๆ ที่นำมาพิจารณาในการศึกษาประเมินได้แก่ นโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เช่น อาคารเรียน สถานที่ เนื้อที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อุปกรณ์และเครื่องมือ สื่อการเรียนการสอนรวมถึงเทคโนโลยี โดยปัจจัยป้อนเข้าต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะถูกส่งต่อเข้าไปในกระบวนการผลิตทางการศึกษาซึ่งมีประเด็นสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาภายใต้กรอบกระบวนการนี้ ได้แก่ การดำเนินงานตามนโยบาย แผนและมาตรการในแต่ละเรื่องที่ต้องดำเนินการของโรงเรียนเอกชน การบริหารจัดการของโรงเรียนเอกชน และกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผลผลิตที่ได้ออกมาจากกระบวนการผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนคือระดับคุณภาพของผู้เรียนและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และกรอบสุดท้ายที่นำมาเป็นประเด็นศึกษาคั้งนี้คือ ผลลัพธ์ (Outcome) ของ

กระบวนการผลิตหรือผลกระทบ ในการศึกษาประเมินครั้งนี้จะพิจารณาเฉพาะแต่ในส่วนที่เป็นผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและการลดภาระงบประมาณของรัฐบาลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ

1.6 นิยามศัพท์

การประเมิน หมายถึง การวินิจฉัยคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นวัตถุ สิ่งของ หน่วยงาน สถาบัน บุคคล กระบวนการ เมื่อได้นำผลจากการวัดเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

การมีส่วนร่วม หมายถึง บทบาท และผลกระทบของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาเอกชนที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยป้อนหรือปัจจัยนำเข้าและผลผลิตที่ได้จากระบบการศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียนใดใช้ปัจจัยป้อนน้อย แต่ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพมากกว่า แสดงว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นมีประสิทธิภาพมาก ประสิทธิภาพมี 2 ลักษณะคือ ประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Efficiency) และประสิทธิภาพทางราคา (Allocative Efficiency) ผลรวมของประสิทธิภาพทั้งสองทางนี้เป็นประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency)

ประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Efficiency) หมายถึง ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตของระบบการศึกษาที่สูงสุดภายใต้ต้นทุนหรือปัจจัยนำเข้าที่น้อยสุด

ประสิทธิภาพทางราคา (Allocative Efficiency) หมายถึง เป็นประสิทธิภาพทางด้านราคา เป็นเรื่องการบริหารจัดการที่นำมาซึ่งระดับกำไรมากที่สุดภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) จะเกิดขึ้นได้เมื่อมีประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Efficiency) และประสิทธิภาพทางราคา (Allocative Efficiency)

การจัดการศึกษาของเอกชน หมายถึง การศึกษาที่จัดขึ้นโดยบุคคล กลุ่มบุคคล นิติบุคคล หรือมูลนิธิ นอกเหนือจากการจัดการศึกษาโดยภาครัฐ

องค์ประกอบของการจัดการศึกษา หมายถึง องค์ประกอบด้านบริบท (Context) ปัจจัยป้อน (Input) กระบวนการดำเนินการ (Process) และผลผลิต (Output)

บริบท หมายถึง สภาวะแวดล้อม อันเกี่ยวเนื่องกับการดำเนินการจัดการศึกษา เช่น สภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

ปัจจัยป้อน หมายถึง ทรัพยากรที่นำมาใช้เพื่อจัดการศึกษา ได้แก่ นักเรียน บุคลากร อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สื่อ แหล่งความรู้ อุปกรณ์เครื่องมือ และเทคโนโลยี

กระบวนการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินการด้านต่างๆ ในการจัดการศึกษา ได้แก่ ระบบการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การประเมิน การบริการและสวัสดิการ

ผลผลิต หมายถึง ปริมาณและคุณภาพของผู้เรียนในช่วงชั้นปี หรือตลอดหลักสูตร
ประสิทธิผล หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ครบถ้วนของแต่ละโครงการ
สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับใดระดับหนึ่ง หรือหลายระดับรวมกัน ได้แก่ อนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนในปัจจุบันดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 สำหรับร่างพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนฉบับใหม่ ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกถารองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 4 เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2545 และผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ในขณะที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบกับในมาตรา 43 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่า เอกชนจะต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารและการจัดการศึกษา ภายใต้การกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของรัฐ และในมาตรา 44 สถานศึกษาเอกชนจะต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา ทำหน้าที่ในการบริหารและการจัดการในสถานศึกษา โดยรัฐจะต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา ทั้งนี้ให้คำนึงถึงผลกระทบต่อจัดการศึกษาของเอกชน (มาตรา 45) นอกจากนี้รัฐจะต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นๆ ตามความเหมาะสม (มาตรา 46)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ซึ่งมีสาระสำคัญว่า “ประชาชนไทยมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ซึ่งระบบการจัดการศึกษาโดยทั่วไปก็จะเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ” และรัฐได้กำหนดนโยบายว่า รัฐ จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงให้กับทุกคนอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย ด้วยหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชน และการใช้นวัตกรรม ตลอดจนรูปแบบที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับสภาพความแตกต่างของ แต่ละบุคคล และความแตกต่างของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ 2541 : 15-16) และรัฐได้ กำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการหลายอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการที่ 5 กล่าวว่า รัฐ สนับสนุนให้ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ สถาบันศาสนา มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา และมีส่วนร่วมในการระดมทุนเพื่อการจัดการศึกษา และรัฐได้กำหนดวิธีการไว้ 4 วิธี คือ

- รัฐสนับสนุนงบประมาณ เงินอุดหนุนในรูปแบบอุดหนุน การยกเว้นภาษี และให้ สิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาให้แก่ชุมชน เอกชน องค์กร เอกชน สถาบันศาสนา ตามความเหมาะสม สำหรับครอบครัวหากมีความประสงค์ จะจัดการศึกษาให้บุตรหลานเอง รัฐจะจัดหลักสูตร หนังสือแบบเรียน คู่มือการ สอนให้
- รัฐให้การสนับสนุนด้านวิชาการ และการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาในรูปแบบที่ เหมาะสม เพื่อให้ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา จัดการศึกษาได้ อย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด
- รัฐมีหน้าที่กำกับคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของเอกชนที่ได้รับการสนับสนุน จากรัฐ
- เพื่อให้การดำเนินการระหว่างรัฐกับเอกชน มีการประสานสัมพันธ์กันอย่างดี จะต้อง จัดให้มีคณะกรรมการร่วมระหว่างภาครัฐกับเอกชน เพื่อกำหนดแนวทางบริหาร และการจัดการตลอดจนระดมทุนเพื่อการจัดการศึกษา

รวมทั้งได้กำหนดระยะเวลาว่าเริ่มสร้างความพร้อมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เพื่อให้ ดำเนินการได้ไม่ช้ากว่าปี พ.ศ. 2544 นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงผลที่ได้รับไว้ 2 ประการคือ ประการแรกประชากรวัยเรียนจะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึงภายในท้องถิ่น และประการที่สอง ชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน ครอบครัวยุทธศาสตร์ สถาบันศาสนา ตระหนักในบทบาท หน้าที่ให้การศึกษอบรม ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ารัฐมีนโยบาย วิธีการ และมีมาตรการสนับสนุนส่งเสริมให้ เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่จากการติดตามและประเมินผลในเรื่อง การมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเอกชน พบว่ายังดำเนินการได้ในวงจำกัดไม่สามารถผลักดัน

ให้เกิดผลตามมาตรการต่าง ๆ ที่จะสนับสนุนภาคเอกชนได้เต็มที่ เอกชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานค่อนข้างน้อย แม้ว่าคุณภาพการศึกษาจะดีกว่าของรัฐก็ตาม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2546 : 12)

2.2 สภาพปัญหาของการศึกษา

ในการอธิบายเพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาของการศึกษาไทยนั้น ได้แยกการอธิบายออกเป็นประเด็นหลัก 3 ประการคือ ประการแรก การบริหารจัดการ ประการที่สอง ครูและบุคลากรทางการศึกษา และประการที่สาม คุณภาพรวมถึงมาตรฐานการศึกษา ซึ่งในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

2.2.1 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการยังเป็นลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้ขาดความคล่องตัวในการจัดการ และสถานศึกษาเองขาดอำนาจการตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ประชาชนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง และรับผิดชอบการจัดการศึกษาในท้องถิ่น การจัดการศึกษายังขาดเอกภาพ

2.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษา

ครูยังขาดทักษะการคิดระดับสูง ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ฯลฯ พฤติกรรมการสอนยังเหมือนเดิมคือเน้นสอนโดยวิธีบอก ยังไม่สามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวได้ และครูก็ขาดการพัฒนาตนเองอีกด้วย

2.2.3 คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

การจัดการศึกษาในเมืองกับชนบท ผลแตกต่างกันอยู่มาก โรงเรียนไม่ว่าขนาดใหญ่หรือเล็กขาดระบบการตรวจสอบ ควบคุมและประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้ผู้เรียนไม่มั่นใจในการเข้าศึกษา ผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ (นงลักษณ์ วิรัชชัย และคณะ 2546 อ้างอิงจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2546)

2.3 การประกันคุณภาพการศึกษา

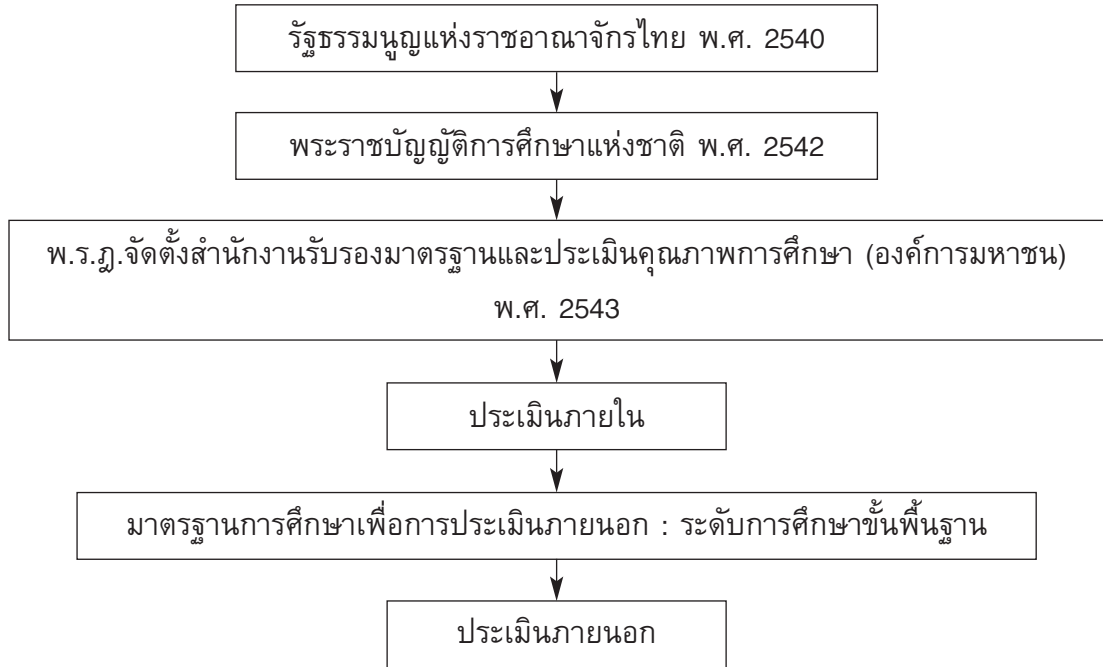
การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนว่าการศึกษา ณ สถานศึกษาแห่งนี้ช่วยให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียน กล่าวคือ ช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขได้แน่นอน

ที่มาของการประกันคุณภาพการศึกษา ความจำเป็นที่ต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษา และผลของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวตามลำดับดังนี้

2.3.1 ที่มาของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เกิดขึ้นสืบเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษากับกฎหมาย
ที่มา : รุ่ง แก้วแดง 2544: 67

จากแผนภาพ การประกันคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาที่ระบุในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) เป็นผู้กำหนด กำกับ ติดตาม ประเมินภายนอกสถานศึกษาทุกประเภทและทุกสังกัด

2.3.2 ความจำเป็นในการประกันคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 48 กำหนดไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” จากที่กล่าวข้างต้นนี้ แสดงว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องทำประกันคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานเสนอผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกปีการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพที่ใช้ในการทำประกันคุณภาพ อาจมีหลายระบบ และระบบที่ใช้กันมากคือระบบการพัฒนาของ ดร.เดมมิง (Edwards Deming) เรียกว่า Plan-Do-Check-Action หรือ PDCA นอกจากนี้ก็มี ISO กระบวนการ 5 ส. ฯลฯ

2.3.3 ผลของการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น และเมื่อได้กระทำอย่างต่อเนื่องแล้ว ก็จะทำให้เกิดการปฏิรูปการทำงานแบบใหม่ และเกิดเป็นวัฒนธรรมองค์กรแบบใหม่ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพในที่สุด ผลดีที่เกิดขึ้นแก่สถานศึกษา ก็คือ ทำให้งานในสถานศึกษามีระบบ ทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจในทิศทางการพัฒนาตรงกัน กล่าวคือ งานต้องเดินตามแผนที่วางไว้ มีการตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงตามลำดับ คนทำงานไม่เครียด เพราะรู้ตัวล่วงหน้าว่าต้องทำตนวางตนอย่างไรในการทำงานนั้นๆ อีกประการหนึ่งคือ เห็นความสำเร็จของงานที่ชัดเจน เพราะมีตัวบ่งชี้เป็นตัวอธิบายที่ทำให้เกิดความกระจ่างได้ (จรัส นองมาก 2545: 248-251)

2.4 การอุดหนุนนักเรียนโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

2.4.1 มติคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 อนุมัติค่าใช้จ่ายจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยให้เงินอุดหนุนสถานศึกษาเอกชนในอัตราเท่ากับผลการคำนวณของกระทรวงศึกษาธิการ และสมทบเงินเดือนครูเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน แต่เนื่องจากอัตราเงินอุดหนุนยังต่ำกว่าอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนที่สถานศึกษาเคยเก็บอยู่ จึงเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเอกชนที่รับการอุดหนุนเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้เรียนได้ไม่เกินอัตราค่าใช้จ่ายต่อหัวภาครัฐที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) กำหนด อัตราค่าใช้จ่ายรายหัวการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี สำหรับนักเรียนโรงเรียนเอกชน ดังตาราง 2.1

ตาราง 2.1 ค่าใช้จ่ายรายหัวในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ของโรงเรียนเอกชน (หน่วย : บาท)

ระดับ	ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน	ค่าใช้จ่ายเงินเดือนครู/นร. 1 คน	รวม	ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพ	อัตราที่ สกศ. กำหนด
ประถมศึกษา	1,100	3,440	4,540	4,460	9,000
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,800	4,300	6,100	3,900	10,000
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2,700	4,300	7,000	3,900	10,900
ปวช.					
- ช่างอุตสาหกรรม	4,640	4,300	8,940	7,740	16,680
- พาณิชยกรรม	3,040	4,300	7,340	5,730	13,070
- ศิลปกรรม	4,940	4,300	9,240	4,520	13,760
- เกษตรกรรม	4,140	4,300	8,440	5,740	14,180
- คหกรรม	3,940	4,300	8,240	2,470	10,710

ที่มา : กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2545

2.4.2 การจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการจัดสรรค่าใช้จ่ายเพื่อจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชนว่า

1. รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่นักเรียน คือ ค่าใช้จ่ายพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเล่าเรียนและอุปกรณ์ให้แก่นักเรียนทุกคน รวมทั้งจัดสรรค่าใช้จ่ายพิเศษให้แก่ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และนักเรียนที่มีความต้องการเป็นพิเศษเพิ่มเติมตามความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ ในอัตราเท่ากับนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐ

2. สถานศึกษาเอกชนอาจเก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อพัฒนาการศึกษา นอกเหนือจากส่วนที่รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลของนักเรียนและเงินอุดหนุนอื่นให้ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบด้วยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยเงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2545

3. สถานศึกษาเอกชนสามารถรับบริจาคและระดมทรัพยากรจากองค์กร หน่วยงาน สมาคม และประชาชนทั่วไปได้ โดยสถานศึกษาต้องเสนอโครงการในการขอรับบริจาค และระดมทรัพยากรที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจนเพื่อขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการอำนวยการ และเป็น การบริจาคโดยสมัครใจ

จากมติคณะรัฐมนตรีและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ว่ารัฐช่วยอุดหนุนส่วนหนึ่ง และเก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อีกส่วนหนึ่ง เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินกรอบที่กำหนด

2.5 การประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2544 ระดับประถมศึกษา และ มัธยมศึกษา

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดรูปแบบการประเมินคุณภาพผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบกลาง (National Tests) มีลักษณะและแนวทางการดำเนินการคือ

- เป็นการประเมินตามระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด คือ ประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6
- เป็นการประเมินที่ให้ผู้เรียนแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดได้รับโอกาสเข้าสอบทุกคน
- เป็นการประเมินเฉพาะวิชา หรือสมรรถภาพหลักที่มีความจำเป็น และมีความสำคัญตามระดับชั้น คือ
    ประถมศึกษาปีที่ 3 ภาษาไทยและคณิตศาสตร์
    ประถมศึกษาปีที่ 6 ภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ
    มัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาษาไทย คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ
    มัธยมศึกษาปีที่ 6 ความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test) ทางด้านภาษา ด้านการคิดคำนวณ และด้านการคิดวิเคราะห์

ในการนี้ กรมวิชาการได้พัฒนาเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ และความถนัดทางการเรียนในระดับชั้นต่างๆ ขึ้น และได้ดำเนินการสอบกับนักเรียนชั้นดังกล่าวทั่วประเทศ ในเดือนพฤศจิกายน 2544 และ มกราคม 2545 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังตาราง 2.2

ตาราง 2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความถนัดทางการเรียนของนักเรียน ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2544

วิชา	ระดับชั้น								
	ป.3		ป.6		ม.3		ม.6		
	จำนวน นักเรียน เข้าสอบ	ผ่าน เกณฑ์ %	จำนวน นักเรียน เข้าสอบ	ผ่าน เกณฑ์ %	จำนวน นักเรียน เข้าสอบ	ผ่าน เกณฑ์ %	จำนวน นักเรียน เข้าสอบ	$\bar{X}$	S
ภาษาไทย	960,478	81.80	908,707	69.62	694,923	54.62	na	na	na
คณิตศาสตร์	960,478	70.03	908,707	54.76	694,923	76.24	na	na	na
ภาษาอังกฤษ	na	na	908,707	63.18	694,923	56.64	na	na	na
ความถนัดทางการเรียน									
ภาษา	na	na	na	na	na	na	328,716	13.54	4.28
คำนวณ	na	na	na	na	na	na	328,716	14.59	4.77
วิเคราะห์	na	na	na	na	na	na	328,716	11.88	4.63

2.6 แนวคิดการศึกษาการมีส่วนร่วมของโรงเรียนเอกชนต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

เศรษฐศาสตร์การศึกษา (Education Economics) จะเชื่อมโยงกับการศึกษาทางด้านทรัพยากรมนุษย์ (Study of human capital) โดยทรัพยากรมนุษย์หมายถึงความถึง ทักษะและความสามารถเชิงการผลิตหรือผลิตภาพ (Productive capacity) ที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล กรอบแนวคิดดังกล่าวได้ปรากฏในงานเศรษฐศาสตร์ศึกษามาช่วงระยะเวลาหนึ่ง (Kicker, 1986) ต่อมากกรอบแนวคิดนี้ได้ถูกนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดหลักเพื่อการวิเคราะห์ทั้งเชิงทฤษฎีและการศึกษาเชิงประจักษ์ (Theoretical and empirical analyses) โดย T.W. Schultz (1961), Gary Becker (1993) และ J. Mincer (1970, 1974) ประกอบกับการศึกษาในระบบโรงเรียน (Schooling) เป็นตัวชี้วัดระดับทักษะ (Skills) และความสามารถที่เกิดขึ้น (Capability) ซึ่งสามารถคาดคะเนและทดสอบได้ ดังนั้น การศึกษาในระบบโรงเรียนจึงเป็นตัวชี้ที่สามารถนำมาวัดค่า (Measurable aspect) ของทุนทางเศรษฐศาสตร์ด้านทรัพยากรมนุษย์ได้ชัดเจน รวมไปถึงเป็นตัวแทน (Proxy) ของความสามารถและทักษะของมนุษย์แต่ละคนที่แตกต่างกันไป

แบบจำลองพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ (Basic human capital model) ซึ่งกล่าวไว้โดย Becker (1993) และ Mincer (1974) ซึ่งให้เห็นว่า การลงทุนพัฒนาทักษะ (Skills) ทั้งการศึกษาในระบบ (Formal education attainment) หรือ โดยอาศัยการฝึกอบรมระหว่างการทำงาน (On-the-job training) นำมาซึ่งประสบการณ์และการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพการผลิตของกำลังแรงงาน (Labor productivity) ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่ง และนำมาซึ่งผลตอบแทนที่สูงขึ้นสู่ตลาดแรงงานที่ออกมาในรูปของอัตราค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น (Higher earnings) นอกจากนี้ความต้องการปัจจัยการผลิตประเภททุนด้านทรัพยากรมนุษย์ (Human capital acquisition) จะแสดงออกในลักษณะของความต้องการกำลังแรงงานที่มีผลิตภาพ (Productivity) เพิ่มขึ้น ดังนั้น ผู้ผลิตที่ต้องการกำไรสูงสุดต้องจ่ายอัตราค่าจ้างแรงงานในอัตราสูงกว่าสำหรับเจ้าของแรงงานที่มีระดับการศึกษาและมีประสบการณ์มากกว่า

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ส่วนใหญ่พิจารณาระบบการศึกษาออกมาในลักษณะแบบจำลองการผลิต (Production model) แบบจำลองดังกล่าวจะแสดงถึงปัจจัยการผลิต (Factor of production) และปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการผลิตซึ่งถูกนำมาใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์หรือผลผลิต โดยความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ และผลลัพธ์หรือผลผลิตนั้นประกอบกันขึ้นเป็นฟังก์ชันการผลิต (Production function) โดยสรุปคือ ฟังก์ชันการผลิตแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการผลิตและผลผลิต (Input-output approach) ฟังก์ชันการผลิตมักนิยมนำมาเป็นแบบจำลองเพื่อการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์การศึกษา โดยปัจจัยการผลิตทางการศึกษาที่สามารถวัดได้ (Measurable educational inputs) ได้แก่ ทรัพยากรการผลิต ประเภทอาคารเรียน จำนวน และคุณภาพของครู การมีส่วนร่วมของครอบครัว (Family attributes) ลักษณะทางโครงสร้างประชากร และสภาพทางสังคม (Socio demographic) เช่น ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน รายได้ ศาสนา และขนาดครัวเรือน ขณะที่ผลลัพธ์หรือผลผลิตที่ได้จากระบบการศึกษา ได้แก่ ความสำเร็จ หรือสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (Student achievement) นอกจากนี้การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จหรือสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (Student achievement) พบว่าสามารถแบ่งกลุ่มปัจจัยออกเป็น 3 กลุ่มปัจจัยสำคัญ คือ ปัจจัยห้องเรียน (Classroom factors) ปัจจัยด้านการเงินมวลรวม (Aggregate financial factors) และปัจจัยอื่นๆ

สำหรับปัจจัยห้องเรียน ได้แก่ อัตราส่วนครูผู้สอนต่อจำนวนนักเรียน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ของครูผู้สอน ปัจจัยด้านการเงินมวลรวม ได้แก่ เงินเดือนของครู ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเฉลี่ยต่อหัวของนักเรียน และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ปริมาณและมูลค่าของสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกรวดเร็วด้านการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการบริหารการศึกษาหรือค่าใช้จ่ายในการบริหารโรงเรียนและคะแนนจากครูผู้สอน

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนที่มีต่อเศรษฐกิจจะอาศัยกรอบแนวคิดฟังก์ชันการผลิตดังกล่าว โดยกำหนดอัตราการเพิ่มผลผลิตมวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product : GDP) และหรือ มูลค่าผลผลิตมวลรวมประชาชาติเฉลี่ยต่อหัวขึ้นอยู่กับตัวแปรอธิบาย 3 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นตัวแปรที่นิยมใช้ในการอธิบายการเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับการลงทุน (Investment) ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนของมูลค่าการลงทุนต่อมูลค่าผลผลิตมวลรวมประชาชาติ จำนวนกำลังแรงงาน สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการประเมินและพัฒนาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ มูลค่าผลผลิตมวลรวมประชาชาติเป็นฐาน ตัวแปรที่เป็น Stock ทางการศึกษา ได้แก่ อัตราการลงทุนทะเบียนเรียนต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา และตัวแปรที่เป็น Flow ทางการศึกษา ได้แก่ จำนวนปีเฉลี่ยในการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาของกำลังแรงงาน

ตัวแปรกลุ่มที่สอง เป็นตัวแปรที่ต้องการดูผลกระทบที่มีต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาทั้งของภาคเอกชนและภาครัฐ ซึ่งวัดโดยอาศัยตัวแปรต่างๆ ได้แก่ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนทางด้านการศึกษาของเอกชนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาของภาครัฐต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

ตัวแปรกลุ่มที่สาม เป็นตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อศักยภาพและแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ประชาชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ได้แก่ อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายรัฐบาลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ อัตราส่วนมูลค่าการส่งบริการและสินค้าออกต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ อัตราเงินเฟ้อ และอัตราการเติบโตของสินเชื่อ

ดังนั้น แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถเขียนได้ดังสมการที่ (1) ต่อไปนี้ คือ

$$\begin{aligned}
 GDP_t = & F(GDP_{initial}, RATINGDP_t, LABOR_t, PRIENR_t, SECENR_t, \\
 & RATRDGDP_t, PRAVRY_t, SECAVRY_t, RATPRIED_t, \\
 & RATPUBED_t, RATGGDP_t, RATEXGDP_t, INFRAT_t, \\
 & CREGRAT_t, D_{crisis}, e) \dots \dots \dots (1)
 \end{aligned}$$

โดยที่

GDP_t	คือ อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือ อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เฉลี่ยต่อหัว (Per capita GDP) ในปี ที่ t
$GDP_{initial}$	คือ อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือ อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ เฉลี่ยต่อหัว (Per capita GDP) ในปีฐาน
$RATINGDP_t$	คือ อัตราส่วนมูลค่าการลงทุนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในปี ที่ t
$LABOR_t$	คือ จำนวนกำลังแรงงาน ในปี ที่ t
$PRIENR_t$	คือ อัตราการลงทะเบียนเรียนต่อในระดับประถมศึกษา เป็น Flow variable ของทรัพยากรมนุษย์ ในปี ที่ t
$SECENR_t$	คือ อัตราการลงทะเบียนเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา เป็น Flow variable ของทรัพยากรมนุษย์ ในปี ที่ t
$RATRDGDP_t$	คือ สัดส่วนค่าใช้จ่ายประเมินและพัฒนาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในปี ที่ t
$PRIAVRY_t$	คือ จำนวนปีเฉลี่ยของการเรียนในระดับประถมศึกษาของกำลังแรงงาน เป็น Stock variable ของทรัพยากรมนุษย์ ในปี ที่ t
$SECAVRY_t$	คือ จำนวนปีเฉลี่ยของการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของกำลังแรงงาน เป็น Stock variable ของทรัพยากรมนุษย์ ในปี ที่ t
$RATPRIED_t$	คือ อัตราส่วนการลงทุนของโรงเรียนเอกชนเทียบกับค่าใช้จ่ายลงทุนทางด้านการศึกษาของประเทศ ในปี ที่ t
$RATPUBED_t$	คือ อัตราส่วนการลงทุนของโรงเรียนรัฐเทียบกับค่าใช้จ่ายลงทุนทางด้านการศึกษาของประเทศ ในปี ที่ t
$RATGGDP_t$	คือ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายภาครัฐต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในปี ที่ t
$RATEXGDP_t$	คือ อัตราส่วนมูลค่าการส่งออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในปี ที่ t
$INFRAT_t$	คือ อัตราเงินเฟ้อในปี ที่ t
$CREGRAT_t$	คือ อัตราการเติบโตของสินเชื่อ ในปี ที่ t

D_{crisis}

คือ ตัวแปรหุ่นแสดงภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ในปี 2540

e_t

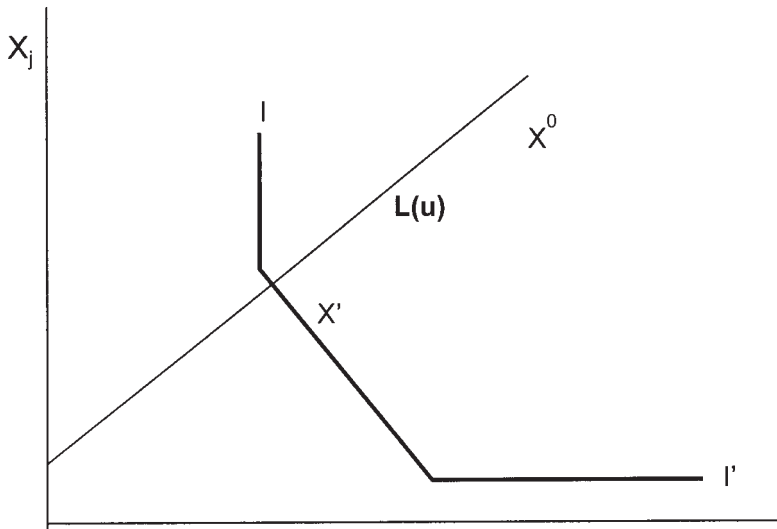
คือ Error term ในปีที่ t

2.7 แนวคิดการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน

การศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษานั้นมีวิธีการศึกษาหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีความเหมาะสมแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับข้อมูลและผลการศึกษาที่ต้องการเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแต่ละวิธีการที่นำมาศึกษานั้นจะมีจุดแข็งและจุดอ่อนต่างกันไป แต่ก็ส่งเสริมซึ่งกันและกัน เช่น วิธีการศึกษาที่วิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ (Cost Benefit analysis) จะเป็นการคำนวณหาอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal rate of return) ในขณะที่วิธีการวิเคราะห์ประสิทธิผล (Cost Effectiveness analysis) จะเป็นวิธีการสำหรับวิเคราะห์ต้นทุนค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาต่ำสุด ซึ่งวิธีการนี้จะเป็นการพิจารณาจากมุมมองการบริหารจัดการงบประมาณภาครัฐเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีวิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative approach) เช่น วิธีการประมาณฟังก์ชันการผลิต (Production frontier function) โดยการประมาณอาศัยแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Economics) และการวิเคราะห์ถดถอย (Regression analysis) ดังนั้น ในทางปฏิบัติเมื่อต้องการศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาจำเป็นต้องใช้วิธีการศึกษาหลายๆ วิธีการประกอบกัน สำหรับการประเมินครั้งนี้จะใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณที่ไม่ต้องประมาณค่าพารามิเตอร์ (Non-parametric approach) สองแนวทาง คือ วิธี Data Envelopment Analysis (DEA) และวิธี Free Disposal Hull (FDH) Analysis และ วิธีการที่ประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parametric approach) โดยอาศัยวิธีการประมาณสมการพรมแดนโดยวิธีการถดถอย

2.7.1 วิธี Data Envelopment Analysis (DEA)

วิธี DEA เป็นการพิจารณาระบบการศึกษาในรูปแบบจำลองของกระบวนการผลิตหลายระดับ (Multi-level production process model) โดยรูปแบบนี้สามารถใช้ศึกษาในกรณีที่มีปัจจัยการผลิตและผลผลิตหลายชนิด ทั้งนี้ เพราะการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ถือว่าในทางปฏิบัตินั้นจะจัดการศึกษาอย่างไรให้ได้ผลผลิตมากที่สุด โดยใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตน้อยที่สุด หรือเป็นการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิค (technical efficiency) นั่นเอง กล่าวคือ การวัดประสิทธิภาพทางเทคนิคจำเป็นต้องคำนวณปริมาณผลผลิตที่ได้รับจริงจากระบบการศึกษา แล้วนำมาเปรียบเทียบกับปริมาณปัจจัยการผลิตที่ถูกนำมาใช้ ซึ่งมีค่าต่ำสุดดังแสดงตามรูปที่ 2.2 ซึ่งอธิบายแนวคิดการวัดความมีประสิทธิภาพทางเทคนิค

แผนภาพที่ 2.2 แนวความคิดในการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิค

จากรูปที่ 2.2 สมมติว่า ผู้ผลิตหรือเจ้าของโรงเรียนแต่ละราย ได้ปริมาณผลผลิตจากการศึกษาในระดับเท่ากัน คือ u อันเป็นผลมาจากการใช้ปัจจัยการผลิต 2 ชนิด (ปัจจัยการศึกษา) คือ X_i และ X_j สมมติว่าปัจจัยดังกล่าวคือ ปัจจัยแรงงานและปัจจัยทุน ตามลำดับ ถ้าหากว่าฟังก์ชันการผลิต (X_i, X_j, u) สามารถเกิดขึ้นได้จริง แสดงว่าปัจจัยการผลิตชุดดังกล่าวเป็นชุดของปัจจัย $L(u)$ ซึ่ง $L(u)$ แทนทุกสัดส่วนของปัจจัยการผลิตที่สามารถนำมาทำการผลิตในปริมาณ u ได้ เส้นผลผลิตเท่ากัน $I-I'$ แสดงถึงปริมาณผลผลิตการศึกษาที่เท่ากันที่ได้จากการใช้ปัจจัยการผลิตในระดับต่างๆ ซึ่งแตกต่างกัน ในที่นี้เรียก เส้นผลผลิตเท่ากัน $I-I'$ ว่าเส้นแสดงพรมแดนการผลิต (Production frontier) โดยปริมาณผลผลิตต่อหน่วยปัจจัยการผลิตที่ใช้ใดๆ ที่อยู่บนเส้น $I-I'$ ถือว่าเป็นกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงสุด ดังนั้นปริมาณผลผลิต X' ในรูป จึงเป็นปริมาณผลผลิตที่ทำการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพทางเทคนิค กล่าวคือ ปริมาณผลผลิตนั้นสามารถทำการผลิตออกมาได้ในปริมาณผลผลิตเท่าเดิมแต่ได้มีการใช้ปริมาณปัจจัยการผลิตปริมาณน้อยกว่าเดิม ขณะที่ปริมาณผลผลิต X^0 เป็นปริมาณผลผลิตที่ทำการผลิตอย่างไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิค เนื่องจากมีการใช้ปริมาณปัจจัยการผลิตทั้งปัจจัยแรงงานและปัจจัยทุนมากกว่าเดิม แต่ได้ปริมาณผลผลิต (u) ในปริมาณที่เท่ากัน

ประสิทธิภาพทางเทคนิคสามารถคำนวณค่าออกมาในรูปอัตราส่วนและมีค่าเท่ากับ Ox'/Ox^0 ยิ่งค่า X^0 มีค่าเข้าใกล้ X' ยิ่งทำให้อัตราส่วนความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคมีค่าเพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ แต่ว่าจะมีค่าไม่เกิน 1.00 ซึ่งที่จุดนี้ถือเป็นจุดที่เกิดความมีประสิทธิภาพ

สูงสุด (Fare, Grosskopf and Lovell, 1994, Fare, 1988) อย่างไรก็ตาม กรอบแนวคิดวิธีการ DEA สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกรณีที่มีหน่วยผลิตเท่ากับ K หน่วยผลิต มีปัจจัยการผลิตเท่ากับ N ชนิด และมีชนิดผลผลิตจำนวน M ชนิด ถ้ากำหนดให้ หรือ $L(u) = \{X; X \text{ can produce } u\}$ หรือ $L(u)$ คือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณปัจจัยการผลิตที่เป็นไปได้ (possible converting inputs) หรือ ปัจจัย $x = (x_1, x_2, \dots, x_N) \in \square_1^N$ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิต $u = (u_1, u_2, \dots, u_M) \in \square_1^M$

การสร้างสมการพรมแดนการผลิตต้องอาศัยเทคนิคโปรแกรมคณิตศาสตร์เชิงเส้นมาช่วยวิเคราะห์โดยสร้างเทคโนโลยีการผลิตแบบเชิงเส้น (Piecewise linear production technology) ขึ้นมาก่อน จากนั้น นำผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณไปคำนวณตัวชี้วัดประสิทธิภาพ (efficiency scores) ซึ่งข้อดีของวิธีการนี้คือ ไม่ต้องกำหนดรูปแบบสมการที่อยู่เบื้องหลังสมการพรมแดนการผลิต แต่ว่ามีจุดอ่อน คือ แบบจำลองที่กำหนดขึ้นมาไม่มีลักษณะเชิงเฟ้นสุ่ม (stochastic) หรือ แบบจำลองมีความไหวตัวต่อความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากข้อมูลมากกว่าวิธีอื่น อย่างไรก็ตาม เมื่อใช้วิธี DEA และมีการประมาณความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคนั้น สิ่งที่น่าสนใจคือจะทำการลดปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิตลงได้อีกเท่าใดแต่ยังคงได้รับปริมาณผลผลิต u เท่าเดิม ซึ่งในที่นี้ค่า λ ที่น้อยสุดโดยที่ $0 < \lambda < 1$ จะเป็นเส้นรัศมีแสดงการเกิดสัญญา (radial contraction) ที่สามารถทำการลดปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิตลงไปในสัดส่วนเดียวกัน ดังนั้นค่า λ จึงเป็นตัวชี้วัดความมีประสิทธิภาพทางเทคนิค ในทางปฏิบัติ ค่า λ ถูกประมาณค่าออกมาได้สำหรับแต่ละหน่วยการผลิต ซึ่งค่าที่ได้มาจะชี้ให้เห็นความมีประสิทธิภาพทางเทคนิคของแต่ละหน่วยผลิต

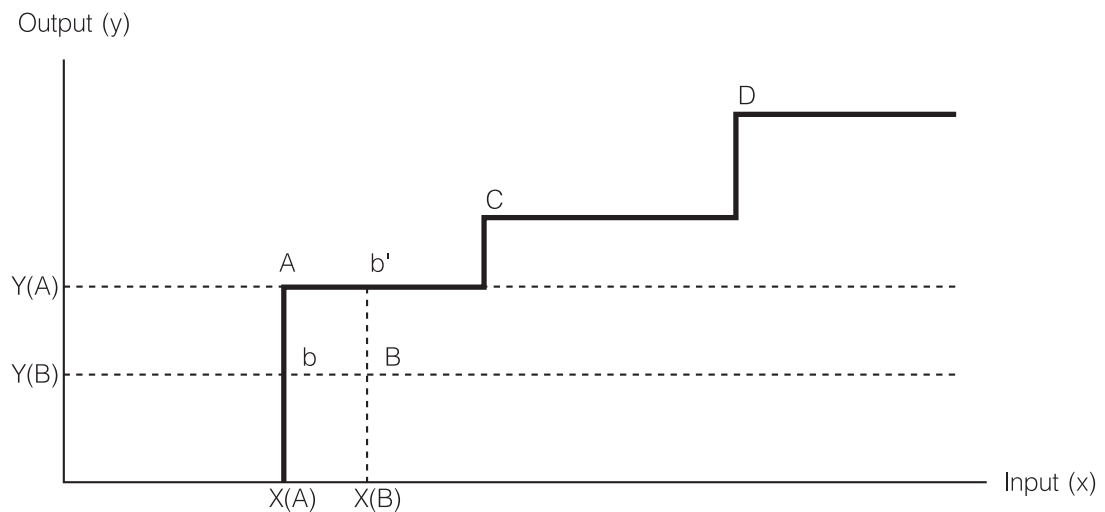
2.7.2 วิธี Free Disposal Hull Analysis (FDH)

วิธี FDH เป็นการประเมินประสิทธิภาพของระบบการศึกษาที่ไม่มีการประมาณค่าพารามิเตอร์เช่นกัน โดยทำการประมาณสมการพรมแดนการผลิต (Production frontier) ออกมาเพื่อชี้ให้เห็นว่า ระบบการศึกษาที่กำลังพิจารณานั้นสามารถนำเอาปัจจัยการผลิตมาใช้ (spending inputs) และได้มาซึ่งผลลัพธ์หรือผลผลิต (educational output or performance) ทางการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด (Deprins, Simar and Tulkens, 1984; Harbison and Hanushek, 1992; Gupta, Honjo and Verhoeven, 1997)

การวิเคราะห์โดยอาศัยวิธี FDH สามารถนำมาใช้ในการจัดเรียงลำดับความมีประสิทธิภาพของผู้ดำเนินการจัดการศึกษา (Education producers) โดยเปรียบเทียบผลลัพธ์การจัดการศึกษาระหว่างผู้ดำเนินการศึกษาภาครัฐและเอกชน โดยสมการพรมแดนการผลิตที่ประมาณได้จะสะท้อนให้เห็นรูปแบบของการปฏิบัติที่เป็นไปอย่างดีที่สุด (best practices) ซึ่ง

หลักการของวิธีวิเคราะห์ FDH คือ การสร้างสมการพรมแดนการผลิตที่แสดงว่าแต่ละระดับปัจจัยนำเข้าทางการศึกษาได้ปริมาณผลผลิตทางการศึกษาสูงสุดอย่างไร

ดังนั้น หลังจากสมการพรมแดนได้ถูกสร้างขึ้นแล้ว สมการดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้ว่า ผู้ดำเนินการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีระดับความประสิทธิภาพมากน้อยกว่ากันเพียงใด ผู้ดำเนินการจัดการศึกษาที่มีผลลัพธ์ทางการศึกษาน่ากว่าผลลัพธ์ทางการศึกษาบนสมการพรมแดนถือว่าเป็นผู้มีประสิทธิภาพการผลิตหรือประสิทธิภาพทางเทคนิคที่น่ากว่า ข้อดีของวิธีการ FDH เมื่อเทียบกับวิธีการสร้างสมการพรมแดนแบบอื่นคือ วิธีการนี้มีความยืดหยุ่น (Parsimonious approach) ต่อการสร้างสมการพรมแดน โดยมีข้อสมมติฐานว่า ปัจจัยการผลิตและผลผลิตของระบบการศึกษาสามารถแยกออกจากกันได้ และมีการผลิตภายใต้ระดับเทคโนโลยีการผลิตเดียวกัน

แผนภาพที่ 2.3 สมการพรมแดนความเป็นไปได้ในการผลิตแบบ Free Disposable Hull (FDH) ที่มา : ตัดแปลงจาก Gupta, Honjo and Verhoeven (1997)

สมการพรมแดนการศึกษาที่มีลักษณะต่อเนื่องซึ่งถูกสร้างขึ้นมานั้น สามารถชี้ให้เห็นว่า ระดับปัจจัยการศึกษาที่ถูกนำเข้าไปในระบบการศึกษาที่กำหนดขึ้นมานั้นจะได้ปริมาณผลลัพธ์ (Performance) สูงสุดเท่าใด สำหรับวิธีการ FDH ถูกเลือกมาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาประเมินครั้งนี้ เพราะต้องการวัดประสิทธิภาพของผู้ดำเนินการจัดการศึกษาภาคเอกชนและภาครัฐ โดยผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ บริการ

ทางด้านการศึกษา (Educational services) ประกอบกับวิธีการ FDH ยังมีข้อดีกว่าวิธีการอื่น คือ วิธีการนี้ไม่จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบของสมการพรมแดนขึ้นล่วงหน้า ดังนั้น จึงสามารถลดข้อจำกัดเบื้องต้นของการศึกษาลงได้มาก เนื่องจากว่าการศึกษาประสิทธิภาพที่ผ่านมาในอดีตนั้นอาศัยการประมาณสมการพรมแดนการผลิต ยังไม่มีข้อตกลงชัดเจนเกี่ยวกับรูปแบบของฟังก์ชันพรมแดนการศึกษาที่เหมาะสม นอกจากนี้ รูปแบบสมการพรมแดนที่เหมาะสมมักแตกต่างกันไปตามแต่ละงานประเมิน ฉะนั้น ตามวิธีการที่ไม่ประมาณค่าพารามิเตอร์นั้นต้องกำหนดรูปแบบของสมการการผลิตที่เหมาะสมก่อนการประมาณค่า อย่างไรก็ตาม วิธีการ FDH มีจุดอ่อนตรงที่ค่อนข้างไหวตัวต่อค่าสังเกต (observation) ที่มีค่าสูงสุดและมีค่าต่ำสุด หรือค่าข้อมูลที่เป็น outlier มากกว่าวิธีการอื่น อย่างไรก็ตาม การที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดรูปแบบสมการพรมแดนอาจทำให้มีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่การประมาณสมการพรมแดนแบบ FDH ได้มาจากข้อมูลซึ่งมีจำนวนค่าสังเกตน้อยเกินไป หรือค่า n น้อยกว่า 30 ทำให้วิธีการ FDH ไม่มีประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับวิธีการแบบ DEA ซึ่งจะมีผลทำให้วิธีการ FDH มีความสามารถลดลงในการชี้ให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพและความไม่มีประสิทธิผลของผู้ดำเนินการจัดการศึกษา

รูปที่ 2.3 อธิบายกรอบแนวคิดวิธีการ FDH กรณีที่มีปัจจัยการผลิตชนิดเดียว (X) และได้มาซึ่งผลผลิตชนิดเดียว (Y) สมมติว่า ผู้ผลิตบริการการศึกษามีจำนวน 4 หน่วยงานในที่นี้เรียกว่า ผู้ผลิต (A,B,C และ D) ขั้นตอนแรกของวิธีการ FDH เป็นการสร้างพรมแดนการผลิตบนพื้นฐานของผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด จากรูปจะเห็นได้ว่า ผู้ผลิต A, C และ D ต่างเป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้เพราะผู้ผลิตแต่ละคนอยู่บนเส้นพรมแดนการผลิตเหมือนกัน แม้ว่าโดยเปรียบเทียบแล้ว ปริมาณผลผลิตของผู้ผลิต D จะมีค่ามากกว่าของผู้ผลิต C และปริมาณผลผลิตของผู้ผลิต C มากกว่าของผู้ผลิต A ก็ตาม แต่ว่าปริมาณผลผลิตที่ได้มากกว่าของผู้ผลิต D นั้นจำเป็นต้องใช้ปัจจัยการผลิตปริมาณมากกว่าด้วย ส่วนผู้ผลิต B เห็นได้ชัดเจนว่า เป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่าผู้ผลิตรายอื่นๆ ขณะเดียวกัน ผู้ผลิต B เป็นผู้ผลิตที่ขาดประสิทธิภาพ (inefficiency) เนื่องจากปริมาณปัจจัยการผลิตที่ใช้เท่ากัน ผู้ผลิต A สามารถนำมาผลิตผลผลิตได้ในปริมาณที่มากกว่าผู้ผลิต B ผลิตขึ้น หรือระดับปริมาณผลผลิตที่ต้องการเท่ากัน ผู้ผลิต A สามารถใช้ปัจจัยการผลิตในปริมาณน้อยกว่า นอกจากนี้แล้วจากสมมติฐานที่ว่าปัจจัยการผลิตและผลผลิตสามารถแยกจากกันได้ ทำให้สามารถสร้างเส้นพรมแดนการผลิตโดยการเชื่อมโยงเส้นให้ผ่านจุดต่างๆ ที่แสดงถึงการเป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งวิธีการ FDH ให้กรอบแนวคิดในการวัดประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต (Input efficiency scores) และตัวชี้วัดความมีประสิทธิภาพของผลผลิต (Output

efficiency scores) ที่มีค่าเปลี่ยนแปลงระหว่าง 0 ของผู้ผลิตที่อยู่บนเส้นแกนในแนวนอนไปจนถึงค่า 1 สำหรับผู้ผลิตที่อยู่บนเส้นพรมแดนการผลิต สำหรับตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายการผลิต (Input efficiency scores) นั้นชี้ให้เห็นว่าปริมาณปัจจัยการผลิตสามารถลดลงได้อีกเท่าใด ทั้งนี้ ผู้ผลิตที่ขาดประสิทธิภาพจะได้ปริมาณผลผลิตเท่ากัน ต้องใช้ปริมาณปัจจัยการผลิตสูงขึ้น จากรูปที่ 2 ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายการผลิต (Input efficiency scores) สามารถวัดได้โดยมีค่าเท่ากับ $X(A)/X(B)$ ส่วนควมมีประสิทธิภาพของผลผลิต (Output efficiency scores) นั้นชี้ให้เห็นถึงปริมาณผลผลิตที่สามารถผลิตได้เพิ่มขึ้นจากการใช้ปริมาณปัจจัยการผลิตเท่าเดิม หรืออาจใช้ปริมาณปัจจัยการผลิตปริมาณน้อยลง จากรูปที่ 2.3 ความมีประสิทธิภาพของผลผลิต (Output efficiency scores) ของผู้ผลิต B หากค่าได้โดยมีค่าเท่ากับ $Y(B)/Y(A)$ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ วิธีการ FDH สามารถนำมาประยุกต์กับกรณีที่มีการใช้จ่ายการผลิตและผลผลิตที่มีหลายชนิดได้ด้วย

สำหรับวิธีการที่มีการประมาณค่าพารามิเตอร์ (Parametric approach) โดยอาศัยการประมาณค่าสมการพรมแดนโดยวิธีการถดถอย (Regression approach) สามารถเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้ดังนี้คือ สมมติว่า EDOUT คือ ผลผลิตของระบบการศึกษา (Output of education) ได้แก่ จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา (Number of graduated student) ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา (Students' grades) ซึ่งในทางปฏิบัติ นั้นได้รวมเกรดของนักเรียนทุกคนเข้าด้วยกัน หรือมีค่าเท่ากับเกรดเฉลี่ยของนักเรียน คูณด้วยจำนวนนักเรียน หรือวัดโดยจำนวนนักเรียนที่สอบผ่านทุกวิชา หรือจำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับสูง ส่วน EDINP_i จะเป็นปัจจัยนำเข้าในระบบการศึกษา (Inputs of education) ได้แก่ จำนวนครูผู้สอน (Number of teacher; EDINP₁) มูลค่าค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การเรียนการสอน (Money spent on teaching material; EDINP₂) ซึ่งหาได้จากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา (Mean input per student times number of graduated student) และลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักศึกษาและระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (Socio-economic status of students and parent educational level; EDINP₃) ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการคณิตศาสตร์ได้ดังสมการที่ 2 คือ

$$EDOUT_i = F(EDINP_{1i}, EDINP_{2i}, EDINP_{3i}, e).....(2)$$

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ และปฐมภูมิ ประกอบกัน โดยมีขั้นตอนการวางแผน ออกแบบการประเมิน และวิธีดำเนินการ ดังต่อไปนี้

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นในการศึกษาประเมิน

คณะผู้วิจัยได้ทำการประชุมเบื้องต้นกับบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เพื่อทำความเข้าใจและข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ความคิดรวบยอดในการประเมิน และประเด็นในการพิจารณาข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการประเมิน ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชนนั้น ข้อมูลหรือประเด็นที่ใช้ในการพิจารณาจะพิจารณาจาก

- คุณภาพของผู้เรียน
  - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - คุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน
  - การบริหารจัดการ
  - การจัดการเรียนการสอน
  - การประกันคุณภาพ

- ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเอกชน
  - ผลของการจัดการศึกษาเอกชนที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ
  - การลดภาระงบประมาณของรัฐ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน ข้อมูลหรือประเด็นที่ใช้ในการพิจารณา คือ

- การให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียน
- การอุดหนุนค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมการเรียนแก่เด็กพิการ
- การสนับสนุนการลงทุนของโรงเรียนเอกชน เช่น การจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา โครงการเงินกู้ยืม และความร่วมมือกับสถานประกอบการ
- การสนับสนุนด้านการลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นๆ ตามความเหมาะสม เช่น การกำหนดอัตราค่าบริการสาธารณสุขภาคในอัตราพิเศษ
- การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับสถานศึกษาเอกชน เช่น การพัฒนาครูประจำการ การส่งครูไปช่วยสอน การให้อุปกรณ์การศึกษา
- การบริหารและจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของรัฐ

วัตถุประสงค์ที่ 3 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเอกชนในระยะต่อไป ข้อมูลหรือประเด็นที่ใช้ในการพิจารณาคือ นำผลการประเมินตามวัตถุประสงค์ 1 และ 2 มาจัดทำร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐ เพื่อให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้นทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เสนอต่อที่ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ และข้อท้วงติงที่จะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมสนับสนุนของรัฐที่เป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ

3.2 การกำหนดแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

การประเมินตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 มีบางประเด็นที่ไม่สามารถใช้ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิได้ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ ซึ่งมีวิธีการเลือกตัวอย่างในแต่ละแหล่งดังนี้

3.2.1 ตัวอย่างโรงเรียนเอกชน

ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ในแต่ละขั้นตอนจะสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดชั้นภูมิ และให้ขนาดตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับจำนวนทั้งหมดในแต่ละชั้นภูมิ (Proportionate Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยตัวอย่างในการเลือก (Unit of Sampling) ดังนี้

1) ประชากร

โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบสายสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1,204 โรงเรียน (ไม่รวมโรงเรียนเอกชนการกุศลและโรงเรียนนานาชาติ)

2) สุ่มจังหวัดแต่ละเขต

สุ่มจังหวัดตัวอย่างจากเขตการศึกษาเขตละ 1 จังหวัด และกรุงเทพฯ

3) สุ่มโรงเรียน

สุ่มโรงเรียนในจังหวัดตัวอย่างและกรุงเทพฯ แบบแบ่งชั้นภูมิ

ได้ตัวอย่างโรงเรียนเอกชน จำนวน 200 โรงเรียน

3.2.2 ตัวอย่างโรงเรียนรัฐบาล

เป็นหน่วยตัวอย่างที่ใช้เป็นกลุ่มอ้างอิงกับโรงเรียนเอกชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการประเมิน กำหนดขนาดตัวอย่างเป็น 100 โรงเรียน

- โรงเรียนระดับประถมศึกษา รวมทั้งโรงเรียนขยายโอกาส (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)
- โรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้น และ/หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย)

ตาราง 3.1 จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและกลุ่มตัวอย่าง

ประเภท		โรงเรียนเอกชน		โรงเรียนรัฐ				รวม กลุ่ม ตัวอย่าง ทุก ประเภท
				ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา		
เขต การ ศึกษา	จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน กลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน โรงเรียน	จำนวน โรงเรียน กลุ่ม ตัวอย่าง	
1	นครปฐม	28	7	180	2	29	1	40
2	ปัตตานี	10	2	165	2	10	1	5
3	สงขลา	42	10	481	6	45	1	17
4	ตรัง	25	6	326	4	28	1	11
5	ราชบุรี	31	8	349	4	26	1	13
6	ลพบุรี	31	8	362	4	28	1	13
7	นครสวรรค์	41	10	576	7	39	1	18
8	เชียงใหม่	41	10	954	11	42	1	22
9	ขอนแก่น	30	7	820	10	80	2	19
10	อุบลราชธานี	39	4	1,094	13	74	1	18
11	นครราชสีมา	39	10	1,350	16	109	2	28
12	ชลบุรี	73	18	293	4	34	1	23
13	กรุงเทพฯ	401	100	38	1	119	2	103
	รวม	807	200	6,988	84	663	16	300

โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ที่ให้ข้อมูลประเภทต่าง ๆ สำหรับใช้เพื่อการประเมิน รายละเอียดปรากฏดังตาราง 3.2

ตาราง 3.2 จำนวนโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่ให้ข้อมูล

ประเภทข้อมูล	ประเภทโรงเรียน			รวม
	เอกชน	รัฐ(ประถม)	รัฐ(มัธยม)	
1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	200 โรงเรียน	84 โรงเรียน	16 โรงเรียน	300 โรงเรียน
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	127 โรงเรียน	45 โรงเรียน	6 โรงเรียน	178 โรงเรียน
3. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการศึกษา	126 โรงเรียน	98 โรงเรียน	18 โรงเรียน	242 โรงเรียน
4. การจัดการเรียนการสอน				
4.1 สมรรถภาพและคุณลักษณะของครู	242 คน	106 คน	43 คน	391 คน
4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	242 คน	106 คน	43 คน	391 คน
5. การบริหารจัดการศึกษา	49 โรงเรียน	30 โรงเรียน	26 โรงเรียน	105 โรงเรียน
6. การประกันคุณภาพการศึกษา	137 โรงเรียน	45 โรงเรียน	11 โรงเรียน	193 โรงเรียน
7. นโยบายและมาตรการของรัฐ	179 โรงเรียน	-	-	179 โรงเรียน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือหลายประเภท ดังนี้

3.3.1 แบบสอบถาม ประกอบไปด้วยแบบสอบถามจำนวน 4 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 สอบถามข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

สาระของแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน รวม 46 ข้อ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน มี 18 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลบุคลากรของโรงเรียน มี 9 ข้อ

ตอนที่ 3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียน มี 9 ข้อ

ฉบับที่ 2 สอบถามข้อมูลเพื่อประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชน

สาระของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 6 ตอน รวม 33 ข้อ คือ

ตอนที่ 1 ประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับจากการอุดหนุนและสนับสนุน
ช่วยเหลือจากรัฐ มี 5 ข้อ

- ตอนที่ 2 การให้เงินเฉลี่ยรายหัวแก่นักเรียน มี 8 ข้อ
- ตอนที่ 3 การสนับสนุนเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา มี 6 ข้อ
- ตอนที่ 4 การสนับสนุนด้านการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษี มี 5 ข้อ
- ตอนที่ 5 การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับโรงเรียนเอกชน มี 4 ข้อ
- ตอนที่ 6 การบริหารและจัดการการศึกษาเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับ ติดตาม และการประเมินมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา มี 7 ข้อ

ฉบับที่ 3 สอบถามข้อมูลเพื่อประเมินสภาพการบริหารงานโรงเรียนและการประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา

- สาระของแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน รวม 16 ข้อ คือ
- ตอนที่ 1 สภาพการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มี 15 ข้อ
  - ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการประกันคุณภาพดำเนินต่อไปอย่างยั่งยืน มี 1 ข้อ

ฉบับที่ 4 สอบถามผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งดำเนินการประเมินโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือคณะกรรมการประเมินเพื่อพิจารณาเป็นโรงเรียนพระราชทาน คุณภาพด้านผู้เรียนมี 6 มาตรฐาน คือ

- มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดได้ตรงรอง และมีวิสัยทัศน์
- มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
- มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
- มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

โดยโรงเรียนเอกชนต้องตอบแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ส่วนโรงเรียนของรัฐ
ตอบแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่ 1 ฉบับที่ 3 และฉบับที่ 4

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน 1 ฉบับ

เพื่อประเมินความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนา
ตนเอง เจตคติ และจรรยาบรรณวิชาชีพ มีคำถาม 15 ข้อ

3.3.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน 1 ฉบับ

เพื่อประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก สาระที่สังเกตมี 9 ข้อ

3.3.4 การบันทึกข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอบด้วยแบบทดสอบกลางรายวิชาหลักใน
ระดับช่วงชั้น คือ ป.3, ป.6, ม.3 และความถนัดทางการเรียนระดับชั้น ม.6 ซึ่งดำเนินการสอบ
โดยสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ดังแสดงในตาราง 3.3

ตาราง 3.3 การบันทึกข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ระดับชั้น	วิชา	จำนวนข้อ	คะแนนเต็ม
ป.3	ภาษาไทย	30	30
	คณิตศาสตร์	30	30
ป.6	ภาษาไทย	40	40
	คณิตศาสตร์	40	40
	ภาษาอังกฤษ	40	40
ม.3	ภาษาไทย	40	40
	คณิตศาสตร์	40	40
	ภาษาอังกฤษ	40	40
ม.6	สมรรถภาพทางภาษา	35	35
	สมรรถภาพทางคิดคำนวณ	35	35
	สมรรถภาพคิดเชิงวิเคราะห์	30	30

3.3.5 บันทึกข้อมูลผลการประเมินศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

จากรายงานผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาภายนอก สำนักงาน
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

3.3.6 การสนทนากลุ่มย่อย

เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

3.4 คุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน (เป็นผู้บริหารโรงเรียน 2 คน และเป็นอดีตผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1 คน) และได้ทำการปรับปรุงคำถามแต่ละรายการตามข้อเสนอแนะ

3.5 เกณฑ์การประเมินและระดับคุณภาพ ปีการศึกษา 2545

เกณฑ์การประเมินและระดับคุณภาพ ชั้นประถมศึกษา (ป.3, ป.6) และมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3, ม.6) แสดงไว้ในตาราง 3.4

ตาราง 3.4 เกณฑ์การประเมินและระดับคุณภาพ ชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ระดับชั้น	แบบวัด	คะแนนเต็ม	คะแนนจุดตัด		ระดับคุณภาพ/ช่วงคะแนน		
			ขั้นผ่าน	ขั้นสูง	ปรับปรุง	พอใช้	ดี
ประถมศึกษาปีที่ 3	ภาษาไทย	30	11 (36.67%)	18 (60.00%)	0-10	11-17	18-30
	คณิตศาสตร์	30	11 (36.67%)	20 (66.67%)	0-10	11-19	20-30
ประถมศึกษาปีที่ 6	ภาษาไทย	40	17 (42.50%)	27 (67.50%)	0-16	17-26	27-40
	คณิตศาสตร์	40	14 (35.00%)	25 (62.50%)	0-13	14-24	25-40
	ภาษาอังกฤษ	40	15 (37.50%)	28 (70.00%)	0-14	15-27	28-40
มัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาษาไทย	40	13 (32.50%)	25 (62.50%)	0-12	13-24	25-40
	คณิตศาสตร์	40	14 (35.00%)	26 (65.00%)	0-13	14-25	26-40
	ภาษาอังกฤษ	40	14 (35.00%)	29 (72.50%)	0-13	14-28	29-40
มัธยมศึกษาปีที่ 6	สมรรถภาพทางภาษา	35	$\bar{X} = 13.72, S = 4.80$		ไม่ระบุ		
	สมรรถภาพทางคิดคำนวณ	35	$\bar{X} = 13.31, S = 5.38$		ไม่ระบุ		
	สมรรถภาพเชิงวิเคราะห์	30	$\bar{X} = 12.87, S = 5.42$		ไม่ระบุ		

3.6 ขนาดของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา

ขนาดของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาแสดงไว้ในตาราง 3.5

ตาราง 3.5 ขนาดของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา

ระดับการศึกษาที่เปิดสอน ของโรงเรียน	จำนวนนักเรียนในโรงเรียนขนาดต่างๆ (คน)		
	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
1. ก่อนประถมศึกษา	≤ 120	121-240	> 240
2. ประถมศึกษา	≤ 270	271-540	> 540
3. มัธยมศึกษา	≤ 300	301-600	> 600
4. ก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา	≤ 390	391-780	> 780
5. ก่อนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	≤ 420	421-840	> 840
6. ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	≤ 570	571-1,140	> 1,140
7. ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	≤ 690	691-1,380	> 1,380

ที่มา กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

- หมายเหตุ
1. การกำหนดขนาดของโรงเรียนสัมพันธ์กับความสูงสุดของห้องเรียนมาตรฐาน คือ ก่อนประถมศึกษา ห้องละ 40 คน ประถมศึกษา ห้องละ 45 คน มัธยมศึกษา ห้องละ 50 คน
  2. โรงเรียนที่เปิดสอนระดับเดียว ชั้นปีละ 1 ห้องเรียน จัดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนที่เปิดสอนระดับเดียว ชั้นปีละ 2 ห้องเรียน จัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับเดียว เกินกว่าชั้นปีละ 2 ห้องเรียน จัดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่
- ส่วนโรงเรียนที่เปิดสอนหลายระดับการศึกษาใช้หลักการเดียวกัน
- สำหรับการประเมินนี้ แบ่งขนาดโรงเรียนตามจำนวนนักเรียน ตามหมายเหตุ ข้อ 2

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ นอกจากการวิเคราะห์เอกสาร และคัดลอกผลการจัดโดยใช้แบบทดสอบกลาง อันเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิแล้ว ยังใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบสอบถามกับตัวอย่างที่เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยคณะผู้ประเมิน และผู้ช่วยผู้ประเมินที่ได้รับการฝึกอบรม และชี้แนะการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือของคณะผู้ประเมิน โดยเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2546

3.8 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการตีความข้อมูล (Interpretation) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ (qualitative data) ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามปลายเปิด และการสนทนากลุ่มย่อย จากนั้นทำการจัดประเภทและแจกแจงความถี่ วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อหาตัวแทนของชุดข้อมูล สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตามโมเดลที่เสนอ

3.9 แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา (Empirical model)

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนั้น แยกออกเป็น 2 รูปแบบหลักคือ วิธี Data Envelopment Analysis (DEA) วิธี Free Disposal Hull Analysis (FDH) และแบบจำลองสมการพรมแดนโดยวิธีการถดถอย (Regression approach)

3.9.1 วิธี Data Envelopment Analysis (DEA)

แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษานั้นกำหนดได้ดังนี้ คือ

$F_i(u, x) = \min \{ \lambda : \lambda x \in L(u) \}$ ซึ่งถูกคำนวณค่าสำหรับหน่วย i ได้ดังนี้คือ

$$F_i(u', x'/V, S) = \min_{x, \lambda} \lambda$$

s.t

$$\sum_{k=1}^k z^k u_m^k \geq u_m^l, m = 1, \dots, M \dots \dots \dots (3)$$

$$\sum_{k=1}^k z^k x_n^k \leq \lambda x_n^l, n = 1, \dots, N$$

$$\sum_{k=1}^k z^k = 1, z^k \geq 0, k = 1, \dots, K$$

โดยที่ V ที่ปรากฏใน $F_i(u', x'/V, S)$ คือผลตอบแทนต่อขนาดที่ผันแปร (Variable returns to scale; VRS) ซึ่งเป็นรูปแบบจำลองที่มีความยืดหยุ่นมากนอกเหนือไปจากผลตอบแทนต่อขนาดคงที่ (Constant returns to scale; CRS) ส่วนค่า S แสดงการแยกกันระหว่างปัจจัยการผลิตและนำมาซึ่งการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิตนั้นไม่ทำให้เกิดการลดลงของผลผลิต

3.9.2 วิธี Free Disposal Hull Analysis (FDH)

เนื่องจากวิธีการนี้เป็นวิธีการที่ไม่ต้องประมาณค่าพารามิเตอร์ ดังนั้นแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาเชิงประจักษ์จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับวิธีการ DEA เนื่องจากแบบจำลองที่ใช้ในการวัดประสิทธิภาพตามวิธีการ FDH ต้องอาศัยการสร้างโปรแกรมคณิตศาสตร์มาอธิบายเช่นกัน ดังนั้นแบบจำลองเชิงประจักษ์ของวิธีการ FDH นี้จึงเหมือนกับวิธี DEA ที่กล่าวมาข้างต้น ดังแสดงในสมการที่ (3) อย่างไรก็ตาม ตัวแปรที่ใช้ในการคำนวณประสิทธิภาพการใช้จ่ายการผลิต (Output efficiency scores) ของการศึกษา ประกอบด้วยผลผลิต 2 ตัวชี้วัดคือ ผลผลิตทางตรง (Direct educational outputs) และผลผลิตทางอ้อม (Indirect educational outputs)

ผลผลิตทางตรง ได้แก่ ระดับเกรดเฉลี่ยของนักเรียน (Student's grade) หรือระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบ (Test scores) คุณจำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียน อัตราความสำเร็จหรือจบการศึกษา (Graduation rates) ที่คิดคำนวณ ณ อายุปกติของนักเรียนระดับประถมศึกษา อัตราความสำเร็จหรือจบการศึกษา (Graduation rates) ที่คิดคำนวณ ณ อายุปกติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อัตราความสำเร็จหรือจบการศึกษา (Graduation rates) ที่คิดคำนวณ ณ อายุปกติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนผลผลิตทางอ้อม ได้แก่ จำนวนนักเรียนที่สามารถสอบผ่านทุกวิชาในการสอบครั้งแรกหรือ จำนวนนักศึกษาที่ได้เกรดทุกวิชาเกินกว่า 1.00 และจำนวนนักศึกษาที่เรียนต่อในระดับสูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก

สำหรับตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้จ่ายการผลิต (Input efficiency scores) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายรวมที่ใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนคิดเป็นสัดส่วนของ GDP และค่าใช้จ่ายรวมที่ใช้ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลคิดเป็นสัดส่วนของ GDP ปรับค่าด้วยจำนวนประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีซึ่งทำการถ่วงน้ำหนักด้วยสัดส่วนของนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนของรัฐตามลำดับ รวมไปถึงอัตราส่วนของครูต่อนักเรียน งบประมาณโรงเรียน ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนและสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียนและนักเรียน เป็นต้น

3.9.3 แบบจำลองสมการพหุคูณโดยวิธีการถดถอย (Regression approach)

แบบจำลองเชิงประจักษ์สำหรับการสร้างสมการพหุคูณสามารถเขียนได้ดังสมการที่ (4) ที่เขียนออกมาในรูปของ Linear function และสมการที่ (5) ที่เขียนในรูปของ Translog function ดังนี้ คือ

$$EDOUT_t = \beta_0 + \beta_1 EDINP_{1t} + \beta_2 EDINP_{2t} + \beta_3 EDINP_{3t} + e_t \dots\dots\dots(4)$$

$$\begin{aligned} LnEDOUT_t &= \beta_0 + \beta_1 LnEDINP_{1t} + \beta_2 LnEDINP_{2t} + \beta_3 LnEDINP_{3t} \\ &+ \beta_{11} (LnEDINP_{1t})^2 + \beta_{22} (LnEDINP_{2t})^2 + \beta_{33} (LnEDINP_{3t})^2 \\ &+ \beta_{12} (LnEDINP_{1t})(LnEDINP_{2t}) + \beta_{23} (LnEDINP_{2t})(LnEDINP_{3t}) \\ &+ \beta_{13} (LnEDINP_{1t})(LnEDINP_{3t}) + e_t \dots\dots\dots(5) \end{aligned}$$

โดยที่ $EDOUT_t$ คือ ผลผลิตระบบการศึกษา (Output of education) ของโรงเรียนที่ t ซึ่งได้แก่ จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา (Number of graduated students) ระดับคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา (Students' grades, $EDINP_{it}$) ส่วนปัจจัยนำเข้าในระบบการศึกษา (Inputs of education) ของโรงเรียนที่ t ได้แก่ จำนวนครูผู้สอน (Number of teacher: $EDINP_{1t}$) มูลค่าค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การเรียนการสอน (Money spent on teaching material; $EDINP_{2t}$) ของโรงเรียนที่ t และลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนและระดับการศึกษาของผู้ปกครองของโรงเรียนที่ t (Socio-economic status of students and parent educational level; $EDINP_{3t}$) β_i คือ Coefficients และค่า i มีค่า 0, 1, 2, 3 ส่วน Ln คือ Natural logarithmic และ e_t คือ Error term ของโรงเรียนที่ t

ส่วนการวัดการกระจายของโรงเรียนเอกชนทำการวัดโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini coefficient) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลได้ และการวิเคราะห์ประสิทธิผล จะทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐบาล โดยข้อมูลที่ต้องใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ มูลค่าเงินลงทุนในการก่อสร้างอาคาร สถานที่ และระบบสาธารณูปโภค ค่าใช้จ่ายรายปีที่ใช้ในการดำเนินงานจัดการศึกษา เช่น ค่าจ้างและเงินบุคลากร ค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าบริการพิเศษ ห้องปฏิบัติการ ห้องคอมพิวเตอร์ สโตนัทศนุอุปกรณ์ กระแสเงินสดของโรงเรียนที่เกิดขึ้นในแต่ละปีแยกตามกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียนในแต่ละระดับที่จบการศึกษาในแต่ละปี สัดส่วนของนักเรียนที่จบการศึกษาและศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป สัดส่วนของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา และประกอบอาชีพ สัดส่วนของนักเรียนที่ประกอบอาชีพแยกตามสาขาอาชีพ ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ต้องนำมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายรวมทั้งประเทศ โดยแยกส่วนออกเป็นค่าใช้จ่ายของโรงเรียนรัฐและส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายของโรงเรียนเอกชน มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ มูลค่าการลงทุนในภาคเกษตรกรรมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ มูลค่าการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ มูลค่าการลงทุนในภาคการศึกษาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ มูลค่าการลงทุนในโรงเรียนเอกชนต่อมูลค่าการลงทุน

ในการศึกษารวมของชาติ มูลค่าการลงทุนในโรงเรียนรัฐบาลต่อมูลค่าการลงทุนในการศึกษารวมของชาติ

3.9.4 แบบจำลองเชิงประจักษ์การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของเอกชนต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

แบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศสามารถนำมาเขียนได้ดังสมการที่ (6) ซึ่งเขียนออกมาในรูปของ Linear function และสมการที่ (7) เขียนในรูปของ Logarithmic Linear Function ต่อไปนี้ คือ

$$\begin{aligned}
 GDP_t &= \alpha_0 + \alpha_1 GDP_{initial} + \alpha_2 RATINGDP_t + \alpha_3 LABOR_t \\
 &+ \alpha_4 PRIENR_t + \alpha_5 SECENR_t + \alpha_6 RATRDGDP_t \\
 &+ \alpha_7 PRAIVRY_t + \alpha_8 SECAVRY_t + \alpha_9 RATPRIED_t \\
 &+ \alpha_{10} RATPUBED_t + \alpha_{11} RATGGDP_t + \alpha_{12} RATEXGDP_t \\
 &+ \alpha_{13} InFRAT_t + \alpha_{14} CREGRAT_t + \alpha_{15} D_{crisis} e \dots\dots\dots(6)
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 GDP_t &= \alpha_0 + \alpha_1 LnGDP_{initial} + \alpha_2 LnRATINGDP_t + \alpha_3 LnLABOR_t \\
 &+ \alpha_4 LnPRIENR_t + \alpha_5 LnSECENR_t + \alpha_6 LnRATRDGDP_t \\
 &+ \alpha_7 LnPRAIVRY_t + \alpha_8 LnSECAVRY_t + \alpha_9 LnRATPRIED_t \\
 &+ \alpha_{10} LnRATPUBED_t + \alpha_{11} LnRATGGDP_t \\
 &+ \alpha_{12} LnRATEXGDP_t + \alpha_{13} LnINFRAT_t \\
 &+ \alpha_{14} LnCREGRAT_t + \alpha_{15} D_{crisis} e \dots\dots\dots(7)
 \end{aligned}$$

โดยที่

GDP_t คือ อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรืออัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว (Per capita GDP) ในปี t

$GDP_{initial}$ คือ อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ หรือ อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว (Per capita GDP) ในปีฐาน

$RATINGDP_t$	คือ	อัตราส่วนมูลค่าการลงทุนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติในปีที่ t
$LABOR_t$	คือ	จำนวนกำลังแรงงาน ในปีที่ t
$PRIENR_t$	คือ	อัตรการลงทุนทะเบียนเรียนต่อในระดับประถมศึกษา เป็น Flow variable ของทรัพยากรมนุษย์ ในปีที่ t
$SECENR_t$	คือ	อัตรการลงทุนทะเบียนเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา เป็น Flow variable ของทรัพยากรมนุษย์ ในปีที่ t
$RATRDGDP_t$	คือ	สัดส่วนค่าใช้จ่ายประเมินและพัฒนาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์ มวลรวมประชาชาติปีที่ t
$PRIAVRY_t$	คือ	จำนวนปีเฉลี่ยของการเรียนในระดับประถมศึกษาของ กำลังแรงงานเป็น Stock variable ของทรัพยากร มนุษย์ในปีที่ t
$SECAVRY_t$	คือ	จำนวนปีเฉลี่ยของการเรียนในระดับมัธยมศึกษาของ กำลังแรงงานเป็น Stock variable ของทรัพยากร มนุษย์ในปีที่ t
$RATPRIED_t$	คือ	อัตราส่วนการลงทุนของโรงเรียนเอกชนเทียบกับค่าใช้จ่าย ลงทุนทางด้านการศึกษาของชาติ ในปีที่ t
$RATPUBED_t$	คือ	อัตราส่วนการลงทุนของโรงเรียนเทียบกับค่าใช้จ่าย ลงทุนทางด้านการศึกษาของชาติ ในปีที่ t
$RATGGDP_t$	คือ	อัตราส่วนค่าใช้จ่ายภาครัฐต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติ ในปีที่ t
$RATEXGDP_t$	คือ	อัตราส่วนมูลค่าการส่งออกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ในปีที่ t
$INFRAT_t$	คือ	อัตราเงินเฟ้อในปีที่ t
$CREGRAT_t$	คือ	อัตรการเติบโตของสินเชื่อ ในปีที่ t
D_{crisis}	คือ	ตัวแปรหุ่นแสดงวิกฤตเศรษฐกิจ มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อปี 2540 นอกนั้นมีค่าเป็นศูนย์
$\ln$	คือ	ค่า Natural logarithmic
และ e_t	คือ	Error term ในปีที่ t

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนที่มีต่อเศรษฐกิจซึ่งอาศัยกรอบแนวคิดฟังก์ชันการผลิตดังกล่าว สามารถเขียนออกมาในรูปของ Translog function ได้ โดยกำหนดให้อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตมวลรวมประชาชาติของประเทศ (Gross domestic Product; GDP) หรือ อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลผลิตมวลรวมประชาชาติเฉลี่ยต่อหัว คือ GDP_t ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระหรือตัวแปรอธิบาย 3 กลุ่มตัวแปรหลัก คือ

ตัวแปรกลุ่มแรก ซึ่งในที่นี้แทนด้วย X_{it} เป็นตัวแปรที่นิยมใช้ในการอธิบายความเติบโตทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับการลงทุน (Investment; X_{1t}) ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนของมูลค่าการลงทุนต่อมูลค่าผลผลิตมวลรวมประชาชาติ จำนวนกำลังแรงงาน (X_{2t}) สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการประเมินและพัฒนา (Research and development) ต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (X_{3t}) มูลค่าผลผลิตมวลรวมประชาชาติในปีฐาน (X_{4t}) ตัวแปรที่เป็น Stock ทางด้านการศึกษา ได้แก่ อัตราการลงทุนเทียบเรียนต่อในระดับประถมศึกษา (X_{5t}) และอัตราการลงทุนเทียบเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา (X_{6t}) และตัวแปรที่เป็น Flow ทางด้านการศึกษา ได้แก่ จำนวนปีเฉลี่ยในการศึกษาระดับประถมศึกษา (X_{7t}) และจำนวนปีเฉลี่ยในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของกำลังแรงงาน (X_{8t}) ดังนั้น ในที่นี้ค่า $i = 1, 2, \dots, 8$

ตัวแปรกลุ่มที่สอง เป็นตัวแปรที่สนใจต้องการดูผลกระทบที่มีต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจ (M_{jt}) โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาของเอกชนและภาครัฐ ซึ่งวัดโดยอาศัยตัวแปรต่างๆ ได้แก่ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาของโรงเรียนเอกชนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (M_{1t}) อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (M_{2t}) ดังนั้น ในที่นี้ค่า $j = 1, 2$

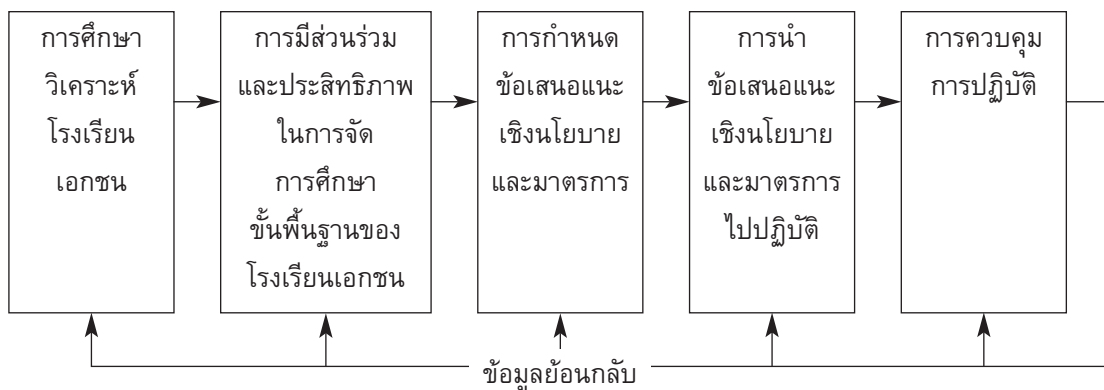
ส่วนตัวแปรกลุ่มที่สามนั้นเป็นตัวแปรซึ่งมีผลกระทบอย่างสำคัญต่อศักยภาพการผลิตของประเทศและมีผลต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติในระยะสั้นและระยะยาว (Z_{kt}) ได้แก่ อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายรัฐบาลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Z_{1t}) อัตราส่วนมูลค่าการส่งสินค้าและบริการต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Z_{2t}) อัตราเงินเฟ้อ (Z_{3t}) และอัตราการเติบโตของสินเชื่อ (Z_{4t}) ซึ่งในที่นี้ค่า $k = 1, 2, \dots, 4$

แบบจำลองเชิงประจักษ์ที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนที่มีต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศนั้น สามารถเขียนเป็นสมการ Translog ได้ดังสมการที่ (8) ต่อไปนี้ คือ

$$\begin{aligned}
GDP_t = & \alpha + \alpha_i \sum_{i=1}^8 \text{Ln}X_{it} + \alpha_j \sum_{j=1}^2 \text{Ln}M_{jt} + \alpha_k \sum_{k=1}^4 \text{Ln}Z_{kt} \\
& + \frac{1}{2} \alpha_{ij} \sum_{i=1}^8 \sum_{j=1}^2 \text{Ln}X_{it} \text{Ln}M_{jt} + \frac{1}{2} \alpha_{jk} \sum_{j=1}^2 \sum_{k=1}^4 \text{Ln}M_{jt} \text{Ln}Z_{kt} \\
& + \frac{1}{2} \alpha_{ki} \sum_{k=1}^4 \sum_{i=1}^8 \text{Ln}Z_{kt} \text{Ln}X_{it} + e_t \dots\dots\dots(8)
\end{aligned}$$

จากผลลัพธ์ที่ได้จากการประมาณสมการทั้ง 3 รูปแบบของสมการข้างต้น (สมการที่ (6) สมการที่ (7) และสมการที่ (8)) นั้น สามารถนำมาคำนวณหาผลกระทบและการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาภาคเอกชนที่มีต่อความเติบโตของผลผลิตมวลรวมประชาชาติได้

3.10 กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์

แผนภาพที่ 3.1 กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์

กระบวนการในการกำหนดยุทธศาสตร์ เริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์โรงเรียนเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้ในการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แผนภาพที่ 3.1 ซึ่งให้เห็นถึงกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์การศึกษาโดยสังเขป ผลจากการศึกษาวิเคราะห์โรงเรียนเอกชน เมื่อนำเอาข้อมูลมาผนวกเข้ากับบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน ทำให้ได้มาซึ่งข้อกำหนดและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายรวมไปถึงมาตรการของรัฐ ซึ่งท้ายที่สุดจะได้มาซึ่งกรอบการติดตามการควบคุม การปฏิบัติ

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนครั้งนี้เป็นการประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ตลอดจนนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชน โดยใช้ข้อมูลจากหลายแหล่งทั้งที่เป็นแหล่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ รวมทั้งการวิเคราะห์เอกสาร เพื่อตอบคำถามการประเมินตามวัตถุประสงค์ตามลำดับ

การประเมินผลมีขอบข่ายของการประเมินซึ่งได้นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้ คือ คุณภาพผู้เรียน ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน บทบาทโรงเรียนเอกชนต่อการลดภาระรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา พิจารณาในด้านของการบริหารจัดการและการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในความหมายของคำย่อและสัญลักษณ์ที่กล่าวถึงต่อไปในบทนี้ ได้นิยามดังนี้

โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (เดิม)

โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (เดิม)

โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา (เดิม)

X คือ คะแนนเฉลี่ย

S คือ ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

Z คือ ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน Z distribution

p คือ ค่าความน่าจะเป็น

n คือ จำนวนคน

F คือ ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F distribution

Sig. คือ ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติ

N คือ จำนวนโรงเรียน

T คือ ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t distribution

4.1 คุณภาพผู้เรียน

4.1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา 2545 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2545 และเดือนมกราคม 2546 โดยการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วัดความถนัดทางการเรียน ผู้วิจัยได้นำผลการสอบดังกล่าว เฉพาะโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) มาทำการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ระดับความสามารถของกรมวิชาการ และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายวิชาที่สอบในแต่ละช่วงชั้น พบว่าคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชน มีระดับคุณภาพพอใช้ และสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนของรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์พอใช้ และสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิเคราะห์เป็นไปในทำนองเดียวกับระดับประถมศึกษา คือ คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนเอกชนอยู่ในระดับคุณภาพพอใช้ และสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนโรงเรียนรัฐทั้งประเภทประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนการประเมินคุณภาพในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นการประเมินความถนัดทางการเรียนโดยประเมินความสามารถ 3 ด้าน คือ ความสามารถทางภาษา ความสามารถทางการคิดคำนวณ และความสามารถเชิงวิเคราะห์ พบว่า ความสามารถทั้ง 3 ด้านของนักเรียนโรงเรียนเอกชน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ และมากกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (รายละเอียดดังตาราง 4.1-4.4) เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการประเมินคุณภาพผู้เรียน จึงจำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ และวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยในแต่ละวิชา ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

4.1.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเอกชนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ แต่มากกว่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเอกชน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ และมากกว่าโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเอกชน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนจุดตัดทั้ง 3 วิชา อยู่ในเกณฑ์พอใช้
- คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษา ทางกรคิดคำนวณ และเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเอกชน สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทั้ง 3 ด้าน แปลความหมายได้ว่าอยู่ในระดับค่อนข้างดี

4.1.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเอกชนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ และมากกว่าโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) เพียงเล็กน้อย ทั้งสองวิชา

- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเอกชน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ และมากกว่าโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเอกชน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ และมากกว่าโรงเรียนรัฐ ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษา ทางการคิดคำนวณ และเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเอกชน ใกล้เคียงกับคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ และน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) เพียงเล็กน้อย

4.1.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเอกชนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ และมากกว่าโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) เพียงเล็กน้อย
- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเอกชน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ และมากกว่าโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเอกชน อยู่ในเกณฑ์คุณภาพพอใช้ และมากกว่าโรงเรียนรัฐ ทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- คะแนนเฉลี่ยความสามารถทางภาษา ทางการคิดคำนวณ และเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเอกชน มากกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี และมากกว่าโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) เล็กน้อย

ตาราง 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)

รายวิชา	เอกชน (ประถม) (n = 25,007)		รัฐ (ประถม) (n = 9,466)		Z	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ภาษาไทย	17.46	5.25	15.79	5.41	25.78	0.00
คณิตศาสตร์	18.49	6.14	16.54	6.17	26.22	0.00

(ช่วงคะแนนเกณฑ์พอใช้ ภาษาไทย = 11 - 17 คณิตศาสตร์ = 11 - 19)

ตาราง 4.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)

รายวิชา	เอกชน (ประถม) (n = 25,654)		รัฐ (ประถม) (n = 9,579)		Z	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ภาษาไทย	23.12	6.07	20.74	6.10	32.62	0.00
คณิตศาสตร์	24.03	8.26	21.33	8.03	37.86	0.00
ภาษาอังกฤษ	23.73	8.68	19.28	7.98	45.81	0.00

(ช่วงคะแนนเกณฑ์พอใช้ ภาษาไทย = 17 - 26 คณิตศาสตร์ = 14 - 24 ภาษาอังกฤษ = 15 - 27)

ตาราง 4.3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา)

รายวิชา	เอกชน (n = 13,689)		รัฐ (ประถมศึกษา) (n = 837)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (n = 10,907)		Z		p	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	Z ₁₂	Z ₁₃	P ₁₂	P ₁₃
ภาษาไทย	22.20	5.47	18.99	5.25	19.80	5.49	17.13	12.28	0.00	0.00
คณิตศาสตร์	20.55	7.23	16.73	6.41	16.24	6.50	16.60	18.50	0.00	0.00
ภาษาอังกฤษ	26.41	8.85	18.16	6.79	19.34	8.28	33.45	23.88	0.00	0.00

(ช่วงคะแนนเกณฑ์พอใช้ ภาษาไทย = 13 - 24 คณิตศาสตร์ = 14 - 25 ภาษาอังกฤษ = 14 - 28)

ตาราง 4.4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความถนัดทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)

รายวิชา	เอกชน (มัธยมศึกษา) (n = 6,445)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (n = 10,752)		Z	p
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ความสามารถทางภาษา	23.12	6.07	20.74	6.10	32.62	0.00
ความสามารถทางการคิดคำนวณ	24.03	8.26	21.33	8.03	37.86	0.00
ความสามารถเชิงวิเคราะห์	23.73	8.68	19.28	7.98	45.81	0.00

(คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ภาษา = 13.72 คิดคำนวณ = 13.31 เชิงวิเคราะห์ = 13.87)

4.1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะตามมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอก 6 มาตรฐาน ดังได้กล่าวแล้วในบทที่ 3 คือ มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 10 มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา

ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ไม่สามารถจัดกระทำได้ในเวลาที่จำกัดของการวิจัย จึงได้คัดเลือกโรงเรียนเอกชนที่เป็นตัวอย่างวิจัยซึ่งได้รับการประเมินคุณภาพมาตรฐานดังกล่าวจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือ จากคณะกรรมการประเมินเพื่อคัดเลือกเป็นโรงเรียนพระราชทานอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนโรงเรียนรัฐเป็นโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพจาก สมศ. มาเป็นหน่วยตัวอย่างในการวิเคราะห์โดยใช้ฐานข้อมูลทุติยภูมิจากการประเมินของหน่วยงานดังกล่าวซึ่งทำให้ในบางการวิเคราะห์มีข้อมูลไม่เพียงพอที่จะทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 4.5-4.9) ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ ในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้ (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.50-2.49) หรือระดับดี (คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50-3.00) และไม่แตกต่างกัน เว้นแต่มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่โรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) สูงกว่าโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) สำหรับระดับประถมศึกษาที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนโรงเรียนเอกชนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง ส่วนโรงเรียนของรัฐมีเพียง 1 โรงเรียนไม่เพียงพอในการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบ และกรณีโรงเรียนขนาดกลาง พบว่า นักเรียนโรงเรียนรัฐและเอกชน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับการวิเคราะห์ในโรงเรียนขนาดใหญ่

ตาราง 4.5 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียน เอกชนกับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ประเภทของโรงเรียน						F	Sig.
	เอกชน (N = 127)		รัฐ (ประถม) (N = 45)		รัฐ (มัธยม) (N = 6)			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	2.89	0.31	2.66	0.57	2.89	0.32	5.82	0.00
มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	2.36	0.60	2.32	0.72	2.50	0.51	0.54	0.58
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2.54	0.58	2.51	0.55	2.61	0.50	0.19	0.83
มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	2.79	0.43	2.68	0.47	2.89	0.32	1.60	0.20
มาตรฐานที่ 10 มีสุนทรีย์ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	2.92	0.28	2.92	0.30	3.00	0.00	0.88	0.41
มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรีย์ภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	2.85	0.36	2.73	0.45	2.94	0.24	2.52	0.08
รวม	2.73	0.42	2.63	0.51	2.81	0.31	2.15	0.12

ตาราง 4.6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียน เอกชนกับโรงเรียนรัฐ ประเภทโรงเรียนขนาดเล็ก

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ประเภทของโรงเรียน			
	เอกชน (ประถม) (N = 19)		รัฐ (ประถม) (N = 1)	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	2.84	0.37	3.00	0.00
มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	2.11	0.56	2.00	0.00
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2.37	0.59	2.00	0.00
มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	2.68	0.47	2.00	0.00
มาตรฐานที่ 10 มีสุนทรีย์ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	2.89	0.31	2.00	0.00
มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรีย์ภาพ และลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา	2.63	0.49	2.00	0.00

ตาราง 4.7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ประเภทโรงเรียนขนาดกลาง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ประเภทของโรงเรียน						F	Sig.
	เอกชน (N = 25)		รัฐ (ประถม) (N = 5)		รัฐ (มัธยม) (N = 4)			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	2.92	0.27	2.80	0.44	2.75	0.50	0.40	0.53
มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	2.36	0.56	1.80	0.83	2.50	0.57	0.55	0.46
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2.44	0.71	2.40	0.54	2.50	0.57	1.39	0.24
มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	2.72	0.45	2.80	0.44	2.75	0.50	0.30	0.59
มาตรฐานที่ 10 มีสุนทรีย์ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	2.96	0.20	3.00	0.00	3.00	0.00	1.00	0.32
มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	2.88	0.33	2.60	0.54	2.75	0.50	0.00	0.97
รวม	2.71	0.42	2.57	0.47	2.71	0.44	0.19	0.65

ตาราง 4.8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ระหว่างโรงเรียน เอกชนกับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) ประเภทโรงเรียนขนาดใหญ่

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน	ประเภทของโรงเรียน						F	Sig.
	เอกชน (N = 66)		รัฐ (ประถม) (N = 31)		รัฐ (มัธยม) (N = 2)			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์	2.91	0.29	2.65	0.55	3.00	0.00	0.53	0.46
มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์	2.39	0.63	2.48	0.63	2.00	0.00	1.66	0.19
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2.62	0.52	2.58	0.56	2.00	0.00	2.20	0.13
มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต	2.85	0.40	2.68	0.48	3.00	0.00	0.93	0.33
มาตรฐานที่ 10 มีสุนทรีย์ สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี	2.92	0.27	2.90	0.30	3.00	0.00	0.66	0.41
มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรีย์ภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	2.89	0.31	2.74	0.44	3.00	0.00	1.30	0.25
รวม	2.77	0.16	2.65	0.20	2.70	0.00	1.08	0.29

ตาราง 4.9 สรุปผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาด	ประเภท	ผลการประเมินคุณลักษณะตามมาตรฐาน					
		1	4	6	9	10	12
เล็ก	เอกชน รัฐ (ประถมศึกษา)	ดี	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี
		ดี	พอใช้	พอใช้	พอใช้	พอใช้	พอใช้
กลาง	เอกชน	ดี	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี
	รัฐ (ประถมศึกษา)	ดี	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี
	รัฐ (มัธยมศึกษา)	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี	ดี
ใหญ่	เอกชน	ดี	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี
	รัฐ (ประถมศึกษา)	ดี	พอใช้	ดี	ดี	ดี	ดี
	รัฐ (มัธยมศึกษา)	ดี	พอใช้	พอใช้	ดี	ดี	ดี

หมายเหตุ ดี หมายถึง คะแนนเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไป
 พอใช้ หมายถึง คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49
 ปรับปรุง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50

4.2 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นอธิบายผลการศึกษาออกเป็น 3 หัวข้อคือ หัวข้อแรกคือ 4.2.1 เป็นการอธิบายแบบจำลองสมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและความหมายตัวแปร รวมไปถึงสัญลักษณ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในแบบจำลอง หัวข้อที่สอง คือ 4.2.2 เป็นการอธิบายผลการประมาณค่าแบบจำลองเชิงประจักษ์จำลองสมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ ซึ่งรายละเอียดของหัวข้อที่สอง แยกออกเป็น 2 หัวข้อย่อยคือ หัวข้อย่อยแรกคือ 4.2.2.1 เป็นผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์สมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการศึกษาที่ประมาณสมการพรมแดนร่วมกัน (Jointly estimated frontier production function) หัวข้อย่อยที่สอง คือ 4.2.2.2 เป็นผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์สมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการศึกษาที่ประมาณค่าแยกจากกัน (Separately estimated frontier

production function) และหัวข้อที่สาม คือ 4.2.3 ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ แยกตามประเภท ขนาด และภาคซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน และระดับชั้นที่เปิดสอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

4.2.1 แบบจำลองสมการพรมแดนการผลิตด้านการศึกษา ตัวแปรและสัญลักษณ์

แบบจำลองที่นำมาใช้ศึกษาและประมาณสมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังต่อไปนี้คือ

$$\begin{aligned} \text{LnGPA} = & \beta_0 + \beta_1 \text{LnNSPSAR} + \beta_2 \text{LnNSPT} + \beta_3 \text{LnNSPR} \\ & + \beta_4 \text{LnNSPRAR} + \beta_5 \text{LnAUPS} + \beta_6 \text{LnBPERST} \\ & + \beta_7 \text{LnEXPLEARN} + \beta_8 \text{LnEXPADMIN} + \beta_9 \text{LnEXPIT} \\ & + \beta_{10} \text{LnRATBALL} + \beta_{11} \text{LnEXPIADM} + \beta_{12} \text{LnSAR} \\ & + \beta_{13} \text{LnBOOK} + \beta_{14} \text{LnPARINC} + \beta_{15} \text{LnTTRAIN} \dots \dots \dots (9) \end{aligned}$$

โดยที่

<i>GPA</i>	คือ เกรดเฉลี่ยของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา
<i>NSPSAR</i>	คือ จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อพื้นที่โรงเรียน (คน/ไร่)
<i>NSPT</i>	คือ จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อครูผู้สอน (คน)
<i>NSPR</i>	คือ จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อห้องเรียน (คน/ห้อง)
<i>NSPRAR</i>	คือ จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อขนาดห้องเรียน (คน/ตารางเมตร)
<i>AUPS</i>	คือ มูลค่าเครื่องสโตนทศนุอุปกรณ์เฉลี่ยต่อนักเรียน (บาท/คน)
<i>BPERST</i>	คือ จำนวนหนังสือเฉลี่ยต่อจำนวนนักเรียน (เล่ม/คน)
<i>EXPLEARN</i>	คือ ค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียนเฉลี่ยต่อปี (บาท/ปี)
<i>EXPADMIN</i>	คือ ค่าใช้จ่ายด้านการบริหารจัดการของโรงเรียนเฉลี่ยต่อปี (บาท/ปี)
<i>EXPIT</i>	คือ ประสิทธิภาพของครูผู้สอน (ปี)
<i>RATBALL</i>	คือ อัตราส่วนครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปต่อจำนวนครูผู้สอนทั้งหมด
<i>EXPIADM</i>	คือ ประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการบริหารโรงเรียนปัจจุบัน (ปี)
<i>SAR</i>	คือ ขนาดพื้นที่โรงเรียน (ตารางเมตร)

<i>BOOK</i>	คือ มูลค่าหนังสือ (บาท)
<i>PARINC</i>	คือ รายได้ของผู้ปกครองนักเรียน (บาท/ปี)
<i>TTRAIN</i>	คือ จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมของผู้บริหาร (ครั้ง/ปี)

4.2.2 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการศึกษา

หัวข้อนี้แยกการอธิบายผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนแรก เป็นการแสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองเชิงประจักษ์สมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการศึกษาที่ประมาณสมการพรมแดนร่วมกัน (Jointly estimated frontier production function) และส่วนที่สอง เป็นการแสดงผลการประมาณค่าแบบจำลองเชิงประจักษ์สมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการศึกษาที่ประมาณค่าแยกจากกัน (Separately estimated frontier production function) ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

4.2.2.1 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตแบบร่วมกัน (Joint Estimated Frontier Production Function)

เนื่องจากข้อสมมุติฐานที่ว่าโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนภายใต้กรอบหลักสูตรและระเบียบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมือนหรือไม่แตกต่างกัน ซึ่งโดยปกติมักกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้น กระบวนการผลิตทางการศึกษาโดยเฉพาะในประเด็นที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐนั้น จึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของทรัพยากรและระดับเทคโนโลยีที่คล้ายคลึงหรือเหมือนกัน ผลลัพธ์จากข้อสมมุติฐานดังกล่าวข้างต้นทำให้ได้ความหมายโดยนัยว่า การประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐสามารถดำเนินการประมาณค่าสมการพรมแดนร่วมกันได้ ผลการประมาณค่าแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตร่วมกันของทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐนั้นแสดงผลในตาราง 4.10

ผลลัพธ์จากการประมาณค่าแบบจำลองสมการพรมแดนการผลิตร่วมกันดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ผลผลิตของกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐซึ่งวัดผลผลิตโดยเกรดเฉลี่ยของนักเรียน ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระที่อธิบายขนาดพื้นที่โรงเรียน (*SAR*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายมูลค่าเครื่องสโตนที่ศนูปรกรณ์ต่อหัวนักเรียน (*AUPS*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนหรือปริมาณหนังสือตำราเรียน (*BPERST*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน (*EXPLEARN*) และตัวแปรอิสระที่อธิบายระดับรายได้ผู้ปกครองนักเรียน (*PARIN*) โดยค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นใช้ในการอธิบายผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่วัดโดยเกรดเฉลี่ยของนักเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 4.10 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตที่ทำการประมาณค่าแบบร่วม (Jointly frontier production function) แบบสมการเส้นตรงในรูป Log (Linear in Logarithmic Form) ของโรงเรียนรัฐ และโรงเรียนเอกชน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่า t ratio ณ องศา ความเป็น อิสระ 22	ที่ระดับ ความเชื่อมั่น ร้อยละ
ค่าคงที่ (Constant term)	0.6373057318	0.1172811500	5.435***	100
ขนาดพื้นที่โรงเรียน (LnSAR)	0.0214407767	0.0072665023	2.951***	99
จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อพื้นที่ (LnNSPSAR)	-0.024234108	0.0167479800	-1.447	ns
มูลค่าสัดส่วนทุนอุปกรณ์ (LnAUPS)	0.1605182967	0.0097104110	1.653*	90
จำนวนหนังสือ (LnBPERST)	-0.206768853	0.0089684406	-2.306**	98
ค่าใช้จ่ายการเรียน (LnEXPLEARN)	0.1157360584	0.0054823173	-2.111**	97
ประสบการณ์การสอนของครูเฉลี่ย (LnEXPIT)	0.0215171186	0.0139972820	1.537	ns
สัดส่วนครูปริญญาตรีต่อครุรวม (LnRATBALL)	0.0081514840	0.0430703270	0.189	ns
ประสบการณ์ในการบริหาร (LnEXPIADM)	0.0038330661	0.0067290532	0.570	ns
รายได้ผู้ปกครองนักเรียน (LnPARINC)	0.0268418057	0.0099339161	2.702***	99
Log Likelihood Function				201.1946
Sigma-squared (v) Variance				0.00468
Sigma-squared (u) Variance				0.01922
Variance Parameters for Compound Error				
Lambda	2.0253476100	0.3452986000	5.866	100
Sigma	0.1545987911	0.0062619582	24.689	100

ส่วนตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อพื้นที่ (NSPSAR) ตัวแปรอิสระที่อธิบายประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนโดยเฉลี่ย (EXPIT) ตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราส่วนของจำนวนครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปต่อจำนวนครูผู้สอนที่มีทั้งหมดในโรงเรียน (RATBALL) และตัวแปรอิสระที่อธิบายประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนในปัจจุบัน (EXPIADM) ตัวแปรอิสระดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จึงไม่สามารถนำมาอธิบายผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐซึ่งวัดโดยเกรดเฉลี่ยของนักเรียนได้ โดยผลการประมาณค่า Log Likelihood Function มีค่าเท่ากับ 201.19 ค่า Sigma-squared (v) Variance มีค่าเท่ากับ 0.005 และค่า Sigma-squared (u) Variance มีค่าเท่ากับ 0.019 ขณะที่ค่า variance parameters for compound error จำนวน 2 ค่า คือ ค่า Lambda มีค่าเท่ากับ 2.03 และค่า Sigma มีค่าเท่ากับ 0.15 และค่า t ratio มีค่าเท่ากับ 5.87 และ 24.69 ตามลำดับ

4.2.2.2 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตแบบแยก (Separately Estimated Frontier Production Function)

เนื่องจากมักมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อสมมุติฐานที่กล่าวมาในหัวข้อที่ 4.2.2.1 โดยโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐแม้ว่าจะมีการจัดการเรียนการสอนภายใต้กรอบหลักสูตรและระเบียบวิธีการจัดการเรียนการสอนเหมือนกันหรือคล้ายกัน ซึ่งกำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการก็ตาม แต่ในทางปฏิบัตินั้น ฐานทรัพยากรการผลิตและคุณภาพทรัพยากรทางการศึกษา เช่น บุคลากรทางการศึกษา โครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษา ครูผู้สอน และผู้บริหารของโรงเรียนเอกชนนั้น มีปริมาณและคุณภาพแตกต่างจากปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรในโรงเรียนรัฐ ดังนั้น กระบวนการผลิตทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จึงตั้งอยู่บนฐานทรัพยากรและเทคโนโลยีการผลิตทางการศึกษาแตกต่างกัน ผลลัพธ์จากข้อสมมุติฐานดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้ความหมายโดยนัยว่า การประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตของโรงเรียนเอกชนและของโรงเรียนรัฐควรต้องดำเนินการประมาณค่าแยกจากกัน ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตแยกจากกันของโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนดังกล่าวนี้ได้แสดงไว้ในตาราง 4.11 และตาราง 4.12 ตามลำดับ

ผลลัพธ์จากการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตของโรงเรียนรัฐชี้ให้เห็นว่า ผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาพื้นฐานของโรงเรียนรัฐซึ่งวัดโดยเกรดเฉลี่ยของนักเรียนขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระที่อธิบายขนาดพื้นที่ของโรงเรียน (SAR) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อพื้นที่โรงเรียน (NSPSAR) ตัวแปรอิสระที่อธิบายค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโรงเรียน (EXPADMIN) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวน

ครั้งเฉลี่ยที่ผู้บริหารได้รับการฝึกอบรม (TTRAIN) โดยค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นสามารถอธิบายผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาพื้นฐานของโรงเรียนรัฐ ซึ่งวัดโดยเกรดเฉลี่ยของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 4.11 การประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิต (Frontier production function) แบบสมการเส้นตรงในรูป Log (Linear in Logarithmic Form) ของโรงเรียนรัฐ

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ที่ไม่มีการปรับ ค่ามาตรฐาน	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ค่า t ratio องศา ความเป็น อิสระ 22	ที่ระดับ ความเชื่อมั่น ร้อยละ
ค่าคงที่ (Constant term)	0.7315317018	0.257032050	2.846***	99
ขนาดพื้นที่โรงเรียน (LnSAR)	0.0335937731	0.011546626	2.909***	99
จำนวนนักเรียน/ห้อง (LnNSPR)	0.0539740603	0.050084200	1.078	ns
จำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อพื้นที่ (LnNSPSAR)	-0.0858923960	0.042548129	-2.019**	95
มูลค่าซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์ (LnAUPS)	-0.0104491198	0.016837456	-0.621	ns
ค่าใช้จ่ายบริหาร (LnEXPADMIN)	-0.0197470339	0.008864681	-2.228***	99
ประสบการณ์การสอนของครู (LnEXPIT)	0.0410287209	0.030699169	1.336	ns
สัดส่วนครูปริญญาตรีต่อครุรวม (LnRATBALL)	-0.0481373360	0.110713100	0.435	ns
ประสบการณ์บริหาร (LnEXPIADM)	0.0013585498	0.012788416	0.106	ns
จำนวนครั้งฝึกอบรมผู้บริหาร (LnTTRAIN)	-0.0341721803	0.017810762	-1.919**	95
รายได้ผู้ปกครอง (LnPARINC)	0.0188700963	0.014995457	1.258	ns
Log Likelihood Function				91.34193
Sigma-squared (v) Variance				0.00188
Sigma-squared (u) Variance				0.03354
Variance Parameters for Compound Error				
Lambda	4.227299528	2.00771710	2.106	90
Sigma	0.1882060936	0.11449089	16.439	100

ส่วนตัวแปรอิสระที่อธิบายมูลค่าของเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ต่อนักเรียน (*AUPS*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน (*NSPR*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายประสิทธิภาพการสอนของครูโดยเฉลี่ย (*EXPIT*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราส่วนของจำนวนครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปต่อจำนวนครูผู้สอนที่มีทั้งหมด (*RATBALL*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนในประเด็นการบริหารจัดการโรงเรียนในปัจจุบัน (*EXPIADM*) และตัวแปรอิสระที่อธิบายระดับรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน (*PARINC*) นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กล่าวมาเหล่านี้จึงไม่สามารถนำมาใช้เพื่ออธิบายผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานของโรงเรียนรัฐที่วัดโดยเกรดเฉลี่ยของนักเรียนได้ โดยผลการประมาณค่า Log Likelihood Function มีค่าเท่ากับ 91.34 ส่วนค่า Sigma-squared (*v*) Variance มีค่าเท่ากับ 0.002 และค่า Sigma-squared (*u*) Variance มีค่าเท่ากับ 0.034 ในขณะที่ค่า variance parameters for compound error จำนวน 2 ค่า คือ ค่า Lambda นั้นมีค่าเท่ากับ 4.23 และค่า Sigma มีค่าเท่ากับ 0.19 และค่า t-ratio มีค่าเท่ากับ 2.11 และ 16.44 ตามลำดับ

ผลลัพธ์จากการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนชี้ให้เห็นว่า ผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนซึ่งวัดโดยเกรดเฉลี่ยของนักเรียน ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนนักเรียนต่อครูผู้สอนหนึ่งคน (*NSPT*) และตัวแปรอิสระที่อธิบายมูลค่าของเครื่องโสตทัศนูปกรณ์ต่อนักเรียน (*AUPS*) โดยค่าสัมประสิทธิ์ตัวแปรอิสระที่อธิบายผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนซึ่งวัดโดยเกรดเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ส่วนตัวแปรอิสระที่อธิบายขนาดพื้นที่โรงเรียน (*SAR*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนนักเรียนต่อห้องเรียน (*NSPR*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนนักเรียนเฉลี่ยต่อพื้นที่โรงเรียน (*NSPSAR*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนหรือปริมาณหนังสือตำราเรียน (*BPERST*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายค่าใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน (*EXPLEARN*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการโรงเรียน (*EXPADMIN*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายประสิทธิภาพการสอนของครูผู้สอนโดยเฉลี่ย (*EXPIT*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราส่วนของจำนวนครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปต่อจำนวนครูผู้สอนที่มีทั้งหมดของโรงเรียน (*RATBALL*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายประสิทธิภาพของผู้บริหารในด้านการบริหารจัดการโรงเรียนในปัจจุบัน (*EXPIADM*) ตัวแปรอิสระที่อธิบายจำนวนครั้งเฉลี่ยที่ผู้บริหารได้รับการฝึกอบรม (*TTRAIN*) และตัวแปรอิสระที่อธิบายระดับรายได้ของผู้ปกครองนักเรียน (*PARINC*) นั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กล่าวมาเหล่านี้จึงไม่สามารถนำมาใช้อธิบายผลผลิตของกระบวนการจัดการศึกษาพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนที่วัดโดยเกรดเฉลี่ยของนักเรียนได้ โดยผลการประมาณค่า Log Likelihood Function มีค่าเท่ากับ 127.30 ส่วนค่า Sigma-squared

(v) Variance มีค่าเท่ากับ 0.005 และค่า Sigma-squared (u) Variance มีค่าเท่ากับ 0.008 ในขณะที่ค่า variance parameters for compound error จำนวน 2 ค่า คือ ค่า Lambda มีค่าเท่ากับ 1.22 และค่า Sigma มีค่าเท่ากับ 0.11 และค่า t ratio มีค่าเท่ากับ 1.75 และ 5.93 ตามลำดับ

ตาราง 4.12 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ของสมการพรมแดนการผลิต (Frontier production function) แบบสมการเส้นตรงในรูป Log (Linear in Logarithmic Form) ของโรงเรียนเอกชน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์ ที่ไม่มีมีการปรับ ค่ามาตรฐาน	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน	ค่า t ratio องศา ความเป็น อิสระ 22	ที่ระดับ ความเชื่อมั่น ร้อยละ
ค่าคงที่ (Constant term)	0.5299097724	0.32261950	1.643*	90
ขนาดพื้นที่โรงเรียน (LnSAR)	-0.0087342914	0.01029840	-0.848	ns
จำนวนนักเรียน/ครู (LnNSPT)	0.0604909801	0.03745751	1.615*	90
จำนวนนักเรียน/ห้อง (LnNSPR)	-0.0051134161	0.05710375	-0.090	ns
จำนวนนักเรียนต่อพื้นที่ (LnNSPSAR)	0.0035727566	0.04065069	0.088	ns
มูลค่าโสตทัศนอุปกรณ์ (LnAUPS)	0.0331653429	0.01464194	2.265***	99
จำนวนหนังสือ (LnBPERST)	-0.0157583071	0.01212592	1.300	ns
ค่าใช้จ่ายการเรียน (LnEXPLEARN)	-0.0091991746	0.00979080	-0.940	ns
ค่าใช้จ่ายบริหาร (LnEXPADMIN)	0.0101447232	0.00893317	1.136	ns
ประสบการณ์การสอนของครู (LnEXPIT)	0.0208980246	0.01823908	1.146	ns
สัดส่วนครูปริญญาตรีต่อครุรวม (LnRATBALL)	-0.0108861833	0.06703734	-0.162	ns
ประสบการณ์บริหาร (LnEXPIADM)	0.0079402048	0.01019871	0.779	ns
จำนวนครั้งฝึกอบรมผู้บริหาร (LnTTRAIN)	-0.0179134308	0.01849907	-0.968	ns
รายได้ต่อปีผู้ปกครอง (LnPARINC)	0.0156260268	0.02142289	0.729	ns
Log Likelihood Function				127.3006
Sigma-squared (v) Variance				0.00508
Sigma-squared (u) Variance				0.00755
Variance Parameters for Compound Error				
Lambda	1.219623563	0.696023400	1.752	90
Sigma	0.112377591	0.018946313	5.931	100

4.2.3 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน และรัฐ

หัวข้อนี้แยกการอธิบายผลลัพธ์จากการประมาณค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่ได้มาจากการประมาณสมการพรมแดนการผลิตของกระบวนการศึกษาระดับพื้นฐาน โดยส่วนแรก เป็นการอธิบายและเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่ได้มาจากการประมาณสมการพรมแดนการผลิตร่วมกัน (Jointly estimated frontier function) และส่วนที่สอง เป็นการอธิบายและเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่ได้มาจากการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบแยกจากกัน (Separately estimated frontier function) ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้คือ

4.2.3.1 การเปรียบเทียบผลการคำนวณความมีประสิทธิภาพจากผลลัพธ์การประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบร่วม (Jointly Estimated Frontier Function)

การเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานจากการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบร่วมที่แยกออกตามประเภท ขนาด ภาคซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียน และระดับชั้นที่เปิดสอน ได้แสดงไว้ในตาราง 4.13-4.18 ผลการเปรียบเทียบในรายละเอียดมีดังนี้

ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามประเภทของโรงเรียนแสดงไว้ในตาราง 4.13 ซึ่งให้เห็นว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91 ซึ่งมีค่าเท่ากับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) แต่ว่ามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยของโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.78 อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบค่าความมีประสิทธิภาพระหว่างโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐแล้ว โรงเรียนเอกชนมีระดับความมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.91 สูงกว่าค่าเฉลี่ยของโรงเรียนรัฐซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.89 แต่ระดับความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนทั้งสองประเภทคือ โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.13 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามประเภท

ประเภท	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียนเอกชน	126	52.1	1.00	.63	.91	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	116	47.9	1.00	.36	.89	.01	.10
- โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	98	40.5	1.00	.63	.91	.01	.07
- โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	18	7.4	.94	.36	.78	.03	.12

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

เมื่อพิจารณารายละเอียดของค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียนตามข้อมูลที่แสดงไว้ในตาราง 4.14 ผลการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาเฉพาะภายในกลุ่มโรงเรียนเอกชน โรงเรียนขนาดกลางมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีค่าความมีประสิทธิภาพเท่ากันและเท่ากับ 0.90 ส่วนภายในกลุ่มโรงเรียนรัฐนั้นพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพสูงสุดเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษซึ่งมีค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพเท่ากับ 0.89 , 0.87 และ 0.82 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มของโรงเรียนรัฐ พบว่าโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) โรงเรียนขนาดเล็กมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 รองลงมา คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพเท่ากับ 0.92 และ 0.89 ตามลำดับ ในขณะที่โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.82 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยความมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.80 0.79 และ 0.66 ตามลำดับ

ตาราง 4.14 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน

ประเภทและขนาดโรงเรียน		N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียนเอกชน	ขนาดเล็ก	23	9.5	1.00	.63	.90	.02	.08
	ขนาดกลาง	33	13.6	1.00	.67	.92	.01	.07
	ขนาดใหญ่	70	28.9	1.00	.69	.90	.01	.07
	รวม	126	52.1	1.00	.63	.91	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	ขนาดเล็ก	25	10.3	1.00	.79	.92	.01	.05
	ขนาดกลาง	39	16.1	1.00	.63	.87	.01	.09
	ขนาดใหญ่	46	19.0	1.00	.36	.89	.02	.12
	ขนาดใหญ่พิเศษ	6	2.5	.92	.75	.82	.02	.06
	รวม	116	47.9	1.00	.36	.89	.01	.10
โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	ขนาดเล็ก	24	9.9	1.00	.85	.93	.01	.08
	ขนาดกลาง	32	13.2	1.00	.63	.89	.01	.07
	ขนาดใหญ่	42	17.4	1.00	.67	.92	.01	.07
	รวม	98	40.5	1.00	.63	.91	.01	.07
โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	ขนาดเล็ก	1	.4	.79	.79	.79	-	-
	ขนาดกลาง	7	2.9	.94	.66	.80	.04	.09
	ขนาดใหญ่	4	1.7	.78	.36	.66	.10	.20
	ขนาดใหญ่พิเศษ	6	2.5	.92	.75	.82	.02	.06
	รวม	18	7.4	.94	.36	.78	.03	.12

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามขนาดโรงเรียนนั้นได้แสดงไว้ในตาราง 4.15 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 0.89 และ 0.82 ตามลำดับ

ตาราง 4.15 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
ขนาดเล็ก	48	19.8	1.00	.63	.91	.01	.07
ขนาดกลาง	72	29.8	1.00	.63	.89	.01	.08
ขนาดใหญ่	116	47.9	1.00	.36	.90	.01	.09
ขนาดใหญ่พิเศษ	6	2.5	.92	.75	.82	.02	.06
รวม	242	100.0	1.00	.36	.90	.01	.08

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามประเภทโรงเรียนและภาคซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนได้แสดงไว้ในตาราง 4.16 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือและภาคกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดโดยมีค่าเท่ากันและมีค่าเท่ากับ 0.91 รองลงมา คือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และ 0.88 ตามลำดับ ส่วนความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรัฐที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.99 รองลงมาคือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 0.90 ต่อมาคือ ภาคเหนือและภาคกลางซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และ 0.81 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มของโรงเรียนรัฐ ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.99 รองลงมาคือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 0.92 0.91 และ 0.85 ตามลำดับ ขณะที่ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.84 รองลงมา คือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือและภาคกลาง ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.82 0.79 และ 0.71 ตามลำดับ

ตาราง 4.16 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐและเอกชนจำแนกตามประเภทโรงเรียนและภาค

ประเภทและขนาดโรงเรียน		N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียนเอกชน	ภาคเหนือ	18	7.4	1.00	.63	.91	.02	.09
	ภาคกลาง	19	7.9	1.00	.77	.91	.02	.07
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	14	5.8	1.00	.71	.88	.02	.09
	ภาคใต้	10	4.1	1.00	.69	.89	.03	.10
	กรุงเทพมหานคร	65	26.9	1.00	.67	.91	.01	.06
	รวม	126	52.1	1.00	.63	.91	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	ภาคเหนือ	64	26.4	1.00	.67	.89	.01	.07
	ภาคกลาง	14	5.8	1.00	.36	.81	.04	.16
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	29	12.0	1.00	.66	.90	.02	.10
	ภาคใต้	5	2.1	.98	.81	.90	.03	.07
	กรุงเทพมหานคร	4	1.7	1.00	.95	.99	.01	.03
	รวม	116	47.9	1.00	.36	.89	.01	.10
โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	ภาคเหนือ	57	23.6	1.00	.67	.91	.01	.06
	ภาคกลาง	10	4.1	1.00	.63	.85	.03	.11
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	24	9.9	1.00	.67	.92	.02	.08
	ภาคใต้	4	1.7	.98	.81	.92	.04	.07
	กรุงเทพมหานคร	3	1.2	1.00	.95	.99	.01	.03
	รวม	98	40.5	1.00	.63	.91	.01	.07
โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	ภาคเหนือ	7	3.3	.86	.73	.79	.02	.05
	ภาคกลาง	4	1.7	.85	.36	.71	.12	.23
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5	2.1	.94	.66	.80	.06	.12
	ภาคใต้	1	.4	.82	.82	.82	-	-
	กรุงเทพมหานคร	1	.4	.84	.84	.84	-	-
	รวม	18	7.4	.94	.36	.78	.03	.12

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

สำหรับผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามภาคซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนนั้นได้แสดงไว้ในตาราง 4.17 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.92 รองลงมา คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ซึ่งมีระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.90 0.89 0.89 และ 0.87 ตามลำดับ

ตาราง 4.17 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามภาค

ภาค	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
ภาคเหนือ	82	33.9	1.00	.63	.90	.01	.07
ภาคกลาง	33	13.6	1.00	.36	.87	.02	.12
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	43	17.8	1.00	.66	.89	.01	.10
ภาคใต้	15	6.2	1.00	.69	.89	.02	.09
กรุงเทพมหานคร	69	28.5	1.00	.67	.92	.01	.06
รวม	242	100.0	1.00	.36	.90	.01	.08

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามประเภทและระดับชั้นที่เปิดสอนของโรงเรียนได้แสดงไว้ในตาราง 4.18 ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.95 รองลงมาคือ โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษา

ตอนต้น ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 0.92 0.91 0.90 0.90 0.88 0.87 และ 0.78 ตามลำดับ

ส่วนความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 0.86 และ 0.78 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกกลุ่มของโรงเรียนรัฐ ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) ซึ่งเปิดสอนในระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 และ 0.86 ตามลำดับ ส่วนความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) ซึ่งเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย มีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.78

ตาราง 4.18 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามประเภทโรงเรียนและระดับชั้นที่เปิดสอน

ประเภทและขนาดโรงเรียน		N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียน เอกชน	ประถมศึกษา	5	2.1	.94	.82	.87	.02	.05
	มัธยมศึกษาตอนต้น	1	.4	.93	.93	.93	-	-
	มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย	4	1.7	.99	.71	.88	.06	.12
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษาปีที่ 4	1	.4	.95	.95	.95	-	-
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมปลาย	45	18.6	1.00	.69	.91	.01	.07
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาต้น	33	13.6	1.00	.77	.92	.01	.06
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาปลาย	27	11.2	1.00	.67	.90	.01	.08
	ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น	3	1.2	.92	.63	.78	.08	.14
	ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย	7	2.9	.97	.84	.90	.02	.06
	รวม	126	52.1	1.00	.63	.91	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	ประถมศึกษา	1	.4	.97	.97	.97	-	-
	มัธยมศึกษา	18	7.4	.94	.36	.78	.03	.12
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมปลาย	75	31.0	1.00	.67	.92	.01	.06
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาต้น	22	9.1	1.00	.63	.86	.02	.10
	รวม	116	47.9	1.00	.36	.89	.01	.10
โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	ประถมศึกษา	1	.4	.97	.97	.97	-	-
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมปลาย	75	31.0	1.00	.67	.92	.01	.06
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาต้น	22	9.1	1.00	.63	.86	.02	.10
	รวม	98	40.5	1.00	.63	.91	.01	.07
โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	มัธยมศึกษา	18	7.4	.94	.36	.78	.03	.12
	รวม	18	7.4	.94	.36	.78	.03	.12

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามระดับชั้นที่เปิดสอนของโรงเรียนได้แสดงไว้ในตาราง 4.19 ซึ่งเห็นว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.95 รองลงมาคือ โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนระดับก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา โรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 0.92 0.90 0.90 0.89 0.88 0.79 และ 0.78 ตามลำดับ

ตาราง 4.19 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ จำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นที่เปิดสอน	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
ประถมศึกษา	6	2.5	.97	.82	.88	.02	.06
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	.4	.93	.93	.93	-	-
มัธยมศึกษาตอนต้นและปลาย	22	9.1	.99	.36	.79	.03	.13
ก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษาปีที่ 4	1	.4	.95	.95	.95	-	-
ก่อนประถมศึกษา-ประถมปลาย	120	49.6	1.00	.67	.92	.01	.06
ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาต้น	55	22.7	1.00	.63	.89	.01	.08
ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษาปลาย	27	11.2	1.00	.67	.90	.01	.08
ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น	3	1.2	.92	.63	.78	.08	.14
ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย	7	2.9	.97	.84	.90	.02	.06
รวม	242	100.0	1.00	.36	.90	.01	.08

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

4.2.3.2 การเปรียบเทียบผลการคำนวณความมีประสิทธิภาพจากผลลัพธ์ การประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบแยก (Separately Estimated Frontier Function)

ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามประเภทของโรงเรียนซึ่งมี 2 ประเภท คือ โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐนั้น ผลการศึกษาได้แสดงไว้ในตาราง 4.20 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนนั้นมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเท่ากับ 0.92 ซึ่งมีค่าสูงกว่าความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนรัฐซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.89 อย่างไรก็ตาม ระดับค่าความมีประสิทธิภาพของโรงเรียนทั้ง 2 ประเภท คือ โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.20 ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐจำแนกตามประเภทโรงเรียน

ประเภท	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียนเอกชน	126	52.1	1.00	.64	.92	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	116	47.9	1.00	.46	.89	.01	.09
- โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	98	40.5	1.00	.64	.91	.01	.08
- โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	18	7.4	.95	.46	.81	.03	.12

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

เมื่อพิจารณารายละเอียดของผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามประเภทและขนาดโรงเรียน ผลการศึกษาแสดงไว้ในตาราง 4.21 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนเอกชนนั้นปรากฏว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.93 รองลงมาคือ กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากันและมีค่าเท่ากับ 0.92 ในขณะที่ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐขนาดเล็กมีระดับความมีประสิทธิภาพสูงสุดคือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.91 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 0.88 และ 0.83 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) พบว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.92 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.91 และ 0.88 ตามลำดับ ขณะที่ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาภายในกลุ่มของโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) นั้น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนขนาดกลางมีค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.86 รองลงมาคือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 0.80 และ 0.68 ตามลำดับ

ตาราง 4.21 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐจำแนกตามประเภทและขนาดโรงเรียน

ประเภทและขนาด		N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียนเอกชน	เล็ก	23	9.5	1.00	.69	.93	.01	.07
	กลาง	33	13.6	1.00	.69	.92	.01	.07
	ใหญ่	70	28.9	1.00	.64	.92	.01	.07
	รวม	126	52.1	1.00	.64	.92	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	เล็ก	25	10.3	1.00	.80	.91	.01	.06
	กลาง	39	16.1	1.00	.64	.88	.01	.09
	ใหญ่	46	19.0	1.00	.46	.89	.02	.11
	ใหญ่พิเศษ	6	2.5	.90	.78	.83	.02	.05
	รวม	116	47.9	1.00	.46	.89	.01	.09
โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	เล็ก	24	9.9	1.00	.80	.92	.01	.06
	กลาง	32	13.2	1.00	.64	.88	.02	.09
	ใหญ่	42	17.4	1.00	.70	.91	.01	.08
	รวม	98	40.5	1.00	.64	.91	.01	.08
โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	เล็ก	1	.4	.80	.80	.80	-	-
	กลาง	7	2.9	.95	.66	.86	.04	.11
	ใหญ่	4	1.7	.78	.46	.68	.08	.15
	ใหญ่พิเศษ	6	2.5	.90	.78	.83	.02	.05
	รวม	18	7.4	.95	.46	.81	.03	.12

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

อย่างไรก็ตาม ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แสดงไว้ในตาราง 4.22 ชี้ให้เห็นว่า ความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.92 รองลงมาคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.91, 0.90 และ 0.83 ตามลำดับ

ตาราง 4.22 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาด	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
เล็ก	48	19.8	1.00	.69	.92	.01	.07
กลาง	72	29.8	1.00	.64	.90	.01	.09
ใหญ่	116	47.9	1.00	.46	.91	.01	.09
ใหญ่พิเศษ	6	2.5	.90	.78	.83	.02	.05
รวม	242	100.0	1.00	.46	.91	.01	.08

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามประเภทและภาคซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของโรงเรียนนั้นแสดงไว้ในตาราง 4.23 ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉพาะภายในกลุ่มโรงเรียนเอกชนแล้ว พบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.93 รองลงมาคือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตภาคกลาง และโรงเรียนในที่ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากันและมีค่าเท่ากับ 0.92 ส่วนโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคใต้มีค่าความมีประสิทธิภาพต่ำสุดและมีค่าเท่ากับ 0.91 ส่วนค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเมื่อพิจารณาเฉพาะภายในกลุ่มโรงเรียนรัฐ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครนั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.94 รองลงมาคือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคใต้ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เชียงใหม่ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคกลางซึ่งมีระดับค่าความ
มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.91, 0.90, 0.89 และ 0.83 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉพาะภายใน
กลุ่มโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร
มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีค่าเท่ากับ 0.94 รองลงมาคือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคใต้ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือและโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคกลางมี
ระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.92 0.91 0.90 และ 0.88
ตามลำดับ สำหรับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉพาะภายในกลุ่มโรงเรียนรัฐ
(มัธยมศึกษา) ผลการศึกษพบว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคใต้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.90
รองลงมาคือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ
โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง มีระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ
0.85 0.80 และ 0.72 ตามลำดับ

ตาราง 4.23 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐจำแนกตามประเภทโรงเรียนและภาคซึ่งเป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน

ประเภทและที่ตั้ง		N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียนเอกชน	เหนือ	18	7.4	1.00	.69	.92	.02	.07
	กลาง	19	7.9	1.00	.81	.92	.01	.06
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	14	5.8	1.00	.64	.92	.03	.10
	ใต้	10	4.1	1.00	.76	.91	.03	.08
	กรุงเทพมหานคร	65	26.9	1.00	.69	.93	.01	.07
	รวม	126	52.1	1.00	.64	.92	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	เหนือ	64	26.4	1.00	.64	.89	.01	.08
	กลาง	14	5.8	1.00	.46	.83	.04	.14
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	29	12.0	1.00	.66	.90	.02	.10
	ใต้	5	2.1	1.00	.83	.91	.03	.06
	กรุงเทพมหานคร	4	1.7	1.00	.82	.94	.04	.08
	รวม	116	47.9	1.00	.46	.89	.01	.09
โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	เหนือ	56	23.1	1.00	.64	.90	.01	.07
	กลาง	10	4.1	1.00	.71	.88	.03	.09
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	24	9.9	1.00	.70	.92	.02	.09
	ใต้	4	1.7	1.00	.83	.91	.03	.07
	กรุงเทพมหานคร	4	1.7	1.00	.82	.94	.04	.08
	รวม	98	40.5	1.00	.64	.91	.01	.08
โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	เหนือ	8	3.3	.95	.77	.85	.03	.08
	กลาง	4	1.7	.84	.46	.72	.09	.18
	ตะวันออกเฉียงเหนือ	5	2.1	.92	.66	.80	.05	.10
	ใต้	1	.4	.90	.90	.90	-	-
	รวม	18	7.4	.95	.46	.81	.03	.12

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

อย่างไรก็ตาม ผลการเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่แยกออกตามภาคซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนได้แสดงไว้ในตาราง 4.24 นั้น ซึ่งให้เห็นว่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.93 รองลงมาคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคกลาง ซึ่งมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.91, 0.91, 0.90 และ 0.89 ตามลำดับ

ตาราง 4.24 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐจำแนกตามภาค

ภาค	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
เหนือ	82	33.9	1.00	.64	.90	.01	.07
กลาง	33	13.6	1.00	.46	.89	.02	.11
ตะวันออกเฉียงเหนือ	43	17.8	1.00	.64	.91	.02	.10
ใต้	15	6.2	1.00	.76	.91	.02	.07
กรุงเทพมหานคร	69	28.5	1.00	.69	.93	.01	.07
รวม	242	100.0	1.00	.46	.91	.01	.08

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษา นั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

ผลการเปรียบเทียบค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกตามประเภทและระดับชั้นที่เปิดสอนของโรงเรียน ผลการศึกษาได้แสดงไว้ในตาราง 4.25 ซึ่งให้เห็นว่า ระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่พิจารณาเฉพาะกลุ่มโรงเรียนเอกชนนั้น โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาตอนต้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.99 รองลงมาคือ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่สอนในระดับประถมศึกษา โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.97 0.93 0.93 0.92 0.92 0.90 0.86 และ 0.81 ตามลำดับ

ตาราง 4.25 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐจำแนกตามประเภทและระดับชั้นที่เปิดสอน

ประเภทและขนาดโรงเรียน		N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
โรงเรียน เอกชน	ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	5	2.1	1.00	.84	.92	.03	.06
	มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	1	.4	.86	.86	.86	-	-
	มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)	4	1.7	1.00	.93	.97	.02	.04
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษาปีที่ 4	1	.4	.99	.99	.99	-	-
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษา ตอนปลาย (อ.1-ป.6)	45	18.6	1.00	.64	.92	.01	.08
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษา ตอนต้น (อ.1-ม.3)	33	13.6	1.00	.81	.93	.01	.05
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษา ตอนปลาย (อ.1-ม.6)	27	11.2	1.00	.69	.93	.01	.07
	ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น (ป.1-ม.3)	3	1.2	.89	.69	.81	.06	.11
	ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.1-ม.6)	7	2.9	.97	.75	.90	.03	.08
	รวม	126	52.1	1.00	.64	.92	.01	.07
โรงเรียนรัฐ	ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	1	.4	1.00	1.00	1.00	-	-
	มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)	18	7.4	.95	.46	.81	.03	.12
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษา ตอนปลาย (อ.1-ป.6)	75	31.0	1.00	.64	.91	.01	.07
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษา ตอนต้น (อ.1-ม.3)	22	9.1	1.00	.70	.88	.02	.10
	รวม	116	47.9	1.00	.46	.89	.01	.09
โรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา)	ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	1	.4	1.00	1.00	1.00	-	-
	ก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษา ตอนปลาย(อ.1-ป.6)	75	31.0	1.00	.64	.91	.01	.07
	ก่อนประถมศึกษา-มัธยมศึกษา ตอนต้น(อ.1-ม.3)	22	9.1	1.00	.70	.88	.02	.10
	รวม	98	40.5	1.00	.64	.91	.01	.08
โรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา)	มัธยมศึกษา(ม.1-ม.6)	18	7.4	.95	.46	.81	.03	.12
	รวม	18	7.4	.95	.46	.81	.03	.12

การเปรียบเทียบค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉพาะภายในกลุ่มของโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา) ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 1.00 รองลงมาคือ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาตอนปลาย และโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีระดับความมีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 0.91 และ 0.88 ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนรัฐ (มัธยมศึกษา) นั้นมีโรงเรียนที่เปิดสอนระดับเดียวคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ามีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยค่อนข้างต่ำและมีค่าเท่ากับ 0.81 เท่านั้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาแยกออกไปตามระดับชั้นที่เปิดสอน ผลการศึกษาได้แสดงในตาราง 4.26 ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.99 รองลงมาคือ โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาตอนต้นถึงระดับตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และโรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเฉลี่ยเท่ากับ 0.93 0.93 0.91 0.91 0.90 0.86 0.84 และ 0.81 ตามลำดับ

ตาราง 4.26 ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอน

ระดับชั้นที่เปิดสอน	N	%	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	SE	S
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)	6	2.5	1.00	.84	.93	.03	.06
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)	1	.4	.86	.86	.86	-	-
มัธยมศึกษา (ม.1-ม.6)	22	9.1	1.00	.46	.84	.03	.12
ก่อนประถม-ประถมศึกษาปีที่ 4	1	.4	.99	.99	.99	-	-
ก่อนประถม-ประถมศึกษาตอนปลาย (อ.1-ป.6)	120	49.6	1.00	.64	.91	.01	.08
ก่อนประถม-มัธยมศึกษาตอนต้น (อ.1-ม.3)	55	22.7	1.00	.70	.91	.01	.08
ก่อนประถม-มัธยมศึกษาตอนปลาย (อ.1-ม.6)	27	11.2	1.00	.69	.93	.01	.07
ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น (ป.1-ม.3)	3	1.2	.89	.69	.81	.06	.11
ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.1-ม.6)	7	2.9	.97	.75	.90	.03	.08
รวม	242	100.0	1.00	.46	.91	.01	.08

หมายเหตุ ระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 1.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด และระดับประสิทธิภาพการศึกษาเท่ากับ 0.00 หมายถึงกระบวนการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพต่ำสุด

4.2.4 สรุปผลการเปรียบเทียบผลการคำนวณความมีประสิทธิภาพจากผลลัพธ์การประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบร่วม (Jointly Estimated Frontier Function) และผลลัพธ์การประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบแยก (Separately Estimated Frontier Function)

สรุปผลการเปรียบเทียบระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐซึ่งได้จากการประมาณสมการพรมแดนการผลิต 2 วิธีการที่แตกต่างกันไปตามข้อสมมุติฐานเกี่ยวกับกระบวนการศึกษา คือ รูปแบบแรกของสมมุติฐานที่

เห็นว่ากระบวนการจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงมีผลทำให้เกิดการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบที่ต้องประมาณค่าร่วมกัน (Jointly Estimated Frontier Function) และรูปแบบที่สองของสมมุติฐานที่เห็นว่ากระบวนการจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงมีผลทำให้เกิดการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบที่ต้องประมาณค่าแยกจากกัน (Separately estimated frontier function)

ผลการศึกษาโดยภาพรวมชี้ให้เห็นว่า ระดับค่าความมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนเทียบกับโรงเรียนรัฐที่ประมาณมาได้จากข้อสมมุติฐานที่แตกต่างกันทั้ง 2 กรณี ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ค่าความมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่ได้โดยการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบแยกมีค่าเท่ากับ 0.92 ในขณะที่ค่าความมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐที่ได้จากการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบที่ต้องประมาณค่าแยกจากกันนั้นมีค่าต่ำกว่าเพียงเล็กน้อย และมีค่าเท่ากับ 0.89 ส่วนค่าความมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่ได้โดยการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบร่วมมีค่าเท่ากับ 0.91 ในขณะที่ค่าความมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนรัฐที่ได้จากการประมาณสมการพรมแดนการผลิตแบบร่วมนั้นมีค่าต่ำกว่าเล็กน้อยเช่นกันและมีค่าเท่ากับ 0.89

ส่วนผลการประมาณค่าระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาที่แยกตามประเภท ขนาดโรงเรียนและภาคที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียน ที่ได้จากการประมาณค่าสมการพรมแดน 2 วิธีการที่ต่างกันนั้นชี้ให้เห็นว่า ระดับค่าความมีประสิทธิภาพที่ได้ต่างมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งทางด้านแนวโน้มและระดับความแตกต่าง ในขณะที่เดียวกันระดับค่าความมีประสิทธิภาพที่ได้มาโดยวิธีการที่ต่างกันทั้ง 2 วิธีนั้นก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ดังนั้นข้อสรุปที่ได้ในภาพรวมเกี่ยวกับระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาจึงเหมือนกัน นั่นคือ แม้ว่าเมื่อพิจารณาระดับค่าความมีประสิทธิภาพที่เป็นตัวเลขแล้วพบว่าโรงเรียนเอกชนมีระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนรัฐ แต่ค่าที่ต่างกันนั้นกลับไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ โรงเรียนเอกชนมีระดับค่าความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างไปจากโรงเรียนรัฐ หรือทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐนั้นต่างมีค่าระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเท่ากันนั่นเอง

4.3 ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3.1 การมีส่วนร่วมของการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Contribution of education on GDP growth)

หัวข้อนี้อธิบายผลการศึกษาคือ 3 ส่วน คือ ส่วนแรก อธิบายลักษณะตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ใช้ในแบบจำลองเชิงประจักษ์อธิบายบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ส่วนที่สอง อธิบายแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่อธิบายบทบาทการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และส่วนที่สาม นำเสนอผลการประมาณแบบจำลองอธิบายบทบาทและการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

4.3.1.1 ลักษณะตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองอธิบายการมีส่วนร่วมของการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

ข้อมูลที่แสดงในตาราง 4.27 ชี้ให้เห็นถึงค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ใช้ในแบบจำลองอธิบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีต่อการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยที่ตัวแปรตามหรือตัวแปรที่ถูกอธิบายคือ อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP_t) มีค่าเท่ากับร้อยละ 10.16 ต่อปี ส่วนตัวแปรอิสระหรือตัวแปรอธิบายซึ่งมีทั้งหมด 8 ตัวแปร นั้น ได้แก่ ตัวแปรอิสระที่อธิบายปริมาณกำลังแรงงาน (LABOR_t) มีหน่วยเป็นพันคน ตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (PERRDGDP_t) มีค่าเท่ากับร้อยละ 2.18 ตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อมูลค่าของค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษา รวมทั้งประเทศ (PERPRIVSALL_t) มีค่าเท่ากับร้อยละ 10.43 ตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการลงทุนของสถานศึกษาของรัฐที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อมูลค่าค่าใช้จ่ายในการศึกษารวมทั้งประเทศ (PERPUBPRIALL_t) มีค่าเท่ากับร้อยละ 69.73 ตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของสินเชื่อ (PERCRE_t) มีอัตราเพิ่มเท่ากับร้อยละ 9.93 ต่อปี

ตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราเงินเพื่อเฉลี่ยต่อปี (PERINF_t) มีอัตราเพิ่มเท่ากับร้อยละ 5.73 ต่อปี ตัวแปรอิสระซึ่งเป็นตัวแปรหุ่นอธิบายภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 (CRISIS) โดยตัวแปรหุ่นนี้มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อเป็นปี พ.ศ. 2540 นอกนั้นมีค่าเป็น 0 ตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานโดยรวมของทั้งประเทศ (LAPRISEC_t) มีค่าเท่ากับร้อยละ 80.73 และตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของอัตราการศึกษต่อในระดับประถมศึกษาและในระดับมัธยมศึกษา (PRISECEN_t) มีค่าเท่ากับร้อยละ 60.08

ตาราง 4.27 ค่าเฉลี่ยของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่นำมาใช้ในแบบจำลองอธิบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

สัญลักษณ์ที่ใช้	ความหมายของตัวแปร	เฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตัวแปรตาม			
GDP_t	อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีหน่วยเท่ากับร้อยละต่อปีในปีที่ t	10.159	4.38107
ตัวแปรอิสระ			
$LABOR_t$	ปริมาณกำลังแรงงานในประเทศมีหน่วยเป็นพันคน	27,557.46	6110.1159
$PERRDGDP_t$	สัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีค่าเป็นร้อยละ	2.17658	0.1087296
$PERPRIVSALL_t$	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาลมีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t	10.4310	8.48439
$PERPUBPRISALL_t$	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาลมีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t	69.7258	4.56263
$PERPUBSECSALL_t$	สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่ใช้ในการจัดการการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาลมีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t	19.8435	6.05388
$PERINF_t$	อัตราเงินเฟ้อในปีที่ t มีหน่วยเป็นร้อยละ	5.7371	4.88551
$PERCRE_t$	อัตราเพิ่มของสินเชื่อบริษัทมีหน่วยเป็นร้อยละ ในปีที่ t	9.9284	15.67386
$LAPRISEC_t$	สัดส่วนของจำนวนกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศมีหน่วยเป็นร้อยละ ในปีที่ t	80.7335	11.63486
$PRISECEN_t$	อัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของอัตราการการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัศึกษามีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t	60.0806	14.72647

4.3.1.2 แบบจำลองเชิงประจักษ์การมีส่วนร่วมของการศึกษาต่อความเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

แบบจำลองเชิงประจักษ์เพื่อใช้ในการอธิบายบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสามารถเขียนเป็นสมการได้ดังต่อไปนี้

$$GDP_t = \alpha_0 + \alpha_1 LABOR_t + \alpha_2 PERRDGDPT_t + \alpha_3 PERPRIVSALL_t + \alpha_4 PERPUBPRISALL_t + \alpha_5 PERCRE_t + \alpha_6 CRISIS_t + \alpha_7 LAPRISEC_t + \alpha_8 PRISECEN_t \dots\dots\dots 10$$

โดยที่

- GDP_t คือ อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีหน่วยเป็นร้อยละต่อปีในปีที่ t
- $LABOR_t$ คือ ปริมาณกำลังแรงงานในประเทศมีหน่วยเป็นพันคน
- $PERRDGDPT_t$ คือ สัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีค่าเป็นร้อยละ
- $PERPRIVSALL_t$ คือ สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาลมีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t
- $PERPUBPRISALL_t$ คือ สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาลมีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t
- $PERCRE_t$ คือ อัตราเพิ่มของสินเชื่อมีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t
- $CRISIS_t$ คือ ตัวแปรหุ่นแสดงวิกฤติเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2540 (CRISIS) โดยตัวแปรหุ่นนี้มีค่าเท่ากับ 1 เมื่อเป็นปี พ.ศ. 2540 นอกนั้นมีค่าเป็น 0

$LAPRISEC_t$	คือ สัดส่วนของจำนวนกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศมีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t
$PRISECEN_t$	คือ อัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของอัตราการการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีหน่วยเป็นร้อยละในปีที่ t

4.3.1.3 ผลการประมาณแบบจำลองเชิงประจักษ์ที่อธิบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนต่อความเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

ผลการศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนที่มีต่อการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติซึ่งเป็นตัวแปรตามที่วัดออกมาในรูปอัตราเพิ่มเฉลี่ยมีหน่วยเป็นร้อยละต่อปีของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระซึ่งเป็นตัวแปรอธิบายจำนวน 8 ตัวแปรคือ ตัวแปรแรก เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้อธิบายปริมาณกำลังแรงงานโดยรวมทั้งประเทศ (LABOR_t) มีหน่วยเป็นพันคน ตัวแปรที่สอง เป็นตัวแปรอิสระที่ใช้อธิบายสัดส่วนมูลค่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (PERRDGDPT) ซึ่งมีหน่วยเป็นร้อยละ

ตัวแปรที่สาม ตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPRIVSALL_t) มีหน่วยเป็นร้อยละ ตัวแปรที่สี่ ตัวแปรที่อธิบายสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPUBPRISALL_t) มีหน่วยเป็นร้อยละ ตัวแปรที่ห้า ตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราเพิ่มของสินเชื่อ (PERCRE_t) มีหน่วยเป็นร้อยละต่อปี ตัวแปรที่หก ตัวแปรอิสระที่เป็นตัวแปรหุ่นซึ่งใช้ในการอธิบายภาวะวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 (CRISIS) โดยตัวแปรหุ่นจะมีค่าเท่ากับ 1 เมื่อเป็นปี พ.ศ. 2540 นอกนั้นมีค่าเป็น 0 ตัวแปรที่เจ็ด ตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของจำนวนกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศ (LAPRISEC_t) มีหน่วยเป็นร้อยละ และตัวแปรที่แปด ตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของอัตราการการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา (PRISECEN_t) มีหน่วยเป็นร้อยละ

ผลลัพธ์ที่ได้จากการประมาณค่าโดยอาศัยวิธีกำลังสองแบบน้อยที่สุด (Ordinary least squared method) ได้แสดงไว้ในตาราง 4.28 ซึ่งให้เห็นว่า อัตราเพิ่มหรือความเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในปี t สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรอิสระหรือตัวแปรอธิบายทั้งหมด 8 ตัวแปรได้อย่างมีนัยสำคัญโดยมีค่า F-statistic เท่ากับ 42.66 โดยตัวแปรอิสระที่ใช้อธิบายทั้ง 8 ตัวแปรสามารถอธิบายตัวแปรตามที่เป็นอัตราเพิ่มหรือความเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในปี t ได้ร้อยละ 46.50 ขณะเดียวกันผลการประมาณค่าไม่มีปัญหา Auto correlation แต่อย่างใด เนื่องจากว่าค่า Durbin Watson statistic มีค่าเท่ากับ 2.09 ซึ่งมีค่าอยู่ในระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้น จึงเป็นการแสดงว่าอัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในปี t นั้นมีค่าขึ้นอยู่กับปริมาณกำลังแรงงานในประเทศในปี t ($LABOR_t$) สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล ($PERPRIVSALL_t$) สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล ($PERPUBPRISALL_t$) อัตราเพิ่มของสินเชื่อ ($PERCRE_t$) โดยตัวแปรอิสระต่างๆ ที่กล่าวเหล่านี้ สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนสัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ($PERRDGDGP_t$) ตัวแปรหุ่นแสดงภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ($CRISIS$) สัดส่วนของจำนวนกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศ ($LAPRISEC_t$) และอัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของอัตราการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ($PRISECEN_t$) ต่างเป็นตัวแปรอิสระที่ไม่สามารถนำมาใช้ในการอธิบายอัตราเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในปี t ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 4.28 ผลการประมาณค่าพารามิเตอร์ของแบบจำลองการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนต่อความเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ

ตัวแปรอิสระและสัญลักษณ์	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่มี การปรับค่า	ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีการปรับค่า	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่า t ratio ที่คำนวณได้ ณ องศาความเป็นอิสระ 22	ค่าวิกฤติ t ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และ (0.05)
ค่าคงที่ (Constant term)	-231.463	-	72.438	-3.195**	2.819 (2.074)
ปริมาณกำลังแรงงานในประเทศ (LABOR _t)	0.002	2.198	0.000	3.355**	2.819 (2.074)
สัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (PERRDGDPI _t)	2.257	0.560	13.859	1.629 ^{ns}	2.819 (2.074)
สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPRIVSALL _t)	1.875	3.632	0.503	3.731**	2.819 (2.074)
สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPUBPRISALL _t)	2.186	2.276	0.705	3.102**	2.819 (2.074)
อัตราเพิ่มของสินเชื่อ (PERCRE _t)	0.288	1.030	0.072	4.001**	2.819 (2.074)
ตัวแปรหุ่นแสดงภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 (CRISIS)	-5.749	-0.236	3.369	-1.7007 ^{ns}	2.819 (2.074)
สัดส่วนของจำนวนกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศ (LAPRISEC _t)	0.068	0.181	0.072	0.941 ^{ns}	2.819 (2.074)
อัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของอัตราการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา (PRISECEN _t)	0.154	0.518	0.116	1.327 ^{ns}	2.819 (2.074)
R ² =0.609 , Adjusted R ² = 0.465 F statistic = 42.66, Durbin-Watson statistic = 2.093					
หมายเหตุ ** มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, *มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05, ns ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ					

ที่มา : จากการคำนวณ

อย่างไรก็ตาม ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่อธิบายปริมาณกำลังแรงงานในประเทศในปีที่ t ($LABOR_t$) มีค่าเท่ากับ 0.002 แสดงให้เห็นว่า ปริมาณกำลังแรงงานโดยรวมในประเทศที่เพิ่มขึ้นทุก 1,000 คนนั้น มีผลทำให้อัตราความเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 0.002 ต่อปี สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล ($PERPRIVSALL_t$) มีค่าเท่ากับ 1.88 แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนของมูลค่าของค่าใช้จ่ายในการศึกษาของโรงเรียนเอกชนต่อมูลค่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการศึกษาโดยรวมทั้งประเทศทุกๆ ร้อยละ 1 ทำให้อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1.88 ต่อปี สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล ($PERPUBPRISALL_t$) มีค่าเท่ากับ 2.19 แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากสัดส่วนของมูลค่าของค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการลงทุนทางการศึกษาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนรัฐต่อมูลค่าของค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษาโดยรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.19 ต่อปี และค่าสัมประสิทธิ์ของอัตราเพิ่มของสินเชื่อ ($PERCRE_t$) มีค่าเท่ากับ 0.29 แสดงให้เห็นว่า อัตราเพิ่มขึ้นของปริมาณสินเชื่อโดยรวมทั้งประเทศต่อปีเพียงร้อยละ 1 จะมีผลทำให้อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.29 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีผลกระทบในทิศทางที่เป็นบวกต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่เหลือ เช่น ตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ($PERRDGDPT_t$) มีค่าเท่ากับ 2.26 แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากสัดส่วนของมูลค่าการวิจัยและพัฒนาต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.26 ต่อปี แต่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่อธิบายตัวแปรหุ่นแสดงภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 (CRISIS) มีค่าเท่ากับ -5.75 แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากเกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจจะทำให้อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มีค่าลดลงร้อยละ 5.75 ต่อปี แต่ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระนี้ก็กลับไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่อธิบายสัดส่วนของจำนวนกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศ ($LAPRISEC_t$) มีค่าเท่ากับ 0.07 แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากสัดส่วนของ

กำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาต่อกำลังแรงงาน โดยรวมทั้งประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07 ต่อปี แต่ว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของ อัตราการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา (PRISECEN_t) มีค่าเท่ากับ 0.15 แสดงให้เห็นว่า ถ้าหากอัตราการเรียนต่อในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยเฉลี่ย แบบถ่วงน้ำหนักเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.15 ต่อปี แต่ว่าค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอีก เช่นกัน

ผลจากการประมาณค่าตัวสัมประสิทธิ์ที่มีการปรับค่า (Standardization coefficient) ของตัวแปรอิสระที่อธิบายอัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ดังแสดงในตารางที่ 4.28 อาจกล่าวได้ว่า อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เฉลี่ยต่อปีในอัตราร้อยละ 10.16 ต่อปีเป็นผลที่เนื่องมาจากผลกระทบเชิงบวก 7 ประการ คือ ประการแรก มาจากการเพิ่มขึ้นของปริมาณกำลังแรงงานโดยรวมทั้งประเทศร้อยละ 2.20 ต่อปี ประการที่สอง มาจากการเพิ่มสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการ การเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของ รัฐบาล (PERPRIVSALL_t) ร้อยละ 3.63 ต่อปี ประการที่สาม มาจากการเพิ่มสัดส่วนของ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPUBPRISALL_t) ร้อยละ 2.28 ต่อปี ประการที่สี่ มาจากอัตราเพิ่มของสินเชื่อ (PERCRE_t) ร้อยละ 1.03 ต่อปี ประการที่ห้า มาจาก การเพิ่มสัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (PERRDGDGP_t) มีค่าเท่ากับ 0.56 ประการที่หก มาจากการเพิ่มของสัดส่วนของจำนวนกำลัง แรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศ (LAPRISEC_t) มีค่าเท่ากับ 0.18 ประการที่เจ็ด มาจากการเพิ่มของอัตราเฉลี่ยแบบถ่วง น้ำหนักของอัตราการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา (PRISECEN_t) มี ค่าเท่ากับ 0.52 และผลกระทบทางลบ 1 ประการ คือ มาจากการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 (CRISIS) ร้อยละ -0.24

ผลลัพธ์ที่ได้จากการประมาณแบบจำลองข้างต้นชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของ การศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีต่ออัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์ มวลรวมในประเทศ (GDP) ทั้งส่วนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน

เอกชนและค่าใช้จ่ายลงทุนของรัฐบาล ซึ่งแสดงออกมาในรูปของสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPRIVSALL_t) และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPUBPRISALL_t) โดยที่ตัวแปรอิสระทั้งสองตัวแปรที่กล่าวมามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.4 บทบาทโรงเรียนเอกชนต่อการลดภาระรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการศึกษาจากตาราง 4.29 ซึ่งให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษาคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 10.43 ของค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล ดังนั้น เมื่อค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐบาลตามงบประมาณรายจ่ายของกระทรวงศึกษาธิการในปี 2545 มีมูลค่าเท่ากับ 215,802.3 ล้านบาท โรงเรียนเอกชนจึงมีส่วนแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณ 22,508.15 ล้านบาท

เมื่อพิจารณางบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้จ่ายย้อนหลังไปประมาณ 13 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2545 พบว่า โรงเรียนเอกชนมีส่วนแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มูลค่าประมาณ 202,831.62 ล้านบาท ถ้าหากแนวโน้มของค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการยังคงเป็นไปดังแนวโน้มเดิมที่เคยเป็นมาในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2533-2545 แล้ว ผลการคาดคะเนพบว่า โรงเรียนเอกชนจะมีส่วนแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงปี พ.ศ. 2546-2555 เป็นมูลค่า 328,897.23 ล้านบาท เมื่อพิจารณาตลอดช่วงระยะเวลา 22 ปี ซึ่งครอบคลุมระหว่างปี พ.ศ. 2533-2555 พบว่า โรงเรียนเอกชนนั้นจะมีส่วนแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงถึง 531,728.84 ล้านบาท (รายละเอียดการประมาณแสดงในตาราง 4.29)

ตาราง 4.29 งบประมาณประจำปีที่กระทรวงศึกษาธิการลงทุนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนของโรงเรียนเอกชนในการลดภาระรัฐบาลในการลงทุนทางด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปี	งบประมาณประจำปี		
	ระหว่างปี 2533-45	ระหว่างปี 2546-55	ระหว่างปี 2533-55
2533	57,997.3		57,997.3
2534	68,615.0		68,615.0
2535	81,600.7		81,600.7
2536	125,475.3		125,475.3
2537	113,925.4		113,925.4
2538	134,032.3		134,032.3
2539	148,600.7		148,600.7
2540	182,494.3		182,494.3
2541	189,879.7		189,879.7
2542	195,151.8		195,151.8
2543	219,241.8		219,241.8
2544	211,877.7		211,877.7
2545	215,802.3		215,802.3
2546		250,480.6	250,480.6
2547		264,893.3	264,893.3
2548		279,306.0	279,306.0
2549		293,718.7	293,718.7
2550		308,131.4	308,131.4
2551		322,544.0	322,544.0
2552		336,956.7	336,956.7
2553		351,369.4	351,369.4
2554		365,782.1	365,782.1
2555		380,194.8	380,194.8
ผลรวมระหว่างปี	1,944,694.3	3,153,377.0	5,098,071.3
การลดภาระการลงทุนของรัฐ	202,831.6	328,897.2	531,728.8

หมายเหตุ การลดภาระการลงทุนของรัฐคิดอัตราร้อยละ 10.43 ของงบประมาณประจำปี กระทรวงศึกษาธิการ

4.5 สมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนที่สอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและผู้เรียนเกี่ยวกับสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) โดยวิธีการตีความหมาย (Interpretation) จากคำตอบ ซึ่งให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ 3 หมายถึง มีมาก รู้มาก 2 หมายถึง มีบ้าง รู้บ้าง และ 1 หมายถึง ไม่มี ไม่รู้ และคำนวณค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อและรวมทุกข้อ แล้วเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้กับเกณฑ์การแปลความหมาย โดย ดี หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไป พอใช้ หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 และปรับปรุง หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 ซึ่งผลการประเมินสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ มีดังนี้

ครูโรงเรียนเอกชนมีสมรรถภาพและคุณลักษณะในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี และเมื่อพิจารณาสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูรายข้อ พบว่าที่อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา รู้เป้าหมายของหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนในกรณีจำนวนผู้เรียนมากกว่าเกณฑ์ได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู ควบคุมอารมณ์ได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและบุคลิกภาพ รักและเอื้ออาทรผู้เรียน ส่วนที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การสืบค้นสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ และสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพและคุณลักษณะในภาพรวม ระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนมากไม่แตกต่างกัน มีที่แตกต่างกันเพียง 2 ข้อ คือ ความสามารถสืบค้นสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ และการควบคุมอารมณ์ ซึ่งครูโรงเรียนเอกชนมีสมรรถภาพและคุณลักษณะที่ดีกว่าครูประถมศึกษา และดีเท่ากับครูมัธยมศึกษา (รายละเอียดการวิเคราะห์ดังตาราง 4.30)

ตาราง 4.30 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐระดับการศึกษาพื้นฐาน

ข้อ ที่	สมรรถภาพและ คุณลักษณะของครู	ประเภท						F	Sig.
		เอกชน (n = 242)		รัฐ (ประถม) (n = 106)		รัฐ (มัธยม) (n = 43)			
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1	รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา	2.52	0.51	2.48	0.55	2.63	0.48	1.19	0.30
2	รู้เป้าหมายของหลักสูตร	2.57	0.50	2.57	0.51	2.70	0.46	1.30	0.27
3	วิเคราะห์หลักสูตรเป็น	2.45	0.55	2.45	0.51	2.65	0.48	2.57	0.07
4	สามารถพัฒนาหลักสูตรได้	2.35	0.56	2.33	0.51	2.49	0.55	1.35	0.25
5	จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.52	0.56	2.45	0.58	2.53	0.59	0.53	0.58
6	สามารถประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง	2.50	0.55	2.52	0.53	2.56	0.54	0.18	0.83
7	นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียน	2.44	0.53	2.42	0.49	2.51	0.63	0.41	0.66
8	พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	2.48	0.56	2.50	0.53	2.65	0.48	1.88	0.15
9	สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนในกรณีจำนวนผู้เรียนมากกว่าเกณฑ์ที่ได้	2.56	0.56	2.52	0.58	2.40	0.66	1.52	0.21
10	สืบค้นสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ได้	2.17	0.62	1.99	0.56	2.23	0.61	3.83	0.02
11	สามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	2.12	0.54	2.06	0.54	2.23	0.64	1.54	0.21
12	มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู	2.89	0.32	2.90	0.30	2.91	0.29	0.03	0.96
13	ควบคุมอารมณ์ได้ดี	2.88	0.33	2.76	0.42	2.93	0.25	5.28	0.00
14	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและบุคลิกภาพ	2.83	0.38	2.82	0.38	2.95	0.21	2.17	0.11
15	รักและเอื้ออาทรผู้เรียน	2.91	0.29	2.91	0.29	2.88	0.32	0.18	0.83
	รวม	2.55	0.49	2.51	0.49	2.62	0.48	1.76	0.17

4.6 ลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ โดยวิธีการตีความหมาย (Interpretation) จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ 3 หมายถึง มีมาก 2 หมายถึง มีบ้าง และ 1 หมายถึง ไม่ปรากฏ แล้วคำนวณค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละข้อและรวมทุกข้อ แล้วเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่คำนวณได้กับเกณฑ์การแปลความหมาย โดย ดี หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไป พอใช้ หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 และปรับปรุง หมายถึง มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 ซึ่งผลการประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐ มีดังนี้

ครูโรงเรียนเอกชนจัดการเรียนการสอนในภาพรวม อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเมื่อพิจารณา ลักษณะการจัดการเรียนการสอนรายข้อ พบว่า ที่อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ จัดกิจกรรมหลากหลาย และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน ปลุกฝังความรักสถาบันและจงใจให้ผู้เรียนอยากมาเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการก้าวหน้าตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ส่วนที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดสมรรถภาพการคิดระดับสูง กระตุ้นผู้เรียนให้หาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา และสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และใช้สื่อที่เหมาะสม

เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมระหว่างโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนมากไม่แตกต่างกัน มีที่แตกต่างกันเพียง 1 ข้อ คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา ซึ่งครูโรงเรียนเอกชนจัดได้ดีกว่าครูโรงเรียนรัฐ (รายละเอียดดังตาราง 4.31)

ตาราง 4.31 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ ที่	กิจกรรมการเรียน การสอน	ประเภท						F	Sig.
		เอกชน (n = 242)		รัฐ (ประถม) (n = 106)		รัฐ (มัธยม) (n = 43)			
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1	กิจกรรมหลากหลาย และ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	2.57	0.55	2.52	0.53	2.40	0.62	1.56	0.21
2	กระตุ้นผู้เรียนให้เกิด สมรรถภาพการคิดระดับสูง	2.39	0.60	2.25	0.58	2.43	0.59	2.21	0.11
3	กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการหา คำตอบและสร้างองค์ความรู้ ด้วยตนเอง	2.49	0.54	2.47	0.55	2.55	0.63	0.28	0.75
4	กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความ สำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม	2.46	0.58	2.52	0.53	2.36	0.69	1.16	0.31
5	พัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพ ด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	2.39	0.63	2.31	0.60	1.83	0.58	14.31	0.00
6	ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความ สามารถทำงานและรับผิดชอบ ร่วมกัน	2.62	0.53	2.57	0.56	2.62	0.66	0.34	0.70
7	สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และใช้สื่อที่ เหมาะสม	2.14	0.59	2.20	0.62	2.14	0.68	0.30	0.73
8	ปลูกฝังความรักสถาบัน ของตน และภูมิใจผู้เรียน ให้อยากมาเรียน	2.50	0.60	2.41	0.64	2.40	0.66	1.15	0.31
9	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ก้าวหน้าตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร	2.62	0.51	2.65	0.49	2.64	0.48	0.12	0.88
	รวม	2.46	0.34	2.43	0.34	2.37	0.37	1.04	0.35

4.7 การบริหารจัดการและการประกันคุณภาพการศึกษา

ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ครอบคลุมถึงวิธีการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา ในหัวข้อนี้เป็นการนำเสนอเฉพาะ 2 ส่วน คือ การบริหารจัดการการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษา

4.7.1 การบริหารจัดการการศึกษา

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีองค์ประกอบหลายอย่าง อาทิ ต้องมีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีการวิเคราะห์งานเพื่อหาจุดแข็ง และจุดอ่อน มีการวางแผนงาน โดยอาศัยการมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาได้ทันกับความเปลี่ยนแปลง มีการปฏิบัติตามแผน บริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีการดึงชุมชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษาและอื่นๆ

จากการวิเคราะห์เอกสารเพื่อศึกษาศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพเพื่อการประเมินภายนอก ผลการวิเคราะห์พบว่า การบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอยู่ในเกณฑ์ดีทุกมาตรฐาน และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษากับโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา) พบว่า ไม่แตกต่างกัน (ดูผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ตาราง 4.32)

ตาราง 4.32 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการบริหารจัดการการศึกษาของ
ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐ (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา)

มาตรฐานที่	ประเภท						t ₁₂	t ₁₃
	เอกชน (n=49)		รัฐ (ประถม) (n=30)		รัฐ (มัธยม) (n=26)			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
13 มีการจัดองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่าง เป็นระบบครบวงจร เพื่อให้ บรรลุเป้าหมายการศึกษา	2.63	0.52	2.53	0.50	2.42	0.50	0.68	0.22
14 ผู้บริหารและครูสร้างควม สัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนใน การร่วมจัดการศึกษา	2.57	0.57	2.77	0.50	2.65	0.48	0.26	0.80
18 สถานศึกษามีการจัดการ เรียนการสอนโดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.55	0.54	2.27	0.64	2.46	0.50	0.08	0.79
20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและ มีความสามารถในการ บริหารจัดการ	2.90	0.30	2.73	0.45	2.81	0.40	0.14	0.58
25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ เหมาะสมกับผู้เรียนและ ท้องถิ่น มีสื่อการเรียน การสอนที่เอื้อต่อการ เรียนรู้	2.49	0.58	2.30	0.59	2.54	0.50	0.32	0.93

4.7.2 การประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการประเมิน (ดูผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ตาราง 4.33) พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ตื่นตัว มีการเริ่มทำประกันคุณภาพการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และเพิ่มขึ้นในปีถัดมา โดยเฉพาะเพิ่มขึ้นชัดเจนภายหลังมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือเพิ่มขึ้น 97 โรงเรียน หรือ ประมาณ 5 เท่าของจำนวนโรงเรียนก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีมูลเหตุจูงใจที่สำคัญคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อมุ่งปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยกระบวนการที่ใช้ส่วนใหญ่ คือ PDCA (Plan-Do-Check-Action) และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมไปถึงการใช้รูปแบบผสมผสาน

ผลจากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนคือ โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐาน บุคลากรตื่นตัวในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดระบบงานที่ดีและเป็นการปฏิรูปวัฒนธรรมองค์กร ผลที่เกิดกับผู้เรียนคือ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ผู้เรียนกระตือรือร้น เข้าใจตนเองและพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ผลที่เกิดกับครูคือ ครูปรับเปลี่ยนบทบาทในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสูงขึ้น มีความรับผิดชอบและตัดสินใจเองได้ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหารคือ สร้างแนวคิดการบริหารงานยุคใหม่ สร้างวิสัยทัศน์ เพิ่มภาวะผู้นำที่ดี ตระหนักถึงความสำคัญของความยุติธรรม และผลที่เกิดกับผู้ปกครองคือ มีโอกาสเลือกสถานที่เรียนให้บุตรหลานมากขึ้น รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนในการปฏิรูปการศึกษา รวมไปถึงมีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ

เงื่อนไขที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบรรลุผลคือ บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือ ผู้นำการพัฒนาเห็นความสำคัญ ทุกคนในโรงเรียนมุ่งมั่นในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ชุมชนผู้ปกครองให้ความร่วมมือและผู้รับใบอนุญาตตกลงลงทุนเอง อุปสรรคสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ผู้นำ/ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจ ความไม่พร้อมของโรงเรียน เช่น ขาดงบประมาณ และผู้ปกครอง/ชุมชนไม่เข้าร่วม/ไม่มีส่วนร่วม

การสร้างภาวะหล่อเลี้ยงหรือเสริมแรงแก่บุคลากรเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจนเป็นสภาวะปกติ ได้แก่ การเสริมแรง การบำรุงขวัญ กำลังใจแก่บุคลากร และความยุติธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ส่วนการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนส่วนมากใช้วิธีการประชุมชี้แจง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผน

เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนและร่วมทำกิจกรรม รวมทั้งการรวบรวมแหล่งข้อมูล/ภูมิปัญญาท้องถิ่น นอกจากนี้ การใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนได้ใช้เพื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

ระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาที่กระทำอยู่ โรงเรียนส่วนมากเห็นว่า มีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ส่วนบทบาทของทางราชการในการสนับสนุนโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาทำได้โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรโรงเรียน และการให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณและอัตรากำลังคน นอกจากนี้ในส่วนของบุคลากรโรงเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและยินดีที่จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเมื่อพูดถึงการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอก ทั้ง 14 มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ 53 ตัว เกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณและด้านคุณภาพมีความเหมาะสม

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ ซึ่งได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง สำหรับโรงเรียนรัฐทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำนวนโรงเรียนที่ทำการประกันก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน มีมูลเหตุจูงใจในการประกันคุณภาพการศึกษา และใช้กระบวนการในการทำประกันคุณภาพ คล้ายคลึงกับโรงเรียนเอกชน สำหรับผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากมีมุมมองว่าทำให้บุคลากรตื่นตัวในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ เงื่อนไขที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผล อุปสรรคในการประกันคุณภาพ การสร้างภาวะหล่อเลี้ยงหรือเสริมแรงให้ทำการประกันคุณภาพต่อเนื่อง วิธีการดำเนินการประกันคุณภาพ ระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน การใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่น การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนของรัฐ ความพึงพอใจของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ที่ใช้เพื่อการประเมินภายนอก ผู้บริหารโรงเรียนส่วนมากได้คิดคล้ายคลึงกับโรงเรียนเอกชนเช่นเดียวกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 4.33

ตาราง 4.33 ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

รายการ	เอกชน (N = 137)		รัฐ (ประถมศึกษา) (N = 45)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (N = 11)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						
1.1 ก่อนมี พรบ. การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542	20	15	2	4	1	9
1.2 ตั้งแต่มี พรบ. การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542	117	85	43	96	10	91
รวม	137	100	45	100	11	100
2. มุมเหตุจูงใจให้ทำประกันคุณภาพการศึกษา						
2.1 เพื่อพัฒนาคุณภาพ และ มาตรฐานการศึกษา	116	85	31	69	3	28
2.2 เพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย	13	9	8	18	4	36
2.3 เพื่อให้สอดคล้องกับการ ปฏิรูปการศึกษา	7	5	6	13	4	36
2.4 ไม่ตอบ	1	1	0	0	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
3. กระบวนการที่ใช้ในการปฏิบัติงานของโรงเรียน						
3.1 PDCA (Plan-Do- Check-Action)	53	39	15	33	2	19
3.2 การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	29	21	16	36	1	9
3.3 ใช้รูปแบบผสมผสาน	15	11	1	2	4	36
3.4 อื่นๆ	26	19	12	27	4	36
3.5 ไม่ตอบ	14	10	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100

รายการ	เอกชน (N = 137)		รัฐ (ประถมศึกษา) (N = 45)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (N = 11)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. ผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						
4.1 โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐาน	46	34	9	20	1	9
4.2 บุคลากรตื่นตัวในการปฏิบัติงาน	36	26	21	47	5	45
4.3 เป็นการปฏิรูปวัฒนธรรมองค์กร	25	18	6	13	4	36
4.4 ทำให้เกิดระบบงานที่ดี	27	20	8	18	1	9
4.5 ไม่ตอบ	3	2	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
5. ผลจากการประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน						
5.1 ผู้เรียนกระตือรือร้น	45	33	13	29	2	18
5.2 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น	54	39	25	56	9	82
5.3 เข้าใจตนเอง และพึ่งพาตนเองมากขึ้น	24	18	3	7	0	0
5.4 ไม่ตอบ	14	10	4	9	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
6. ผลจากการประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นกับครู						
6.1 ครูปรับเปลี่ยนบทบาทในการทำงาน	59	43	23	51	3	27
6.2 ความคิดริเริ่มสูงขึ้น	42	31	12	27	3	27
6.3 มีความรับผิดชอบและตัดสินใจเองได้	34	25	9	20	5	45
6.4 ไม่ตอบ	2	1	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100

รายการ	เอกชน (N = 137)		รัฐ (ประถมศึกษา) (N = 45)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (N = 11)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. ผลจากการประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร						
7.1 สร้างแนวคิดการบริหารงานยุคใหม่	102	74	36	80	11	100
7.2 สร้างวิสัยทัศน์	16	12	5	11	0	0
7.3 เพิ่มภาวะผู้นำที่ดี	12	9	2	4	0	0
7.4 ตระหนักถึงความสำคัญของความยุติธรรม	4	3	1	2	0	0
7.5 ไม่ตอบ	3	2	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
8. ผลจากการประกันคุณภาพที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง						
8.1 มีโอกาสเลือกสถานที่เรียนให้บุตร/หลานมากขึ้น	47	34	16	36	4	36
8.2 ได้รับความเข้าใจของตนในการช่วยปฏิรูปการศึกษา	46	34	17	38	3	27
8.3 มีความเชื่อมั่นในระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ	41	30	11	24	4	36
8.4 ไม่ตอบ	3	2	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
9. เงื่อนไขที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผล						
9.1 บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือ	32	23	10	22	1	9
9.2 ผู้นำการพัฒนาเห็นความสำคัญ	75	55	29	64	9	82
9.3 ทุกคนมุ่งมั่นในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่	16	12	2	4	0	0
9.4 ชุมชนผู้ปกครองให้ความร่วมมือ	7	5	4	9	1	9
9.5 ผู้รับใบอนุญาตตกลงลงทุน	3	2	0	0	0	0
9.6 ไม่ตอบ	4	3	0	0	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100

รายการ	เอกชน (N = 137)		รัฐ (ประถมศึกษา) (N = 45)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (N = 11)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10. อุปสรรคสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน						
10.1 การขาดความรู้ ความเข้าใจในระบบ การประกันคุณภาพ การศึกษา	60	44	23	51	7	64
10.2 ผู้นำ/ผู้บริหาร ไม่ให้ ความสนใจ	39	28	9	20	4	36
10.3 ความไม่พร้อมของ โรงเรียน เช่น ขาด งบประมาณ	21	15	11	24	0	0
10.4 ผู้ปกครอง/ชุมชน ไม่เข้าร่วม/ไม่มีส่วนร่วม	10	7	1	2	0	0
10.5 ไม่ตอบ	7	5	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
11. ภาวะหล่อเลี้ยง หรือเสริมแรงให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำต่อเนื่อง จนเป็น สภาวะปกติ						
11.1 การบำรุงขวัญ กำลังใจ แก่บุคลากร	118	86	43	96	11	100
11.2 ความยุติธรรมของ ผู้บริหารโรงเรียน	16	12	2	4	0	0
11.3 ไม่ตอบ	3	2	0	0	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100

รายการ	เอกชน (N = 137)		รัฐ (ประถมศึกษา) (N = 45)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (N = 11)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
12. วิธีดำเนินการของโรงเรียน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา						
12.1 จัดประชุมชี้แจงและ ประชาสัมพันธ์	57	42	22	49	6	55
12.2 ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตั้งแต่การวางแผนเพื่อ การบริหารจัดการ โรงเรียนและร่วมทำ กิจกรรม	40	29	15	33	4	36
12.3 รวบรวมแหล่งข้อมูล/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	10	7	1	2	1	9
12.4 ไม่ตอบ	30	22	7	16	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
13. ระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน มีผลต่อการประกันคุณภาพ การศึกษา						
13.1 มีผลกระทบ	72	53	21	47	7	64
13.2 ไม่มี	54	39	24	53	4	36
13.3 ไม่ตอบ	11	8	0	0	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
14. การใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียน						
14.1 เพื่อการเรียนรู้	112	82	43	96	11	100
14.2 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีกับชุมชน	12	9	1	2	0	0
14.3 เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วม	9	7	1	2	0	0
14.4 ไม่ตอบ	4	3	0	0	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100

รายวิชา	เอกชน (N = 137)		รัฐ (ประถมศึกษา) (N = 45)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (N = 11)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
15. วิธีการที่ทางราชการอาจให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในการทำประกันคุณภาพการศึกษา						
15.1 ให้ความรู้ความเข้าใจ ในการทำประกันคุณภาพ การศึกษาแก่โรงเรียน	117	85	23	51	9	82
15.2 ให้ความช่วยเหลือด้าน งบประมาณ และบุคลากร	8	6	22	49	2	18
15.3 ไม่ตอบ	12	9	0	0	0	
รวม	137	100	45	100	11	100
16. ความพึงพอใจของบุคลากรโรงเรียนที่จะให้ความร่วมมือ เมื่อพูดถึงการประกันคุณภาพการศึกษา						
16.1 มีความพึงพอใจและ ยินดีร่วมมือมาก	126	92	40	89	8	73
16.2 มีความพึงพอใจน้อย	7	5	5	11	3	27
16.3 ไม่ตอบ	4	3	0	0	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
17. ความเหมาะสมของมาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอก 14 มาตรฐาน						
17.1 เหมาะสมมาก	80	58	26	58	6	55
17.2 ปานกลาง	48	35	12	27	3	27
17.3 น้อย	3	2	0	0	0	0
17.4 ไม่ตอบ	6	4	7	16	2	18
รวม	137	100	45	100	11	100
18. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ของมาตรฐานตาม ข้อ 17						
18.1 เหมาะสมมาก	73	53	25	56	7	64
18.2 ปานกลาง	51	37	11	24	1	9
18.3 น้อย	3	2	1	2	0	0
18.4 ไม่ตอบ	10	7	8	18	3	27
รวม	137	100	45	100	11	100

รายการ	เอกชน (N = 137)		รัฐ (ประถมศึกษา) (N = 45)		รัฐ (มัธยมศึกษา) (N = 11)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
19. ความเหมาะสมของเกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณ						
19.1 เหมาะสมมาก	72	53	24	53	11	100
19.2 ปานกลาง	53	39	18	40	0	0
19.3 น้อย	2	1	2	4	0	0
19.4 ไม่ตอบ	10	7	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100
20. ความเหมาะสมของเกณฑ์มาตรฐานด้านคุณภาพ						
20.1 เหมาะสมมาก	68	50	23	51	11	100
20.2 ปานกลาง	56	41	19	42	0	0
20.3 น้อย	2	1	2	4	0	0
20.4 ไม่ตอบ	11	8	1	2	0	0
รวม	137	100	45	100	11	100

4.7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การประกันคุณภาพ การศึกษาดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ

คำตอบจากคำถามปลายเปิดได้ประมวลประเด็นสำคัญเพื่อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

4.7.3.1 เขตพื้นที่การศึกษา

1. ควรมีการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนรายงาน การประเมินตนเอง (SSR) ให้กับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทาง เดียวกัน

2. ควรมีการจัดทำปฏิทินของการส่งเอกสาร รายงานต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ให้มีความชัดเจนเพื่อความสะดวกในการเตรียมการและส่งเอกสาร ทันตามกำหนดเวลา

4.7.3.2 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของ สมศ. อย่างต่อเนื่อง

2. การประเมินคุณภาพการศึกษา ควรมีการประเมินระบบการทำงานของโรงเรียนตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อศึกษาความก้าวหน้า และได้ข้อมูลที่เป็นจริง

3. จัดอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินให้โรงเรียนไปปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4. ควรพัฒนาผู้ประเมินภายนอกให้มีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินและสามารถชี้แนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

4.8 การประเมินความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการรัฐ

การสำรวจข้อมูลโรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐานจำนวน 179 โรงเรียนทั่วประเทศ แยกเป็น จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 113 โรงเรียน (63.1%) โรงเรียนในเขตภาคกลาง จำนวน 28 โรงเรียน (15.7%) โรงเรียนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 14 โรงเรียน (7.8%) โรงเรียนในเขตภาคเหนือ จำนวน 15 โรงเรียน (8.4%) และโรงเรียนในเขตภาคใต้ 9 โรงเรียน (5%) เพื่อเก็บข้อมูลด้านนโยบาย และมาตรฐานของรัฐที่ช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนชั้นพื้นฐาน โดยแยกออกเป็น 6 ด้านดังนี้

4.8.1 ประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับการอุดหนุนส่งเสริมจากรัฐ

โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลทางด้านการให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนมากที่สุด ถึงร้อยละ 60.89 รองลงมาเป็นการสนับสนุนทางด้านการบริหารและจัดการศึกษา ให้มีความเป็นอิสระภายใต้การกำกับของรัฐบาล ร้อยละ 58.10 โดยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือทางด้านการประเมินคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา ส่วนการให้การสนับสนุนทางด้านการส่งเสริมทางด้านวิชาการ พบว่าโรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนทางด้านนี้ ร้อยละ 39.66 โดยส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านการพัฒนาครูประจำการ นอกจากนี้ การให้การสนับสนุนทางด้านการลงทุน พบว่าโรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนทางด้านนี้ ร้อยละ 14.53 โดยส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับการสนับสนุนทางด้านการลดหย่อนภาษี และการยกเว้นภาษี พบว่าโรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนทางด้านนี้ ร้อยละ 12.85 โดยส่วนใหญ่เป็นการลดหย่อนภาษีการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน (รายละเอียดดังตาราง 4.34)

ตาราง 4.34 ร้อยละของโรงเรียนที่ได้รับการอุดหนุน และสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐ

ประเภทของการอุดหนุน/สนับสนุน	จำนวน (179 โรงเรียน)	ร้อยละ
1. การให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียน	109	60.89
2. การสนับสนุนการลงทุน	26	14.53
- แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	11	6.15
- กองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา	17	9.50
- โครงการกู้ยืมเงิน	9	5.03
- อื่นๆ (ระบุ)	4	2.23
3. การสนับสนุนทางด้านการลดหย่อน หรือการยกเว้นภาษี	23	12.85
- การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน	17	9.50
- การเก็บค่าบริการสาธารณูปโภคในอัตราพิเศษ	8	4.47
- อื่นๆ (ระบุ)	4	2.23
4. การส่งเสริมด้านวิชาการ	71	39.66
- การพัฒนาครูประจำการ	59	32.96
- การส่งครูไปช่วยสอน	8	4.47
- ให้อุปกรณ์การศึกษา	36	20.11
- อื่นๆ (ระบุ)	10	5.59
5. การบริหารและจัดการการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระภายใต้กำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของรัฐ	104	58.10
6. การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารโรงเรียนด้านการบริหารโรงเรียน ภายใต้การกำกับของรัฐ	76	42.46
7. การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา	86	48.04
8. อื่นๆ (ระบุ)	2	1.12

4.8.2 การให้เงินอุดหนุนเฉลี่ยรายหัวแก่นักเรียน

การสอบถามเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนเฉลี่ยรายหัวพบว่า โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลครบถ้วนตามที่ได้เสนอไป ร้อยละ 59.22 และเงินอุดหนุนรายหัวมีผลต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนเป็นอย่างมากถึงร้อยละ 45.25 สำหรับทางด้านความเสมอภาคในการให้การอุดหนุนระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชน ส่วนใหญ่มีความเห็นที่ไม่เท่าเทียมเสมอภาคกัน ถึงร้อยละ 40.78 การใช้จ่ายเงินอุดหนุนของโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 58.66 นำไปใช้จ่ายเป็นเงินเดือนบุคลากร และรองลงมาร้อยละ 40.78 นำไปใช้จ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน ส่วนหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนนั้นพบว่า มีโรงเรียนเอกชนที่ทราบหลักเกณฑ์ดี เพียงร้อยละ 39.11 และมีเพียงร้อยละ 29.05 ที่เห็นด้วยอย่างมากกับหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวของรัฐบาล (รายละเอียดดังตาราง 4.35)

ตาราง 4.35 ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนเฉลี่ยรายหัวแก่นักเรียน

รายการความเห็น	จำนวน (179 โรงเรียน)	ร้อยละ
1. ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐครบถ้วนตามที่ได้เสนอ		
- ใช่	106	59.22
- ไม่ใช่	7	3.91
- ไม่ตอบ	66	36.87
2. ระดับผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนหากรัฐไม่ให้เงินสนับสนุนรายหัว		
- มาก	81	45.25
- พอประมาณ	24	13.41
- น้อย	5	2.79
- ไม่กระทบ	5	2.79
- ไม่ตอบ	64	35.75
3. ความเสมอภาคในการให้เงินอุดหนุน		
- เท่าเทียม เสมอภาค	35	19.55
- ไม่เท่าเทียมและไม่เสมอภาค	73	40.78
- ไม่ตอบ	71	39.66

รายการความเห็น	จำนวน (179 โรงเรียน)	ร้อยละ
4. ประเภทการใช้จ่ายเงินอุดหนุนรายหัว		
- เงินเดือนบุคลากร	105	58.66
- การก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร ฯลฯ	45	25.14
- จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน	73	40.78
- ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ	51	28.49
- บริหารงานอื่นๆ (ระบุ)	44	24.58
5. ประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินอุดหนุนรายหัวของโรงเรียน		
- มาก	49	27.37
- พอสมควร	58	32.40
- ค่อนข้างน้อย	6	3.35
- ไม่ตอบ	66	36.87
6. การรับรู้หลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนของรัฐ		
- ทราบอย่างดี	70	39.11
- พอจะทราบบ้าง	44	24.58
- ไม่ทราบ	0	0
- ไม่ตอบ	65	36.31
7. ความเหมาะสมของหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนของรัฐ		
- เห็นด้วยอย่างมาก	52	29.05
- เห็นด้วยน้อย	49	27.37
- ไม่เห็นด้วย	7	3.91
- ไม่ตอบ	71	39.66

4.8.3 การสนับสนุนเงินกู้เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

สภาพการสนับสนุนเงินกู้เพื่อใช้ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนพบว่า โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 59.78 ทราบเรื่องเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา และมีโรงเรียนเอกชนเพียงร้อยละ 10.06 ที่ได้เคยแสดงความจำนงขอกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยขอกู้เงินมาเพื่อการก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคารเรียนเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 10.06)

สำหรับเรื่องหลักการพิจารณาอนุมัติเงินกู้หนี้ ทางโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ ไม่ขอตอบถึงร้อยละ 83.24 และมีผู้เห็นว่าเหมาะสมมากเพียงร้อยละ 1.68 (รายละเอียดดังตาราง 4.36)

ตาราง 4.36 ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินกู้ของรัฐ

รายการความเห็น	จำนวน (179 โรงเรียน)	ร้อยละ
1. การรับรู้ข้อมูลโครงการเงินกู้เพื่อการศึกษา		
- ทราบ	107	59.78
- ไม่ทราบ	8	4.47
- ไม่ตอบ	64	35.75
2. การขอกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน		
- เคย	18	10.06
- ได้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ครบถ้วน	11	6.15
- ได้บางส่วน	4	2.23
- ไม่ได้เงินกู้	3	1.68
- ไม่เคย	96	53.63
- ไม่ตอบ	65	36.31
3. วัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน		
- ก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร	18	10.06
- ซื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนหลัก	7	3.91
- ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ	10	5.59
- เพื่อกิจการอื่นๆ (ระบุ)	5	2.79
4. ความเหมาะสมในการพิจารณาอนุมัติเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน		
- เหมาะสมมาก	3	1.68
- เหมาะสมพอสมควร	22	12.29
- ไม่เหมาะสม	5	2.79
- ไม่ตอบ	149	83.24

4.8.4 การสนับสนุนด้านการลดหย่อนภาษีหรือการยกเว้นภาษี

การสอบถามความพึงพอใจในหลักการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี พบว่า โรงเรียนเอกชนจำนวนมากถึงร้อยละ 81.01 ที่ไม่ให้คำตอบ โดยมีความไม่ชัดเจนในการรับรู้ เรื่องนโยบายการลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษีของรัฐบาล มีเพียงร้อยละ 7.26 ที่พึงพอใจมาก ร้อยละ 5.28 พึงพอใจระดับปานกลาง ที่พึงพอใจน้อย จำนวนร้อยละ 6.70

4.8.5 การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับโรงเรียนเอกชน

การศึกษาความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการให้กับโรงเรียนเอกชน พบว่า โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 53.07 รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริม ด้านวิชาการของรัฐและเป็นการรับทราบเพียงบางโครงการเท่านั้น และส่งครูเข้าร่วมโครงการ (ร้อยละ 39.66) และจากการได้เข้าร่วมโครงการนี้พบว่า โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจในระดับพอสมควร (ร้อยละ 42.46) และมีความเห็นว่าการจัดอบรมด้านวิชาการควรจัด อบรมในช่วงวันหยุด หรือในช่วงปิดภาคเรียน และควรจะแจ้งให้โรงเรียนทราบล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 15 วัน (รายละเอียดดังตาราง 4.37)

ตาราง 4.37 ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการของรัฐ

รายการความเห็น	จำนวน (179 โรงเรียน)	ร้อยละ
1. การรับทราบข้อมูลโครงการส่งเสริมวิชาการของรัฐ		
- ทราบทุกโครงการ	11	6.15
- ทราบบางโครงการ	95	53.07
- ไม่ทราบ	2	1.12
- ไม่ตอบ	71	39.66
2. การเข้าร่วมโครงการส่งเสริมด้านวิชาการ		
- ได้เข้าร่วมทุกโครงการ	7	3.91
- ได้เข้าร่วมเป็นส่วนมาก	64	35.75
- ได้เข้าร่วมน้อย	38	21.23
- ไม่ตอบ	70	39.11
3. ความพึงพอใจในสภาพการส่งเสริมวิชาการ		
- พึงพอใจมาก	10	5.59
- พึงพอใจพอสมควร	76	42.46
- พึงพอใจน้อย	24	13.41
- ไม่ตอบ	69	38.55

4.8.6 การบริหารและจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

การศึกษาความเห็นเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนพบว่า โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่บริหารจัดการงานการศึกษาค่อนข้างเป็นอิสระ (ร้อยละ 51.40) และหลังจากการบริหารโรงเรียนครบ 1 ปี จะต้องทำรายงานส่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.66) เห็นว่ามีความเหมาะสมดีแล้ว ส่วนทางด้านกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการมีความเอื้อหรือสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถบริหารได้อย่างคล่องตัวในระดับพอสมควร (ร้อยละ 49.72) สำหรับในแง่การเตรียมความพร้อมให้โรงเรียนเอกชนสามารถบริหารงานภายใต้การกำกับของรัฐ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 27.93) เห็นว่า รัฐให้ความสนับสนุนในระดับปานกลาง และจากข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายทางด้านนี้ พบว่ามีกฎระเบียบบางเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน เช่น การขออนุญาตเปิดสอนในหลักสูตรใหม่ หรือการบรรจุครูชาวต่างชาติ เป็นต้น (รายละเอียดดังตาราง 4.38 และ 4.39)

ตาราง 4.38 ร้อยละของโรงเรียนเอกชนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา

รายการความเห็น	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ		
- อิสระมาก	15	8.38
- ค่อนข้างอิสระ	92	51.40
- ไม่ค่อยอิสระ	5	2.79
- ไม่ตอบ	67	37.43
2. ความเหมาะสมในการรายงานผลการดำเนินงานแก่หน่วยงานต้นสังกัด		
- เหมาะสมแล้ว	105	58.66
- ไม่ค่อยเหมาะสม	7	3.91
- ไม่ตอบ	67	37.43
3. การผ่อนปรนในการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับในการจัดการศึกษา		
- เอื้อมาก	4	2.23
- เอื้อพอสมควร	89	49.72
- เอื้อน้อย	19	10.61
- ไม่ตอบ	67	37.43

ตาราง 4.39 ร้อยละของโรงเรียนที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อให้สามารถบริหารจัดการภายใต้การกำกับของรัฐ

รายการความพร้อม	ระดับความพร้อม							
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่ตอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความพร้อมในการเป็นนิติบุคคล	19	10.61	50	27.93	38	21.22	72	40.22
2. ความพร้อมในการทำงบดุล/บัญชีต้นทุน	18	10.06	53	29.61	36	20.11	72	40.22
3. ความพร้อมในการมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน	33	18.99	55	30.73	19	10.61	71	39.66

5.1 สรุปผล

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ตราขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. 2461 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นผลให้โรงเรียนราษฎร์ในประเทศไทยเริ่มเจริญก้าวหน้าเข้าสู่ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและแพร่หลายขยายตัวออกไปมากขึ้น สถิติจำนวนโรงเรียนราษฎร์ในปี พ.ศ. 2460 มีโรงเรียนราษฎร์ทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนอยู่ในความดูแลของกระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ) ในสมัยนั้นมีเพียง 27 โรงเรียน หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2461 มีจำนวนโรงเรียนราษฎร์ที่มาขึ้นทะเบียนถึง 127 แห่ง นับตั้งแต่นั้นมา การโรงเรียนราษฎร์ได้มีวิวัฒนาการ มีความมั่นคง และเจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2545 โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14 ขณะที่ภาคเอกชนนั้นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นอุดมศึกษาในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 21 โดยมีจำนวนผู้เรียนในโรงเรียนเอกชน 2,247,465 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

จะเห็นได้ว่า ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประเทศตลอดมา โดยเร่งพัฒนาและดำเนินงานให้ได้คุณภาพและมาตรฐานที่ทัดเทียมกับโรงเรียนรัฐบาล อีกทั้งยังปรับตัวให้อยู่รอดตามภาวะของเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หากรัฐจะมีนโยบายเพื่อให้โรงเรียนเอกชนขยายตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องมีการประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน ตลอดจนความเหมาะสมของนโยบาย มาตรการและการส่งเสริมสนับสนุนต่างๆ ของรัฐ

เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ปรับนโยบายและมาตรการให้มีทิศทางที่ชัดเจนในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษามากขึ้น

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน ประการที่สอง เพื่อประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชน ประการที่สาม เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาเอกชนในระยะต่อไป

การศึกษามีการกำหนดแหล่งข้อมูลเพื่อใช้ประเมินตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ข้อมูลจากทั้งแหล่งข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิ การเลือกตัวอย่างโรงเรียนเอกชนได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ในแต่ละขั้นตอนมีการสุ่มตัวอย่างเป็นชั้นภูมิโดยให้ขนาดตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในแต่ละชั้นภูมิ ส่วนตัวอย่างโรงเรียนรัฐที่ใช้เป็นกลุ่มอ้างอิงเพื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนเอกชนที่เป็นเป้าหมายในการประเมินนั้นกำหนดขนาดตัวอย่าง 100 โรงเรียน คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษารวมทั้งโรงเรียนขยายโอกาส (ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา) และโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือหลายประเภทคือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม เครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สอบถามข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับที่ 2 สอบถามข้อมูลเพื่อประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชน ฉบับที่ 3 สอบถามข้อมูลเพื่อประเมินสภาพการบริหารงานโรงเรียน และการประกันคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และฉบับที่ 4 สอบถามผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งดำเนินการประเมินโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน หรือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือคณะกรรมการประเมินเพื่อพิจารณาเป็นโรงเรียนพระราชทาน ส่วนการประเมินคุณภาพด้านผู้เรียนนั้นมี 6 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มาตรฐานที่ 10 มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มาตรฐานที่ 12 มีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

นอกจากนี้ ยังมีเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนเพื่อประเมิน ความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาตนเอง เจตคติ และจรรยาบรรณ วิชาชีพ แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนเพื่อประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียน การสอนซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอก สาระที่สังเกต การ บันทึกรายข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการสอบด้วยแบบทดสอบกลางรายวิชาหลัก ในระดับช่วงชั้นคือ ป.3, ป.6, ม.3 และ ม.6 ซึ่งดำเนินการสอบโดยสำนักงานทดสอบทาง การศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ และบันทึกข้อมูลผลการประเมินศักยภาพของ ผู้บริหารสถานศึกษาจากรายงานผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รวมไปถึงการสนทนากลุ่มย่อยเพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์และมาตรการโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ นอกจากเป็นการวิเคราะห์เอกสาร และผล การวัดโดยใช้แบบทดสอบกลางอันเป็นแหล่งข้อมูลทุติยภูมิแล้ว ยังใช้วิธีการสังเกต การ สัมภาษณ์ และแบบสอบถามกับตัวอย่างซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิโดยคณะผู้ประเมินและ ผู้ช่วยผู้ประเมินที่ได้รับการฝึกอบรม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการตีความข้อมูล (interpretation) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ (quali- tative data) ซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถามปลาย เปิดและการสนทนากลุ่มย่อย จากนั้น ทำการจัดประเภทและแจกแจงความถี่ วิเคราะห์ค่าสถิติ พื้นฐานเพื่อหาตัวแทนของชุดข้อมูล สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามหรือแบบ สัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ตามความเหมาะสมตามแบบจำลองที่เสนอ

ผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน ในด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการจัดการศึกษา ตลอดจนความเหมาะสม ของนโยบายและมาตรการของรัฐสามารถสรุปได้ดังนี้คือ

ผลการศึกษาคคุณภาพของผู้เรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย และ คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของ โรงเรียนเอกชน มีระดับคุณภาพพอใช้และมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนโรงเรียนรัฐใน ระดับชั้นเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคุณภาพของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยอาศัยการประเมินความถนัดทางการเรียน 3 ด้าน คือ ความสามารถทางภาษา การคิด คำนวน และความสามารถเชิงวิเคราะห์ พบว่าคุณภาพของผู้เรียนของนักเรียนประเภท โรงเรียนเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยประเทศและคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน โรงเรียนรัฐอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในแง่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้หรือดีแต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นมาตรฐานที่ 1 คือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เท่านั้นที่โรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐที่สอนในระดับมัธยมศึกษา มีค่าสูงกว่าของโรงเรียนรัฐที่สอนในระดับประถมศึกษา

ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เมื่อพิจารณาในภาพรวมแสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐมีประสิทธิภาพในระดับใกล้เคียงกันและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการประมาณสมการพหุคูณการผลิตแบบแยกชี้ให้เห็นว่า ความมีประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 0.92 ส่วนโรงเรียนรัฐมีค่าเท่ากับ 0.89 ซึ่งต่ำกว่าเพียงเล็กน้อย และเมื่อใช้การประมาณสมการพหุคูณการผลิตแบบร่วมผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนมีค่าเท่ากับ 0.91 ส่วนโรงเรียนรัฐบาลมีค่าเท่ากับ 0.89 ซึ่งต่ำกว่าโรงเรียนเอกชนเล็กน้อย ดังนั้น ข้อสรุปที่ได้เมื่อพิจารณาในภาพรวมเกี่ยวกับระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชนนั้นไม่แตกต่างไปจากโรงเรียนรัฐหรือทั้งโรงเรียนเอกชนและโรงเรียนรัฐมีระดับความมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเท่ากัน

ผลการศึกษาประสิทธิผลในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า อัตราเพิ่มของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เฉลี่ยต่อปีในอัตราร้อยละ 10.16 ต่อปี เป็นผลเนื่องมาจากผลกระทบเชิงผลบวก 7 ประการ คือ ประการแรก การเพิ่มขึ้นของปริมาณกำลังแรงงานในประเทศ (LABOR) ร้อยละ 2.20 ต่อปี ประการที่สอง สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPRIVSALL) ร้อยละ 3.63 ต่อปี ประการที่สาม สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการลงทุนของโรงเรียนรัฐที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล (PERPUBPRISALL) ร้อยละ 2.28 ต่อปี ประการที่สี่ อัตราเพิ่มของสินเชื่อ (PERCRE) ร้อยละ 1.03 ต่อปี ประการที่ห้า สัดส่วนของมูลค่าค่าใช้จ่ายในการวิจัยพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (PERRDGDPI) มีค่าเท่ากับ 0.56 ประการที่หก สัดส่วนของจำนวนกำลังแรงงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อจำนวนกำลังแรงงานในประเทศ (LAPRISEC) มีค่าเท่ากับ 0.18 ประการที่เจ็ด อัตราเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนักของอัตรากการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา (PRISECEN) มีค่าเท่ากับ 0.52 และผลกระทบทางลบ 1 ประการ คือ ภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 (CRISIS) ร้อยละ -0.24

ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนเอกชนมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 10.43 ของค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาโดยรวมของรัฐบาล ดังนั้น จากค่าใช้จ่ายลงทุนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐตามงบประมาณรายจ่ายของกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2545 มีมูลค่าเท่ากับ 215,802.3 ล้านบาทนั้น โรงเรียนเอกชนมีส่วนแบ่งเบาภาระรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณ 22,508.15 ล้านบาท และเมื่อพิจารณางบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการย้อนหลังประมาณ 13 ปี ในช่วงปี พ.ศ. 2533-2545 พบว่า โรงเรียนเอกชนมีส่วนแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมูลค่าสูงประมาณ 202,831.62 ล้านบาท ถ้าหากแนวโน้มค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการยังคงเป็นดังเดิมที่เคยเป็นมาแล้ว ผลการประมาณค่าชี้ให้เห็นว่า ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2546-2555 โรงเรียนเอกชนมีส่วนแบ่งเบาภาระรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นมูลค่าสูงถึงประมาณ 328,897.23 ล้านบาท ดังนั้น เมื่อพิจารณาตลอดช่วงระยะเวลา 22 ปี ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2533-2555 พบว่า โรงเรียนเอกชนมีส่วนแบ่งเบาภาระของรัฐในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงมากถึง 531,728.84 ล้านบาท

ผลการศึกษสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนเอกชน ชี้ให้เห็นว่า ครูโรงเรียนเอกชนมีสมรรถภาพและคุณลักษณะที่พิจารณาในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี และเมื่อพิจารณาสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูในรายละเอียดที่จัดอยู่ในเกณฑ์ดี ผลการศึกษาชี้ว่าสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูที่ดี ได้แก่ รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา รู้เป้าหมายของหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนในกรณีจำนวนผู้เรียนมากกว่าเกณฑ์ได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู ควบคุมอารมณ์ได้ดี เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและบุคลิกภาพ รักและเอื้ออาทรผู้เรียน ส่วนสมรรถภาพและคุณลักษณะของครูที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร พัฒนาหลักสูตร การนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง การสืบค้นสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ และสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

ผลการศึกษาลักษณะการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชน พบว่า ครูโรงเรียนเอกชนจัดการเรียนการสอนเมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์พอใช้ โดยลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่อยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ มีกิจกรรมหลากหลายและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน ปลูกฝังความรักสถาบันและจงใจให้ผู้เรียนอยากมาเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการก้าวหน้าตามจุดประสงค์ของหลักสูตร ส่วนลักษณะการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่อยู่ในเกณฑ์

พอใช้ ได้แก่ การกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดสมรรถภาพการคิดระดับสูง หาคำตอบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดความสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา และสอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และใช้สื่อที่เหมาะสม

ผลการศึกษาด้านการบริหารจัดการและการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนเอกชน เมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของผู้บริหารเพื่อการประเมินภายนอกพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความสามารถในการจัดการ มีการจัดองค์กร/โครงสร้าง และการบริหารงานอย่างเป็นระบบที่ค่อนข้างครบวงจรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา มีการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดทำหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีศักยภาพสูงในทุกลักษณะที่พิจารณา และเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของศักยภาพผู้บริหารโรงเรียนเอกชนกับของผู้บริหารโรงเรียนรัฐทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ผลการศึกษากการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า โรงเรียนเอกชนเกือบทุกแห่งตื่นตัวในการบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน มีความเข้าใจในสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และมีจิตใจอยากพัฒนาให้ดีขึ้น รวมไปถึงมีความพยายามในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาคุณภาพการดำเนินการของโรงเรียนให้ดีขึ้น โดยริเริ่มทำการประกันคุณภาพการศึกษามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 และเพิ่มขึ้นภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีมูลเหตุจูงใจคือ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อมุ่งปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า กระบวนการที่โรงเรียนใช้สำหรับการประกันคุณภาพส่วนใหญ่ใช้รูปแบบ PDCA (Plan-Do-Check-Action) และเน้นการมีส่วนร่วมดำเนินงานของทุกฝ่ายรวมถึงมีการใช้กระบวนการหลายรูปแบบในการบริหารจัดการ ผลการศึกษากการดำเนินการประกันคุณภาพที่พิจารณาในภาพรวม คือ การที่โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษานั้นช่วยให้บุคลากรตื่นตัวในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดระบบการทำงานที่ดี ตลอดจนเกิดการปฏิรูปวัฒนธรรมการทำงานในองค์กร ส่วนผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะเพิ่มขึ้น ผู้เรียนมีการกระตือรือร้นมากขึ้น รวมไปถึงพึงพาตนเองได้

และมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น ผลที่เกิดขึ้นต่อครู คือ มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม/บทบาทในการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งาน และมีความรับผิดชอบตักตสินใจเองได้ ในส่วนผลต่อผู้บริหารคือมีการสร้างแนวคิดการบริหารยุคใหม่ เพิ่มวิสัยทัศน์ มีการสร้างภาวะผู้นำที่ดี และได้ตระหนักถึงความสำคัญของความยุติธรรม ผลที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง คือ มีความพึงพอใจที่มีโอกาสเลือกสถานที่เรียนที่มีคุณภาพให้บุตรหลานมากขึ้น รัฐบาลของตนเองที่ในการปฏิรูปการศึกษา และมีความเชื่อมั่นในระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

ส่วนเงื่อนไขที่ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผล คือ บุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือ ผู้นำการพัฒนาเห็นความสำคัญ ทุกคนในโรงเรียนมุ่งมั่นในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ ชุมชนผู้ปกครองให้ความร่วมมือ และผู้รับใบอนุญาตกัลลาลงทุน เมื่อพิจารณาในส่วนที่เป็นอุปสรรคสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า อุปสรรคสำคัญได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพ ผู้นำหรือผู้บริหารไม่ให้ความสนใจ ความไม่พร้อมของโรงเรียน เช่น ขาดงบประมาณ และผู้ปกครองและชุมชนไม่เข้าร่วมและหรือไม่มีส่วนร่วม การขาดการสร้างภาวะหล่อเลี้ยงหรือเสริมแรงแก่บุคลากรเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจนเป็นสภาวะปกติ ได้แก่ การเสริมแรง การบำรุงขวัญกำลังใจแก่บุคลากรและความยุติธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนระดับอุดมศึกษามีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนค่อนข้างมาก การให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาควรใช้วิธีการประชุมชี้แจงและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบและเข้าใจ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนและร่วมทำกิจกรรม รวมทั้งการรวบรวมแหล่งข้อมูล/ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแหล่งความรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนและเป็นไปเพื่อการเรียนรู้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม บทบาทของทางราชการในการสนับสนุนโรงเรียนเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษานั้นสามารถทำได้โดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรโรงเรียนและการให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณและบุคลากร นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในส่วนของบุคลากรโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและยินดีให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ส่วนความเหมาะสมของมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกนั้น ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามาตรฐานเพื่อการประเมินภายนอกทั้ง 14 มาตรฐาน ที่ประกอบไปด้วย ตัวบ่งชี้ 53 ตัวชี้วัด เกณฑ์มาตรฐานด้านปริมาณและด้านคุณภาพนั้นมีความเหมาะสม

ผลการศึกษาความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการของรัฐ พบว่า การประเมินความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

ของเอกชนนี้มีข้อจำกัดในการสรุปผลการศึกษานั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละรายการจากโรงเรียนซึ่งเป็นตัวอย่างนั้น ตอบคำถามไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามรายการ อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ตามข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้มาภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าวสรุปได้ดังนี้คือ โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลด้านการให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนมากที่สุดประมาณร้อยละ 60.89 รองลงมา เป็นการสนับสนุนทางด้านการบริหารและจัดการศึกษาให้มีความเป็นอิสระภายใต้การกำกับของรัฐบาล คิดเป็นร้อยละ 58.10 ส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือทางด้านการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ได้รับเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐบาลครบถ้วนตามที่ได้เสนอไปคิดเป็นร้อยละ 59.22 และต่างเห็นว่าเงินอุดหนุนดังกล่าวนี้มีผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนเป็นอย่างมากคิดเป็นร้อยละ 45.25 ส่วนประเด็นความเสมอภาคในการให้เงินอุดหนุนรายหัวระหว่างโรงเรียนรัฐกับโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีเห็นว่าไม่มีความเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 40.78 โรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 58.66 ใช้จ่ายเงินอุดหนุนเป็นเงินเดือนบุคลากร รองลงมาประมาณร้อยละ 40.78 นำไปใช้จ่ายเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนเอกชนที่ทราบหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนดีนั้นมีเพียงร้อยละ 39.11 และประมาณร้อยละ 29.05 เห็นด้วยอย่างมากกับหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุนรายหัวของรัฐบาลที่ใช้อยู่ปัจจุบัน

โรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมทางด้านวิชาการคิดเป็นร้อยละ 39.66 ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านการพัฒนาครูประจำการ ส่วนการสนับสนุนทางด้านการลงทุนมีโรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 14.53 ได้รับการสนับสนุน ส่วนใหญ่เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับการสนับสนุนทางด้านการลดหย่อนภาษีและการยกเว้นภาษีผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนเอกชนได้รับการสนับสนุนทางด้านนี้คิดเป็นร้อยละ 12.85 ทั้งนี้โรงเรียนเอกชนได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลดหย่อนภาษีบางประการว่าควรมีการประชาสัมพันธ์หรือจัดอบรมจนสามารถปฏิบัติได้จริง

นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนคิดเป็นร้อยละ 59.78 ทราบเรื่องเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา แต่มีโรงเรียนเอกชนเพียงร้อยละ 10.06 ที่ได้เคยแสดงความจำนงขอกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนโดยขอกู้เงินมาเพื่อใช้ในการก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคารเรียน เกี่ยวกับหลักการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ยืมนั้น ทางโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ไม่ตอบคำถามและมีสัดส่วนที่มากคิดเป็นร้อยละ 83.24 โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 51.40 เห็นว่าค่อนข้างเป็นอิสระในการบริหารจัดการ ประมาณร้อยละ 58.66 เห็นว่า การทำรายงานหลังจากการบริหารโรงเรียน

ครบ 1 ปี มีความเหมาะสมดีแล้ว ส่วนกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถบริหารได้อย่างคล่องตัวในระดับพอสมควร คิดเป็นร้อยละ 49.72 สำหรับการเตรียมความพร้อมให้โรงเรียนเอกชนสามารถบริหารงานภายใต้การกำกับของรัฐ ประมาณร้อยละ 27.93 เห็นว่า รัฐให้ความสำคัญสนับสนุนในระดับปานกลาง จากข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายด้านนี้พบว่า มีกฎระเบียบบางเรื่องยุ่งยากซับซ้อน เช่น การขออนุญาตเปิดสอนในหลักสูตรใหม่ หรือการบรรจุครูชาวต่างชาติ

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการรัฐเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการนำผลการประเมินคุณภาพ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน ตลอดจนความเหมาะสมของนโยบายและมาตรการของรัฐ มาพิจารณาร่วมกันกับผลสรุปที่ได้มาจากการสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการรัฐในการสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากยิ่งขึ้น มีดังต่อไปนี้ คือ

นโยบาย 1 รัฐพึงขยายโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้น มีมาตรการ ดังนี้

1.1 บุคลากรทางการศึกษาของรัฐต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) ที่มีต่อการจัดการศึกษาของเอกชนจากการจัดการเชิงพาณิชย์มาเป็นการช่วยเหลือลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ และเป็นพันธมิตรร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าเป็นคู่แข่งกัน

1.2 มีการกำหนดสัดส่วนและเพดานการรับนักเรียนของโรงเรียนรัฐตามศักยภาพที่แท้จริงของสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการกระจายนักเรียนไปเรียนในโรงเรียนเอกชนที่เป็นรูปธรรม

1.3 รัฐควรสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียนให้ใกล้เคียงค่าใช้จ่ายจริงหรือเทียบเท่ากับโรงเรียนรัฐบาล

นโยบาย 2 รัฐควรเน้นคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ชนบทมากขึ้น โดยให้เอกชนมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่เขตเมือง มีมาตรการ ดังนี้

2.1 รัฐต้องพัฒนาโรงเรียนในพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่เท่าเทียมกับโรงเรียนในโครงการโรงเรียนในฝัน

2.2 การดำเนินโครงการอุปถัมภ์การศึกษาต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครอง และเปิดโอกาสให้ผู้มีฐานะยากจนในเขตเมืองได้ใช้อุปถัมภ์การศึกษาในการสร้างโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพมากขึ้น

2.3 นำผลของ School Mapping ที่มีอยู่แล้วมาใช้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา เช่น การกระจายของโรงเรียน การขยายโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่และการกำหนดจำนวนการรับนักเรียน

นโยบาย 3 รัฐพึงเร่งรัดนโยบายการกระจายอำนาจให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทในการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาให้มีความทัดเทียมกันทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม มีมาตรการ ดังนี้

3.1 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดตั้งศูนย์พัฒนาการศึกษาเชิงบูรณาการ เพื่อกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากรทางการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรระหว่างรัฐและเอกชน

3.2 เขตพื้นที่การศึกษาต้องจัดทำฐานข้อมูลทางด้านการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนรัฐและเอกชน

นโยบาย 4 รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้ทัดเทียมกับภาครัฐ มีมาตรการ ดังนี้

4.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีโอกาสพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษา เช่น การให้โอกาสการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ (Formal education) การให้ศึกษานอกระบบ (Informal education) การใช้ระบบพี่เลี้ยง (Mentor) สอนงาน และการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาตนเองของบุคลากรเหล่านั้นโดยอาศัยเทคโนโลยีข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and communication technology) ให้มากขึ้น

4.2 ภาครัฐต้องเร่งรัดให้การสนับสนุนภาคเอกชนในการสร้างและขยายโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษาในรูปแบบของโครงการเงินกู้หรือโครงการให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและมีระยะปลอดดอกเบี้ย เพื่อช่วยให้ภาคเอกชนสามารถลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานทางการศึกษามากขึ้น เช่น สร้างอาคารเรียนและห้องปฏิบัติการ สร้างสนามกีฬา การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการเรียนการสอน และการอบรมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

4.3 รัฐควรสนับสนุน และส่งเสริมให้ภาคเอกชนกำหนดผลตอบแทนบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดตามหลักการตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน (Performance based rewarding system) นอกเหนือจากการตีค่าตามวุฒิทางการศึกษา

4.4 รัฐควรจัดให้มีกองทุนหรือแหล่งทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับเอกชน เช่น การให้กู้ยืมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านการศึกษา กองทุนเพื่อการวิจัย

นโยบาย 5 รัฐพึงส่งเสริมให้องค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น เทศบาลและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนภาคเอกชนในการจัดการศึกษามีมาตรการ ดังนี้

5.1 จัดทำ Zoning โรงเรียนในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ถูกสุขลักษณะ ความปลอดภัย และเกื้อหนุนต่อการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม

5.2 องค์กรท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณบางส่วนเพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เอกชน ตลอดจนเข้าไปมีบทบาทร่วมในการส่งเสริมการบริหารจัดการที่เป็นบทบาทขององค์กร เช่น ให้การสนับสนุนบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะทางจากหน่วยงาน บุคลากรงานของ องค์กรท้องถิ่นกับงานของโรงเรียนให้เป็นการบริการสาธารณะเชิงรุกแก่นักเรียน โรงเรียน และ ชุมชน เช่น งานสาธารณสุขมูลฐาน งานพัฒนาสิ่งแวดล้อม งานบริการสาธารณสุขภาค

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2540) การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2541) นโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.พ.) สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2543-2544 ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา.

กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545) การอุดหนุนนักเรียนโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี.

จำรัส นองมาก. (2545) การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้อง และมีความสุข. นครปฐม : สำนักพิมพ์ฟิลิปปัสเซนเตอร์.

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ. (2531) การประเมินทางสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม.

รุ่ง แก้วแดง. (2544) การประกันคุณภาพการศึกษา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.

วัลลภ สุวรรณคดี และคณะ. (2541) รายงานการวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ประเด็น การศึกษาเอกชน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2536) รายงานการประเมินประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรระดับประถมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541) รายงานการประเมินประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.... .

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546) ข้อมูลการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2545 .

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.พ.) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : พริกหวาน-กราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2546) รายงานสรุปการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

อวยพร เรื่องตระกูล และสุวิมล ว่องวานิชย์. (2546) ผลการประเมินลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.

ภาษาอังกฤษ

- Acemoglu, D and Angrist, J, 1999. How large are the social rate of returns to education? Evidence from Compulsory Law, Mimeo, MIT.
- Barro, 1997. Determinants of Economic Growth: A Cross Country Empirical Study, Cambridge, MA: MIT Press.
- Becker, G, 1993. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. 3rd Edition, University of Chicago Press, Chicago.
- Benhabib, J and Spigel, M. 1994. The role of human capital in economic Development: evidence from Aggregate cross-country data. *Journal of Monetary Economics*, 34, p. 1160-1183.
- Bills, M. and Klenow, P. J 2000. Does Schooling Cause Growth? *American Economic Review*, 90, p 1160-1183.
- Gemmell, N. 1996. Evaluating the Impacts of human capital stocks and accumulation on economic growth: Some new evidence, *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 58, p. 9-28.
- Judson, R. 1998. Economic growth and investment in education and US economic growth, *Scandinavian Journal of Economics*, 94, p. 51-70.
- Kicker, B, F, 1968. Human Capital: In Retrospect. University of South Carolina, Columbia, SC.
- Mincer, J , 1970. The Distribution of Labor Incomes: A Survey with Special Reference to the Human Capital Approach, *Journal of Economic Literature*, 8; p.1-26.
- Mincer, J , 1974. Schooling Experience and Earnings, NBER, New York.
- Mankiw, N. G., Romer, D and Weil, D. N, 1992. A contribution to empiric of economic growth. *Quarterly Journal of Economics*, p.407-437.
- Peraton, J. 1998. Debate: Education and groeth: introduction, *New Political Economy*, 3(1). p. 121-23.
- Schultz, T.W, 1961. Invest in Human Capital. *American Economic Review*, 51: p. 1-17.

Solow, R. 1957. Technical Change and the aggregate production function, *Review of Economic and Statistics*, 39(3), p. 312-320.

Temple, J. 2001. Growth effects of education and social capital in OECD countries, *OECD Economics Studies*, 33, p. 57-101.

ภาคผนวก

ผนวก ก.

แบบสอบถามฉบับที่ 1
ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จังหวัด

.....

โรงเรียน

.....

แบบสอบถาม ฉบับที่ 1
เรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- คำชี้แจง
1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของเอกชนสำหรับอธิบายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลเพียงไร และการที่รัฐได้ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือในลักษณะต่างๆ นั้น เป็นการเหมาะสมเพียงไร คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ทั้งแก่ทางโรงเรียนและรัฐ ในการที่จะช่วยกันร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาให้เจริญยิ่งขึ้น
  2. ขอความกรุณาตอบให้ครบถ้วน เป็นจริง โดยการเขียนในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นเหมาะสม
  3. คำตอบที่ได้จะประมวลผลในภาพรวมเท่านั้น ไม่อธิบายสภาพของโรงเรียนแต่ละโรง
  4. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน
ตอนที่ 2 บุคลากรของโรงเรียน
ตอนที่ 3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน
  5. ขอขอบพระคุณในความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

1. ชื่อโรงเรียน.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
 ระดับการเรียนการสอนชั้นต่ำสุด คือ ระดับชั้น.....และชั้นสูงสุด คือ.....

2. สถานที่ตั้งโรงเรียน
 อยู่ในเขตเทศบาล   นคร   เมือง   ตำบล
 อยู่นอกเขตเทศบาล

3. จำนวนนักเรียน ในระดับชั้นต่างๆ

ระดับอนุบาลศึกษา	ชาย.....คน	หญิง.....คน	<input type="text"/>
ระดับประถมศึกษา	ชาย.....คน	หญิง.....คน	<input type="text"/>
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ชาย.....คน	หญิง.....คน	<input type="text"/>
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ชาย.....คน	หญิง.....คน	<input type="text"/>
รวม	ชาย.....คน	หญิง.....คน	<input type="text"/>

4. ระยะเวลาที่เปิดดำเนินการสอนตั้งแต่เริ่มต้นเปิดสอนจนถึงปัจจุบัน รวม.....ปี

5. ค่าธรรมเนียมการเรียนโดยเฉลี่ยทุกระดับที่เปิดสอน .....บาท/ปี
 5.1 ค่าธรรมเนียมการเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นเฉลี่ย.....บาท/ปี
 5.2 ค่าธรรมเนียมการเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายเฉลี่ย.....บาท/ปี
 5.3 ค่าธรรมเนียมการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเฉลี่ย.....บาท/ปี
 5.4 ค่าธรรมเนียมการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเฉลี่ย.....บาท/ปี

6. ที่ตั้งโรงเรียนมีเนื้อที่รวมทั้งหมดประมาณ.....ไร่.....งาน

7. การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ของโรงเรียน

ประโยชน์ใช้สอยของพื้นที่	ขนาดพื้นที่	
พื้นที่สนามและพื้นที่เล่นกีฬา	.....ไร่	<input type="text"/>
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งห้องสมุด	.....ตรม.	<input type="text"/>
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคารเรียน	.....ตรม.	<input type="text"/>
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งห้องปฏิบัติการ	.....ตรม.	<input type="text"/>
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งหอประชุม	.....ตรม.	<input type="text"/>
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงอาหาร/ครัว	.....ตรม.	<input type="text"/>
พื้นที่ใช้เป็นที่ตั้งโรงพลศึกษา	.....ตรม.	<input type="text"/>
อื่นๆ(ระบุ).....	.....ตรม.	<input type="text"/>

8. ลักษณะของอาคาร

8.1 อาคารถาวร	ตึก.....หลัง	พื้นที่รวม.....ตารางเมตร	☐ ☐ ☐ ☐
	ครึ่งตึกครึ่งไม้.....หลัง	พื้นที่รวม.....ตารางเมตร	☐ ☐ ☐ ☐
	อาคารไม้.....หลัง	พื้นที่รวม.....ตารางเมตร	☐ ☐ ☐ ☐
8.2 อาคารชั่วคราว.....หลัง		พื้นที่รวม.....ตารางเมตร	☐ ☐ ☐ ☐

9. ห้องเรียนทั้งหมด.....ห้อง ขนาดห้องเรียนโดยเฉลี่ย.....ตารางเมตร

10. ห้องปฏิบัติการ

- ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ .....ห้อง ขนาดเฉลี่ยต่อห้อง.....ตารางเมตร
- ห้องปฏิบัติการภาษา .....ห้อง ขนาดเฉลี่ยต่อห้อง.....ตารางเมตร
- ห้องปฏิบัติการศิลปะ/วัฒนธรรม.....ห้อง ขนาดเฉลี่ยต่อห้อง.....ตารางเมตร
- ห้องปฏิบัติการดนตรี .....ห้อง ขนาดเฉลี่ยต่อห้อง.....ตารางเมตร
- ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ .....ห้อง ขนาดเฉลี่ยต่อห้อง.....ตารางเมตร
- ห้องอื่นๆ (ระบุ).....ห้อง ขนาดเฉลี่ยต่อห้อง.....ตารางเมตร
- .....ห้อง ขนาดเฉลี่ยต่อห้อง.....ตารางเมตร

11. ทรัพยากรในห้องสมุด

11.1 หนังสือ	รวมทั้งหมด	.....เล่ม	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
	จำแนกเป็น		
	ตำรา (Text)	.....เล่ม	☐ ☐ ☐ ☐
	หนังสืออ่านประกอบ	.....เล่ม	☐ ☐ ☐ ☐
	สารคดี	.....เล่ม	☐ ☐ ☐ ☐
	หนังสืออ่านเล่น	.....เล่ม	☐ ☐ ☐ ☐
	หนังสือการ์ตูน	.....เล่ม	☐ ☐ ☐ ☐
11.2 วารสาร	รวมทั้งหมด	.....เรื่อง	☐ ☐ ☐ ☐
11.3 หนังสือพิมพ์	รับหนังสือพิมพ์	.....เล่ม/วัน	☐ ☐ ☐ ☐

12. โสตทัศนอุปกรณ์

โสตทัศนอุปกรณ์	จำนวน	ราคาและอายุการใช้งาน	
		ราคาทุน	อายุ (ปี)
เครื่องคอมพิวเตอร์ (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องฉายภาพยนตร์ (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องถ่ายภาพเอกสาร (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องฉายสไลด์ (เครื่อง)	.....	.....	.....
วิทยุ (เครื่อง)	.....	.....	.....
โทรทัศน์ (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องขยายเสียง (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องอัดสำเนา (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องฉายภาพ 3 มิติ (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องโปรเจคเตอร์ (เครื่อง)	.....	.....	.....
วีดีโอเทป (ม้วน)	.....	.....	.....
อื่นๆ (ระบุ).....	.....	.....	.....

□□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□

13. เครื่องใช้สำนักงาน/เครื่องตกแต่ง/เครื่องใช้

โสตทัศนอุปกรณ์	จำนวน	ราคาและอายุการใช้งาน	
		ราคาทุน	อายุ (ปี)
โต๊ะและเก้าอี้ (ตัว)	.....	.....	.....
ตู้เย็น (ตู้)	.....	.....	.....
พัดลม (เครื่อง)	.....	.....	.....
เครื่องปรับอากาศ (เครื่อง)	.....	.....	.....
ตู้เก็บของ/เอกสาร/ตู้โชว์ (ตู้)	.....	.....	.....
เครื่องเสียง (เครื่อง)	.....	.....	.....
เดาอบ/เตาแก๊ส/ไมโครเวฟ	.....	.....	.....
อื่นๆ (ระบุ).....	.....	.....	.....

□□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□
 □□□□□□/□□

14. ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเป็นใคร (กรณีที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลไม่ต้องตอบคำถามข้อนี้)(

☐ ส่วนบุคคล	☐ มูลนิธิ
☐ คณะบุคคล เช่น สมาคม บริษัท	☐ ส่วนราชการ
☐ วัดในพระพุทธศาสนา	☐ สภาคริสตจักร
☐ มิสซังโรมันคาทอลิก	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

15. ค่าใช้จ่ายด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนและด้านการบริหารจัดการโดยเฉลี่ยต่อปี

15.1 เงินเดือน / ค่าจ้าง .....บาท/ปี

15.2 ค่าวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน

- ซอล์ด / ปากกาเคมี .....บาท/ปี

- กระดาษ / เครื่องเขียน .....บาท/ปี

- อื่นๆ (ระบุ).....บาท/ปี

รวม .....บาท/ปี

15.3 ค่าครุภัณฑ์

- โต๊ะ / เก้าอี้ .....บาท/ปี

- โสตทัศนอุปกรณ์ .....บาท/ปี

- อื่นๆ (ระบุ).....บาท/ปี

รวม .....บาท/ปี

15.4 ค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง

- ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา .....บาท/ปี

- ค่าตกแต่งบริเวณ .....บาท/ปี

- อื่นๆ (ระบุ).....บาท/ปี

รวม .....บาท/ปี

15.5 ค่าสาธารณูปโภค

- ค่าน้ำประปา .....บาท/ปี

- ค่าไฟฟ้า .....บาท/ปี

- ค่าโทรศัพท์ .....บาท/ปี

- อื่นๆ (ระบุ).....บาท/ปี

รวม .....บาท/ปี

15.6 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานอื่นๆ

- ค่าโฆษณาประชาสัมพันธ์ .....บาท/ปี
- ค่าใช้จ่ายจัดกิจกรรมประจำปี .....บาท/ปี
- ค่าพาหนะและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง .....บาท/ปี
- ค่าเลี้ยงรับรอง .....บาท/ปี
- ค่ารักษาพยาบาล .....บาท/ปี
- ค่าประกันอุบัติเหตุ .....บาท/ปี
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด (ระบุ)..... มูลค่า.....บาท/ปี
- รวมมูลค่า .....บาท/ปี

□□□□□□□□□□

16. ผู้กำหนดนโยบายในการบริหารโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

□□□□□□□□

- เจ้าของโรงเรียน /ผู้รับใบอนุญาต
- ผู้จัดการ
- ครูใหญ่
- อธิการ
- คณะกรรมการโรงเรียน
- คณะกรรมการมูลนิธิ
- ครูของโรงเรียน
- อื่นๆ (ระบุ).....

17. จุดมุ่งหมายในการจัดตั้งโรงเรียนแห่งนี้เพื่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

□□□□□□□□

- เพื่อให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดี
- เพื่อลดความไม่เสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา
- เพื่อพัฒนาชุมชน
- เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ
- เพื่อการกุศล
- เพื่อเผยแพร่ศาสนา
- เพื่อเป็นอาชีพของเจ้าของโรงเรียน
- อื่นๆ (ระบุ).....

18. จุดเด่นของโรงเรียนในด้านต่างๆ ตามความคิดเห็นของท่านคือ

18.1 จุดเด่นด้านผู้เรียน.....

.....
.....

18.2 จุดเด่นด้านผู้สอน.....

.....
.....

18.3 จุดเด่นด้านผู้บริหาร.....

.....
.....

ระดับการศึกษาของครูผู้สอน	จำนวนครูผู้สอน (คน)		อัตราเงินเดือนที่ได้ (บาท/เดือน)
	ชาย	หญิง	
ต่ำกว่าอนุปริญญา	.....	.....	.....
อนุปริญญา	.....	.....	.....
ปริญญาตรี	.....	.....	.....
ปริญญาโท	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....

□□/□□/□□□□
□□/□□/□□□□
□□/□□/□□□□
□□/□□/□□□□
□□/□□/□□□□

27. อัตราส่วนครู ต่อ นักเรียน เท่ากับ อัตราส่วน.....1 ต่อ ..... □□□
28. อายุครูชาย ต่ำสุด.....ปี สูงสุด.....ปี เฉลี่ย.....ปี □□/□□/□□
อายุครูหญิง ต่ำสุด.....ปี สูงสุด.....ปี เฉลี่ย.....ปี □□/□□/□□
29. จำนวนชั่วโมงที่ครูชายสอน ต่ำสุด.....ชั่วโมง / สัปดาห์ สูงสุด.....ชั่วโมง / สัปดาห์
เฉลี่ย.....ชั่วโมง / สัปดาห์ □□/□□/□□
จำนวนชั่วโมงที่ครูหญิงสอน ต่ำสุด.....ชั่วโมง / สัปดาห์ สูงสุด.....ชั่วโมง / สัปดาห์
เฉลี่ย.....ชั่วโมง / สัปดาห์ □□/□□/□□
30. ประสบการณ์ในการสอนของครูชายในโรงเรียน ต่ำสุด.....ปี สูงสุด.....ปี
เฉลี่ย.....ปี □□/□□/□□
ประสบการณ์ในการสอนของครูหญิงในโรงเรียน ต่ำสุด.....ปี สูงสุด.....ปี
เฉลี่ย.....ปี □□/□□/□□
31. อายุการทำงานของครูชายในโรงเรียนปัจจุบัน ต่ำสุด.....ปี สูงสุด.....ปี
เฉลี่ย.....ปี □□/□□/□□
อายุการทำงานของครูหญิงในโรงเรียนปัจจุบัน ต่ำสุด.....ปี สูงสุด.....ปี
เฉลี่ย.....ปี □□/□□/□□
32. อัตราเงินเดือนที่ครูชายได้รับ ต่ำสุด.....บาท/เดือน สูงสุด.....บาท/เดือน
เฉลี่ย.....บาท/เดือน □□/□□/□□
อัตราเงินเดือนที่ครูหญิงได้รับ ต่ำสุด.....บาท/เดือน สูงสุด.....บาท/เดือน
เฉลี่ย.....บาท/เดือน □□/□□/□□
33. การเลื่อนขั้นเงินเดือนของครู ส่วนใหญ่ได้เลื่อนขั้นทุกปีหรือไม่ □□□□□□
○ ได้เลื่อนทุกปี ○ ไม่ได้เลื่อนทุกปี

หากไม่ได้เลื่อนชั้นเงินเดือนทุกปี การเลื่อนชั้นเงินเดือนของครูส่วนใหญ่เป็นเช่นไร อธิบาย

.....

.....

34. สวัสดิการที่ครูได้รับจากโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) □□□□□□
- การให้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน   ○ การให้บ้านพักครู
- การให้ลาศึกษาต่อ   ○ การให้สิทธิเบิกค่าเล่าเรียนบุตร
- การให้สิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล   ○ อื่นๆ (ระบุ).....
35. ครูโดยส่วนใหญ่ (ไม่น้อยกว่า 80%) ได้สอนตรงตามสาขาที่เรียนมาหรือไม่ □
- สอนตรงตามสาขาที่เรียนมา   ○ สอนไม่ตรงตามสาขาที่เรียนมา
36. ครูผู้สอนส่วนใหญ่ (ไม่น้อยกว่า 80%) ได้มีการจัดทำอุปกรณ์การเรียนเพื่อนำมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียน การสอนหรือไม่ □
- มีการจัดทำ   ○ ไม่ได้จัดทำ
37. สาเหตุหรือแรงจูงใจที่ทำให้ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนแห่งนี้ □
- การที่โรงเรียนให้เงินเดือนตามวุฒิ   ○ ความสะดวกในการเดินทาง
- ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน   ○ โรงเรียนมีสวัสดิการดี
- อื่นๆ (ระบุ).....

2.3 จำนวนและวุฒิของบุคลากรสนับสนุนการศึกษา

ตำแหน่ง	จำนวน		วุฒิ			หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	ต่ำกว่า ป.ตรี	ป.ตรี	ป.โท	
ครูพิเศษ (ช่วยสอน)	.....	.....	.....	.....	.....	□□□ □□□ □□□ □□□ □□□
เจ้าหน้าที่	.....	.....	.....	.....	.....	
คณงาน	.....	.....	.....	.....	.....	
ยาม	.....	.....	.....	.....	.....	
อื่นๆ (ระบุ).....	.....	.....	.....	.....	.....	
รวม	.....	.....	.....	.....	.....	□□□□

ตอนที่ 3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน

38. สถานภาพบิดา มารดาของนักเรียน

สถานภาพ	จำนวนนักเรียน (คน)	สัดส่วนต่อนักเรียนทั้งหมด (%)
อยู่ด้วยกัน	.....	.....
แยกกันอยู่	.....	.....
หย่าร้าง	.....	.....
บิดาถึงแก่กรรม	.....	.....
มารดาถึงแก่กรรม	.....	.....

□□□□□□
 □□□□□□
 □□□□□□
 □□□□□□
 □□□□□□

39. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน

ความสัมพันธ์	จำนวนนักเรียน (คน)	สัดส่วนต่อนักเรียนทั้งหมด (%)
บิดา มารดา	.....	.....
ญาติ	.....	.....
ไม่ใช่ญาติ	.....	.....
อื่นๆ (ระบุ).....	.....	.....

□□□
 □□□
 □□□
 □□□

40. ระดับการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน

ระดับการศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)	
	บิดา/ผู้ปกครองชาย	มารดา/ผู้ปกครองหญิง
ไม่ได้รับการศึกษา	.....	.....
ประถมศึกษา	.....	.....
มัธยมศึกษา	.....	.....
อนุปริญญา	.....	.....
ปริญญาตรี	.....	.....
ปริญญาโท	.....	.....
ปริญญาเอก	.....	.....
รวม	.....	.....

□□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□□/□□□□

41 อาชีพผู้ปกครองของนักเรียน

อาชีพ	จำนวน (คน)	
	ชาย	หญิง
เกษตรกรรวม	.....	.....
ค้าขาย	.....	.....
รับจ้าง	.....	.....
รัฐวิสาหกิจ	.....	.....
รับราชการ	.....	.....
แม่บ้าน	.....	.....
อื่นๆ (ระบุ).....	.....	.....

□□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□
 □□□/□□□

42. ระดับรายได้เฉลี่ยของครอบครัว.....บาท / ปี แยกเป็น

□□□□□□

ระดับรายได้ (บาท/ปี)	จำนวน(คน)	สัดส่วน (%)
น้อยกว่า 150,000	.....	.....
150,001 - 300,000	.....	.....
300,001 - 450,000	.....	.....
450,001 - 600,000	.....	.....
มากกว่า 600,000	.....	.....

□□□□□□
 □□□□□□
 □□□□□□
 □□□□□□
 □□□□□□

43. วิธีการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียน

การเดินทาง	จำนวน(คน)	สัดส่วน (%)
เดินมาโรงเรียน	.....	.....
เดินทางโดยรถประจำทาง	.....	.....
เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว	.....	.....
เดินทางโดยรถรับส่งนักเรียน	.....	.....
อื่นๆ (ระบุ).....	.....	.....

□□□
 □□□
 □□□
 □□□
 □□□

44. ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนเฉลี่ย.....ชั่วโมง.....นาที

45. จำนวนนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาในปีที่ผ่านมา แยกตามระดับชั้นต่างๆ

เพศ	จำนวน (คน)			
	ประถมต้น	ประถมปลาย	มัธยมต้น	มัธยมปลาย
ชาย	.....	.....	.....	.....
หญิง	.....	.....	.....	.....
รวม	.....	.....	.....	.....

46. ผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนี้แยกตามระดับการศึกษาต่างๆ

46.1 ประถมศึกษาตอนต้น.....

46.2 ประถมศึกษาตอนปลาย.....

46.3 มัธยมศึกษาตอนต้น.....

46.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย.....

ผนวก ข.

แบบสอบถามฉบับที่ 2
การประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐ
ที่เกี่ยวกับการศึกษาเอกชน

จังหวัด

.....

โรงเรียน

.....

แบบสอบถาม ฉบับที่ 2

เรื่อง การประเมินนโยบายและมาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเอกชน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียน ในฐานะที่โรงเรียนได้รับนโยบายและมาตรการต่างๆ ของรัฐ และได้ปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการเหล่านั้น คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ทั้งแก่โรงเรียนและรัฐ ในการร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญยิ่งขึ้นไป
2. ขอความกรุณาท่านโปรดตอบให้ครบถ้วนตามความจริง โดยการเขียนหรือเติมคำลงในช่องว่าง หรือ กาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่เห็นว่าเหมาะสม
3. คำตอบที่ได้จากแบบสอบถาม จะนำมาประมวลผลเพื่อหาข้อสรุปในภาพรวมเท่านั้น ไม่นำมาอธิบายสรุปเป็นรายโรงเรียน

4. แบบสอบถามมี 6 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ประโยชน์ที่โรงเรียนได้รับจากการอุดหนุน ส่งเสริมจากรัฐ

ตอนที่ 2 การให้เงินอุดหนุนเฉลี่ยรายหัวแก่นักเรียน

ตอนที่ 3 การสนับสนุนเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

ตอนที่ 4 การสนับสนุนด้านการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษี

ตอนที่ 5 การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับโรงเรียนหรือสถานศึกษาเอกชน

ตอนที่ 6 การบริหารและจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับ

ติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

5. ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 1 โรงเรียนได้รับประโยชน์ในเรื่องใดบ้าง ที่เกี่ยวกับการอุดหนุน และสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐ (ตอบได้หลายข้อ)

- การให้เงินอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียน
- การสนับสนุนการลงทุน
  - แหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ
  - กองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา
  - โครงการกู้ยืมเงิน
  - อื่นๆ (ระบุ).....
- การสนับสนุนทางด้านการลดหย่อน หรือการยกเว้นภาษี
  - การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน
  - การเก็บค่าบริการสาธารณสุขโรคในอัตราพิเศษ
  - อื่นๆ (ระบุ).....
- การส่งเสริมด้านวิชาการ
  - การพัฒนาครูประจำการ
  - การส่งครูไปช่วยสอน
  - ให้อุปกรณ์การศึกษา
  - อื่นๆ (ระบุ).....
- การบริหารและจัดการการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของรัฐ
  - การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหารโรงเรียนด้านการบริหารโรงเรียน ภายใต้การกำกับของรัฐ
  - การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
  - อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 การให้เงินอุดหนุนเฉลี่ยรายหัวแก่นักเรียน

2.1 โรงเรียนได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐครบถ้วนตามที่ได้เสนอไป

- ใช่   ไม่ใช่ ถ้าตอบ “ไม่ใช่” คำอธิบายคือ

.....

2.2 ถ้าหากรัฐไม่ให้เงินอุดหนุนรายหัว จะกระทบกับการบริหารโรงเรียนเพียงไร

- มาก   พอประมาณ   น้อย   ไม่กระทบเลย

2.3 การให้เงินอุดหนุนโรงเรียนเอกชน เมื่อเปรียบเทียบกับ การให้เงินอุดหนุนแก่โรงเรียนของรัฐ ท่านเห็นว่ามีความเท่าเทียมหรือความเสมอภาคหรือไม่

- เท่าเทียม เสมอภาค   ไม่เท่าเทียม เสมอภาค

ถ้าตอบ “ไม่เท่าเทียม เสมอภาค” อธิบายคือ.....

.....

2.4 เงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐ โรงเรียนได้นำไปใช้บริหารงานโรงเรียนในด้านใด และเท่าใด

- เงินเดือน บุคลากร   ประมาณร้อยละ.....

- การก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร ฯลฯ   ประมาณร้อยละ.....

- จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน   ประมาณร้อยละ.....

- ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ   ประมาณร้อยละ.....

- บริหารงานอื่นๆ (ระบุ).....   ประมาณร้อยละ.....

2.5 เงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐ ช่วยให้การบริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพเพียงไร

- มาก   พอสมควร   ค่อนข้างน้อย

2.6 ท่านทราบหลักเกณฑ์ในการให้เงินอุดหนุนรายหัวเพียงไร

- ทราบอย่างดี   พอจะทราบบ้าง   ไม่ทราบเลย

2.7 ท่านเห็นด้วยกับหลักเกณฑ์ในการให้เงินอุดหนุนเพียงไร (เฉพาะท่านที่ตอบข้อ 2.6 ว่า ทราบ)

- เห็นด้วยอย่างมาก   เห็นด้วยน้อย   ไม่เห็นด้วยเลย

2.8 ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเงินอุดหนุนรายหัวอย่างไรบ้าง

.....

.....

ตอนที่ 3

(3.1) การสนับสนุนเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา รัฐได้จัดเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาการศึกษาเอกชนทุกปี โดยคิดดอกเบี้ยราคาถูก

3.1.1 โรงเรียนได้ทราบเรื่องเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษาหรือไม่

ทราบ ไม่ทราบ

3.1.2 ถ้าท่านทราบ ท่านเคยแสดงความจำนงขอกู้เงินเพื่อพัฒนาการศึกษาหรือไม่

เคย ไม่เคย

ถ้า “เคย” ผลของการยื่นกู้

ได้เงินกู้ตามจุดประสงค์ครบถ้วน ได้บางส่วน ไม่ได้เงินกู้

3.1.3 ท่านได้ใช้เงินกู้เพื่อทำอะไรบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

ก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร

ซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนหลัก

ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ

เพื่อกิจการอื่น (ระบุ).....

3.1.4 ระเบียบ ปฏิบัติ เงื่อนไขในการขอกู้เงิน เป็นการเอื้อหรืออุปสรรคต่อการยื่นขอกู้เงินอย่างไร

.....
.....
.....

3.1.5 การพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของผู้มีอำนาจ มีความเหมาะสม ยุติธรรมเพียงไร

เหมาะสมมาก เหมาะสมพอสมควร ไม่เหมาะสม

3.1.6 ท่านมีข้อเสนอแนะในเรื่องเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

(3.2) เงินทุนหมุนเวียนเพื่อวิทยาการสงเคราะห์สำหรับโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้ เป็นเงินยืมไม่เสียดอกเบี้ย (เฉพาะโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามภาคใต้เป็นผู้ตอบ)

3.2.1 โรงเรียนได้ทราบเรื่องเงินทุนหมุนเวียนดังกล่าวหรือไม่

ทราบ ไม่ทราบ

3.2.2 ถ้าท่านทราบ ท่านเคยแสดงความจำนงขอยืมเงินทุนหมุนเวียนหรือไม่

เคย ไม่เคย

ถ้า “เคย” ผลของการขอยืม

ได้เงินยืมตามจุดประสงค์ ได้บางส่วน ไม่ได้เงินกู้

3.2.3 ท่านได้ใช้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อทำอะไรบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

ก่อสร้าง ซ่อมแซมอาคาร

ซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอนหลัก

ปรับปรุงห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ

เพื่อกิจการอื่น (ระบุ).....

3.2.4 ระเบียบ แนวปฏิบัติ เงื่อนไขในการขอยืมเงิน เป็นการเอื้อหรือเป็นอุปสรรคต่อการขอยืมเงิน อย่างไร

.....
.....
.....

3.2.5 การพิจารณาอนุมัติเงินทุนหมุนเวียนของผู้มีอำนาจ มีความเหมาะสม ยุติธรรมหรือไม่

เหมาะสมมาก เหมาะสมพอสมควร ไม่เหมาะสม

3.2.6 ท่านมีข้อเสนอแนะในเรื่องเงินทุนหมุนเวียนประเภทเงินยืมอย่างไร

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 4 การสนับสนุนด้านการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษี

5.1 โรงเรียนของท่านได้รับการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีต่อปี เป็นจำนวนเงินประมาณ .....บาท และคิดเป็นร้อยละ.....ของจำนวนเงินภาษีทั้งหมด

5.2 ท่านพึงพอใจในหลักการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษีเพียงไร

มาก ปานกลาง น้อย

5.3 ข้อเสนอแนะ หรือข้อคิดเห็นในเรื่องการลดหย่อนภาษี หรือยกเว้นภาษี

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 5 การส่งเสริมด้านวิชาการให้กับสถานศึกษาเอกชน

5.1 โรงเรียนของท่านได้ทราบเรื่องโครงการส่งเสริมด้านวิชาการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเพียงไร

ทราบทุกโครงการ ทราบบางโครงการ ไม่ทราบ

5.2 โรงเรียนของท่านมีโอกาสได้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมด้านวิชาการเพียงไร

ได้เข้าร่วมทุกโครงการ ได้เข้าร่วมเป็นส่วนมาก ได้เข้าร่วมน้อย

5.3 ท่านพึงพอใจในสภาพการส่งเสริมด้านวิชาการ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเพียงไร

พึงพอใจมาก พึงพอใจพอสมควร พึงพอใจน้อย

5.4 ท่านมีข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านวิชาการดังกล่าวอย่างไร

.....
.....
.....
.....

**ตอนที่ 6 การบริหารและจัดการการศึกษาเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับ
ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา**

6.1 การบริหารจัดการงานการศึกษาในโรงเรียนของท่าน มีอิสระเพียงไร

- อิสระมาก   ค่อนข้างอิสระ   ไม่ค่อยอิสระ

ถ้าตอบ “ไม่ค่อยอิสระ” คำอธิบายประกอบ คือ.....
.....

6.2 การที่โรงเรียนจะต้องรายงานผลการดำเนินงานโรงเรียนให้แก่หน่วยงานเจ้าสังกัด เป็นการ
เหมาะสมหรือไม่

- เหมาะสมแล้ว   ไม่ค่อยเหมาะสม

ถ้าตอบ “ไม่ค่อยเหมาะสม” คำอธิบายประกอบ คือ.....
.....

6.3 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของทางราชการ ส่วนมากเอื้อให้การบริหารจัดการการศึกษาเอกชน
คล่องตัวเพียงไร

- เอื้อมาก   เอื้อพอสมควร   เอื้อน้อย

6.4 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับใด ที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการการศึกษาเอกชน (ระบุ)

.....
.....

6.5 รัฐได้เตรียมความพร้อมหรือสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการภายใต้การกำกับ
ของรัฐมีเพียงไร (กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เห็นเหมาะสม)

เรื่อง	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. การเป็นนิติบุคคล			
2. การทำงานบุคลากรเงิน/บัญชีต้นทุน			
3. การมีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย บุคคลจากหลายฝ่าย			

-

6.6 โรงเรียนมีความพร้อมในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับของรัฐเพียงไร

.....
.....

6.7 ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น ในเรื่องการบริหารจัดการการศึกษาเอกชนให้มีความเป็นอิสระ ภายใต้การกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา

.....
.....

ผนวก ค.

แบบสอบถามฉบับที่ 3
การประกันคุณภาพการศึกษา

จังหวัด

.....

โรงเรียน

.....

แบบสอบถาม ฉบับที่ 3
เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา

โรงเรียน.....สังกัดเดิม สช. สปช. สม.
อำเภอ.....จังหวัด.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่ทั้งโรงเรียนและรัฐ ในการร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาของชาติให้เจริญยิ่งขึ้น
2. ขอความกรุณาท่านโปรดตอบตามสภาพจริงและอิสระ คำตอบหรือข้อมูลจากท่านจะนำไปประมวลผลอธิบายในภาพรวมของประเทศ มิได้อธิบายโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งเป็นการเฉพาะ
3. คำถามมี 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สภาพการประกันคุณภาพของโรงเรียน
ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้การประกันคุณภาพดำเนินการต่อไปอย่างยั่งยืน
4. ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 1 การประกันคุณภาพการศึกษา

- 1.1 โรงเรียนเริ่มต้นประกันคุณภาพการศึกษา ในปี พ.ศ. ....
- 1.2 มูลเหตุจูงใจที่ทำให้โรงเรียนคิดประกันคุณภาพการศึกษาคือ.....
- 1.3 โรงเรียนใช้กระบวนการใดสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา.....
- 1.4 ผลการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้น คืออะไร.....
- 1.5 ผลที่เกิดขึ้นจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างไร
  - 1.5.1 ผลกับผู้เรียน .....
  - 1.5.2 ผลกับครู.....
  - 1.5.3 ผลกับผู้บริหาร.....
  - 1.5.4 ผลกับโรงเรียน.....
  - 1.5.5 ผลกับผู้ปกครองนักเรียน .....
- 1.6 เงื่อนไขที่สำคัญๆ ที่จะช่วยให้การประกันคุณภาพศึกษาบรรลุผลคือ.....
- 1.7 อุปสรรคในการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนของท่านคือ.....
- 1.8 ถ้าจะให้การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องจนเป็นสภาวะปกติ จะต้องสร้างภาวะ หล่อเลี้ยง หรือเสริมแรงแก่บุคลากรอย่างไรบ้าง.....
.....
- 1.9 ถ้าจะให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนจะต้องดำเนินการอย่างไร.....
และประชาชนร่วมอย่างไร.....
- 1.10 ระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันมีอิทธิพลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหรือไม่.....
- 1.11 โรงเรียนของท่านใช้แหล่งความรู้ในท้องถิ่น เช่น วัด โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ฯลฯ เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไร.....

1.12 ทางราชการควรช่วยสนับสนุนโรงเรียนในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไรบ้าง

.....

1.13 ในปัจจุบัน เมื่อพูดถึง “การประกันคุณภาพการศึกษา” บุคลากรกลุ่มต่างๆ พอใจและให้ความร่วมมือเพียงไร.....

1.14 ความเหมาะสมของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ ตามแนวที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมิน สาระ	ความเหมาะสม			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
มาตรฐานทั้ง 14 มาตรฐาน	.....	.....	.....	.....
ตัวบ่งชี้ 53 ตัว	.....	.....	.....	.....
เกณฑ์การประเมิน				
ด้านปริมาณ	.....	.....	.....	.....
ด้านคุณภาพ	.....	.....	.....	.....

1.15 การประกันคุณภาพการศึกษาในรอบแรก (2544-2548) ได้กำหนดมาตรฐานเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาไว้ 14 มาตรฐาน จากทั้งหมด 27 มาตรฐาน ในรอบที่ 2 (2549-2553) ท่านเห็นว่าควรกำหนดมาตรฐาน เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษากี่มาตรฐาน..... เหตุผลประกอบคือ

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะแก่ฝ่ายต่างๆ ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อช่วยให้การประกันคุณภาพการศึกษาดำเนินการต่อไปอย่างยั่งยืน

.....

.....

.....

.....

.....

ผนวก ง.

แบบสอบถามฉบับที่ 4
การประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

แบบสอบถาม

1. ชื่อโรงเรียน.....เขตการศึกษา.....จังหวัด.....
2. ประเภทโรงเรียน เฉพาะอนุบาล อนุบาล+ประถม อนุบาล+ประถม+มัธยม
 อื่นๆ (ระบุ).....
3. นักเรียนทั้งหมดเมื่อสิ้นเดือน กุมภาพันธ์ 2547.....คน
4. โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพ จาก สมศ. สช. อื่นๆ (ระบุ).....
5. ผลการประเมินด้านผู้เรียน จากข้อที่ 4 (กา ✓ ลงในช่องที่เห็นเหมาะสม)

มาตรฐานด้านผู้เรียน	ผลการประเมิน		
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี
มาตรฐานที่ 1 มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์			
มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิด สร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์			
มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง			
มาตรฐานที่ 9 มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถ ทำงานกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต			
มาตรฐานที่ 10 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขกาย และสุขภาพจิตที่ดี			
มาตรฐานที่ 12 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้าน ศิลปะ ดนตรี และกีฬา			

ขอขอบคุณ

ลงชื่อ.....ผู้กรอกข้อมูล

ผนวก จ.

แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน
ความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเรียนการสอน
การพัฒนาตนเอง เจตคติ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

จังหวัด

.....

โรงเรียน

.....

แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน

เรื่อง สมรรถภาพและคุณลักษณะของครูโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....สอนวิชา.....ชั้น.....โรงเรียน.....
 แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
 ชื่อผู้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

ที่	สมรรถภาพและคุณลักษณะของครู	ไม่มี/ไม่รู้ (0)	มีบ้าง/รู้บ้าง (1)	มีมาก/รู้มาก (2)
1	รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษา	.....	.....	.....
2	รู้เป้าหมายของหลักสูตร	.....	.....	.....
3	วิเคราะห์หลักสูตรเป็น	.....	.....	.....
4	สามารถพัฒนาหลักสูตรได้	.....	.....	.....
5	จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	.....	.....	.....
6	สามารถประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง	.....	.....	.....
7	นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาผู้เรียน	.....	.....	.....
8	พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	.....	.....	.....
9	สามารถจัดการเรียนการสอนตามแผนในกรณีจำนวนผู้เรียนมากกว่าเกณฑ์ได้	.....	.....	.....
10	สืบค้นสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์ได้	.....	.....	.....
11	สามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	.....	.....	.....
12	มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู	.....	.....	.....
13	ควบคุมอารมณ์ได้ดี	.....	.....	.....
14	เป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความประพฤติและบุคลิกภาพ	.....	.....	.....
15	รักและเอื้ออาทรผู้เรียน	.....	.....	.....

บันทึกข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์

.....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผนวก จ.

**แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน
ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอน
ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา**

จังหวัด

.....

โรงเรียน

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

เรื่อง การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....สอนวิชา.....ชั้น.....
 โรงเรียน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
 จังหวัด.....สังกัดเดิม สช. สปช. สม.
 ชื่อผู้สัมภาษณ์.....ตำแหน่ง.....

ที่	รายการ/ข้อความ	ไม่ปรากฏ (0)	มีบ้าง (1)	มีมาก (2)
	ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน			
1	กิจกรรมหลากหลาย และเหมาะกับวัยของผู้เรียน	.....	.....	.....
2	กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดสมรรถภาพการคิดระดับสูง	.....	.....	.....
3	กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	.....	.....	.....
4	กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม	.....	.....	.....
5	พัฒนาผู้เรียนให้มีสุนทรียภาพด้านดนตรี ศิลปะและกีฬา	.....	.....	.....
6	ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถทำงานและรับผิดชอบร่วมกัน	.....	.....	.....
7	สอดแทรกภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และใช้สื่อที่เหมาะสม	.....	.....	.....
8	ปลูกฝังความรักสถาบันของตน และภูมิใจผู้เรียนให้อยากมาเรียน	.....	.....	.....
9	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการก้าวหน้าตามจุดประสงค์ของหลักสูตร	.....	.....	.....

บันทึกข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผนวก ช.

คำอธิบายประกอบการสังเกตพฤติกรรมการสอน

คำอธิบายประกอบการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ครูผู้สอนสำหรับให้สัมภาษณ์ คือ ครูผู้ที่ถูกสังเกตพฤติกรรมการสอน
2. จำนวนครูที่ให้สัมภาษณ์ใน 1 โรงเรียน ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาที่เปิดสอน ดังตาราง

ระดับ	ชั้น	จำนวน (คน)
อนุบาล	อ.3	1
ประถมศึกษา	ป.6	1
มัธยมศึกษาตอนต้น	ม.3	1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	ม.6	1

3. สมรรถภาพและลักษณะของครู

- ข้อ 1 รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษาว่า เป็นการศึกษาตลอดชีวิต ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง
- ข้อ 2 รู้เป้าหมายของหลักสูตรว่า มุ่งให้เป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุข หรือมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม
- ข้อ 3-11 มีความชัดเจนในตัวเอง
- ข้อ 12, 13, 15 มีตัวอย่างคำถามในหน้าถัดไป

ผนวก ซ.

คำอธิบายประกอบการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียน

การสัมภาษณ์ครู

1. เจตคติที่ดีต่ออาชีพครู
  - ถ้าท่านเลือกประกอบอาชีพ อาชีพใดที่จะเลือกก่อน
  - คิดอย่างไรจึงมาเป็นครู
  - ค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสมกับภาระงานหรือไม่
  - อาชีพครูช่วยให้มีเกียรติยศชื่อเสียงกว่าอาชีพหรือไม่
  - ท่านจะแนะนำให้น้องหรือญาติ สมัครเรียนครูหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. ควบคุมอารมณ์ได้ดี
  - เวลาผู้เรียนทำผิด ท่านได้ปฏิบัติกับเขาอย่างไร
  - ผู้เรียนเด็ยนี้ปฏิบัติตนผิดไปจากสมัยที่ท่านยังเป็นเด็ก จนไม่อยากจะสนใจผู้เรียนเลย ท่านมีความเห็นต่อเรื่องนี้อย่างไร
  - ในกรณีที่มีเด็กเกเรในชั้นเรียน ท่านกระทำอย่างไร
3. รักและเอื้ออาทรผู้เรียน
  - ท่านเคยอธิบายข้อผิดพลาดของผู้เรียนนอกเวลาเรียนหรือไม่ และอย่างไร
  - ท่านเคยสอนซ่อมเสริมผู้เรียนหรือไม่ และรู้สึกอย่างไร เพราะไม่ได้คำตอบเพิ่มเติม
  - เวลาผู้เรียนเจ็บขริ่มไปจากปกติ ท่านเคยสังเกตและให้คำแนะนำตามสาเหตุที่ควรจะเป็นอย่างไร
  - ท่านนำผลงาน/การบ้านของผู้เรียนไปตรวจนอกเวลาเรียนหรือบ่อยครั้งเพียงไร
  - เวลาผู้เรียนมาหาท่านนอกเวลาเรียน ท่านทำอย่างไร

การสัมภาษณ์นักเรียน

1. เจตคติที่ดีต่ออาชีพครู
  - ครูเคยบ่นเหน้อย ท้อใจ ไม่อยากสอนหรือไม่
  - ครูเคยพูดว่าจะไปทำอาชีพอื่นหรือไม่
ฯลฯ
2. ควบคุมอารมณ์ได้ดี
  - เวลานั้นนักเรียนทำผิด ครูแสดงอาการอย่างไร
  - ให้ออกวิธีการทำโทษที่ครูใช้กับนักเรียน
ฯลฯ
3. รักและเอื้ออาทรผู้เรียน
  - ครูเคยถามปัญหาด้านการเรียน ด้านส่วนตัวของนักเรียนหรือไม่
  - เวลามีปัญหา นักเรียนนึกถึงใครเป็นคนแรกในโรงเรียน
  - ครูโรงเรียนนี้มีความรักและห่วงใยนักเรียนมากน้อยเพียงใด
ฯลฯ

คณะผู้ประเมิน

ที่ปรึกษา

ดร. ชินภัทร ภูมิรัตน์

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นางสุรางค์ โพธิ์พฤษภาวรงค์

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

นางอุมาพร หล่อสมฤดี

หัวหน้ากลุ่มประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน

หัวหน้าผู้ประเมิน

รองศาสตราจารย์ ดร. เสถียร ศรีบุญเรือง Ph.D. (Economics)

คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ร่วมประเมิน

รองศาสตราจารย์ ดร. โชติ เพชรชื่น Ed.D. (Curriculum and Instruction)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จังหวัดปทุมธานี

รองศาสตราจารย์ ดร. เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพฯ

รองศาสตราจารย์ ดร. รุจิร ภู่อาระ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

นักวิชาการอิสระ

ดร. ดวงฤทัย ช่างโรชิต Ed.D. (Industrial Management)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พระนครใต้ กรุงเทพฯ

นายคชกช การพินิจ MBA

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย จังหวัดปทุมธานี

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางเกื้อกุล ชั่งใจ

หัวหน้าโครงการ

นางสาวทัศนีย์ ชุ่มชื่นดี